Aesop – Latin – Anonymum Neveleti Coll.

Fabule Esopi cum commento

London 1503 – Wynkyn de Worde

Coll: A–F[6] (36 ff. Fols. F2–6 in facsimile)

re woodcut: Hodnett No. 918 Fig. 75
cf Holtrop; Monum Typ. 72
Quintupertitum opus
grammaticale, 1486
(Proctor 8942)
woodcut missing from
B. M. copy

[illegible]

Last 5 ll in facsimile

Fabule Esopi cum commento.

Ut iuuet et prosit conatur pagina p̄sens.
Dulcius arrident seria picta iocis
Ortulus iste parit fructū cū flore: fauorē
Flos et fructus emūt: hic nitet: ille sapit
Si fructus plus flore placet fructū lege. si flos
Plus fructu florem. si duo/carpe duo.
Ne mihi torpentem sopitet inertia mentem
In quo peruigilet mens mea nouit opus.
Ut messis precium de vili surgat agello
Uerbula sicca deus imbue rore tuo.
Uerboꝝ leuitas morum fert pondus honestum
Et nucleum celat arida testa bonum

IN principio huius libri quinqꝫ sunt inq̃renda. scꝫ causa efficiēs formalis/materialis/⁊ finalis: vtilitas ⁊ cui parti philosophie supponitur. ⁊ q̄s titulus. Causa efficiens est duplex. s. mouens nō mota. ⁊ mouēs mota. mouēs nō mota fuit theodosiꝰ ip̄e imꝑator vel miles qui petijt Esopū vt sibi aliquas res iocosas componeret ad remouēdū curas publicas: que recusare nō valens hoc opus cōposuit in greco: q: ip̄e fuit grecꝰ ⁊ ille fuit latinꝰ. vt socrates de greco in latinū trāstulit logicā. Alij dicūt ꝙ galterius angelicus fecit hunc libꝝ sub noīe Esopi. ⁊ sic hēmus ꝙ duplex est Esopus. In p̄ncipio huiꝰ sūt multe fabule ⁊ apologi vel materia que ꝯtinet vtilitates in simplicibꝰ dictis fabulaꝝ. Cā formalis est duplex. s. forma tractandi et forma tractatꝰ. Forma tractatꝰ est ꝯgregatio vel multiplicatio vel documēta que in hoc libro cōtinent̄ vel docent̄. Forma tractandi est modꝰ vel materia dispositio vel descriptio. Causa finalis siue vtilitas est vt ꝑlecto libro sciamus ea q̄ dicta sunt in libro. Titulus talis est. Incipit esopus vel ysopus vel liber magistri Esopi. Cui parti p̄hie supponit̄: ethice: quia de moribꝰ tractat. Ethis em̄ grece mos dr̄ esse latine. inde ethica. i. moralis sciētia. Magister esopus de ciuitate atheniēsi actor huius libri volēs oēs homies cōmuniter informare q̄d agere ⁊ q̄d vitare debeāt hoc opus cōposuit in quo fingit bruta irrationalia aīalia ⁊ inaīata loqui nobis. Per hoc incōueniens docet nos cauere cauēda ⁊ sectari sectāda. nā fingit gallū loq̄ ⁊ lupū. vt patꝫ in lr̄a. hoc est totū figuratiue. vt si id q̄d minus videt̄ inesse insit/⁊ id q̄d magis. Istud aūt opus fuit in greco sermone cōpositū diu a latinis iacuit intentatū: donec tyberinus quidā imperator romanoꝝ rogauit magistꝝ romulū vt sibi aliquas fabulas iocosas ad remouendū publicas curas cōpleret ⁊ legeret. Iste aūt magister romulus nō audēs p̄cibus tanti viri cōtradicere: librū suū vtpote autenticū de greco sermone in latinū transtulit dicens. O tyberine scribam calumnias maloꝝ/verba blanda improboꝝ vt vsus multiplicet̄ ⁊ ingeniū acuatur per exempla. Actor istius libri more alioꝝ poetaꝝ tria facit. proponit/inuocat/⁊ narrat. proponit vt ibi. Ut iuuet. Inuocat vt ibi. Uerbula sicca. Narrat vt ibi. Dū rigido. Nota ꝙ tres sunt libri in isto volumine s̄m ꝙ volūt glose. primus est ibi. Dū rigido. Scd̄us ibi. Fabula nata. Tercius ibi. Sollicitus prede. In

principio hui⁹ libri sicut visū est in cuiuslibet alterius qncꝫ inqrunt .s.cā effici ens/matialis/formalis/ꝛ finalis.q vtilitas/ꝛ qs titulus/ꝛ cui pti phie suppo nit.Vñ ꝟ⁹.Ordo formalis sentētia matialis.Prodest finalis opifex est effici ens res.Esop⁹ metrū nō sapit fabula:flores Producit:fructū flos parit ille sa pit.Nota ꝙ apolog⁹ dr ab a qd est sine ꝛ pos qd est pes ꝛ logos sermo: qsi ser mo sine pede vel pedib⁹ qꝛ fact⁹ est ad istructiōeꝫ moꝝ.Nota ꝙ conor ris.idē est ꝙ nitor ris.agellus est diminutiuū de ager.ꝟbulū diminutiuū de ꝟbū.ꝛc.

¶ Cōstrue.pñs pagina.i.pñs liber seu scptura conat.i.nitit vt iuuet q̄tū ad fabulas sup.et ꝑsit q̄tū ad versus ꝓuerbiales seria.i.ordinata picta.i.scpta iocis.i.fabulis arridet.i.placent dulcius.iste ortulus.i.iste liber parit.i.docet fructū ꝛ sciam ꝛ bona documēta cū flore.i.cū fabulis flos.i.fabula.ꝛ fructus .i.bona doctrina emūt fauorē ꝛ merent ꝙ auditores adhibeant fauorē hic.s. flos siue fabula nitet.i.delectat ille.s.fructus sapit.i.dat sapiam si fruct⁹ ꝛ bo= na doctrina placēt tibi sup.plus flore.i.fabulis lege.i.collige fructū.i.sapien= tiam siue bonā doctrinā.si flos.i.fabula placet tibi plus fructu.i.documentis lege.i.collige florē.i.fabulas si duo.s.flos ꝛ fructus placet.i.placēt. carpe.i. le ge vel collige duo:s.florē ꝛ fructū mea mens mouit.i.cōmouit hoc op⁹ in quo ꝓuigilet.i.se exerceat ne ꝓ nō vt inertia.i.ociositas nō sopitet.i.ebetet menteꝫ .i.sensū torpentē.i.pigritatē.o de⁹ imple tuo rore.i.grā ꝟbula mea sup.sicca.i. ꝓua vt preciū.i.sensus surgat de agello.i.de intellectu vili.leuitas verboꝝ.i. modus proferendi verba fabulose fert.i.cōfert pondus honestū moꝝ sup.vt pro sicut testa arida.s.cordis siccat.i.celat tegit bonum nucleum.

De gallo ꝛ iaspide.

Dum rigido fodit ore fimū dū q̄ritat escā.
Dum stupet inuenta iaspide gallus ait.
Res vili preciosa loco nitidiqꝫ decoris
Hac in sorde manens:nil michi mellis habes
Si tibi nunc esset qui debuit esse repertor
Quem fimus sepelit viueret arte nitor
Nec tibi conuenio nec tu michi:nec tibi prosum.
Nec tu michi prodes:plus amo cara minus
In gallo stolidum:in iaspide dona sophie
Pulcra notes:stolido nil sapit ista seges.

¶ Notandū est ꝙ actor iste ponit vtilitatē vel fructū in duob⁹ versibus vel q̄t tuor in fine cuiuslibet fabule.Fabula ꝟo vel apologus est vel in hoc apologo docet nos actor ꝙ nō simus stulti sed sapientes: qꝛ stulto nihil prodest sapien tia.vñ salo.Quid prodest stulto diuitias querere cū nō potest sapiētiā emere quia quicūqꝫ stultū de eius stulticia corrigit ꝛ castigat magis est inimicus su us q̄ amicus.vñ salo.Corrige stultū ꝛ hēbis inimicū. corrige sapientem ꝛ ha bebis amicū.Et hoc ꝓbat p gallū dicēs:ꝙ in sterqlinio quidā gallus quesiuit escam:ꝛ dū inuenit margaritā in indigno loco iacentē q̄ vti nō valuit eam sic allocutus est.o bona ꝛ pciosa margarita que ī hoc stercore iaces si te cupid⁹ inuenisset q̄to gaudio rapuisset,ꝛ sic ad splendorē pristini modi.i.decoris re= dires:sed sicut ego tibi nō ꝓsum/sic nec tu mihi.sed potius escā quero.s.gra=

na tritici. Allegoria. per gallũ aliquẽ stultũ intellige. per margaritã sapientẽ donans grãm dei vel regnũ celoꝝ. qꝛ stultus est insensatꝰ nõ curãs de regno dei. sed sapiẽs vadit ⁊ vẽdit oĩa q̃ habet ⁊ emit regnũ celoꝝ. vñ scriptũ est. Uade ⁊ vende oĩa que habes ⁊c̃. Nota ꝙ iaspis dr̃ quasi iacens inter aspides vel in fronte aspidis. vel dr̃ ab yos grece qđ est viride latine: qꝛ est viridis coloris ¶ Construe. dũ pro qñ: qñ gallus fodit fimũ ore rigido. i. firmo dũ pro qñ: qñ quesitat (verbũ frequẽtatiuũ de quero) escã ⁊ dũ stupet iaspide inuenta ait. i. dicit vt sequitur sup. O res existens sup. ꝑciosa. i. q̄ pro ⁊ decoris nitidi. i. splendidi manẽs in hac sorde. i. fimo nil̾ p nõ ⁊ aliqđ nõ habes aliqđ messis. i. vtilitatis mihi. si ille sup. q̄ debuit esse reptoꝛ tui sup. esset nũc tibi nitoꝛ quẽ linius sepelit viueret arte ⁊ cõmoditate nec p ⁊: et nõ ego sup. non conuenio tibi: nec tu cõuenis sup. mihi nec ego sup. ꝓsum tibi: nec tu prodes mihi amo plus cara minus. i. illa que sunt minoris valoris. Nota stolidũ. i. stultũ in gallo ⁊ nostes dona pulcra sophie. i. sapientie in iaspide. ista seges. i. ista sapiẽtia nil pro non ⁊ aliquid: nõ sapit aliquid stolido. i. stulto.

De lupo ⁊ agno

Est lupꝰ est agnꝰ: sitit hic sitit ille: fluentẽ
Limite non equo querit vterq̄ʒ sibi.
In sũmo bibit amne lupus: bibit agnus in imo
Hunc timoꝛ impugnat verba mouente lupo
Rupisti potumq̄ʒ mihi riuiq̄ʒ decoꝛem
Agnus vtrũq̄ʒ negat / se ratione tuens
Nec tibi nec riuo nocui: nam prona supinum
Nescit iter: nec adhuc vnda nitoꝛe caret
Sic iteꝝ tonat ore lupus: mihi damna minaris.
Non minoꝛ agnus ait: cui lupus: minimo facis
Fecit idem tuus ante pater sex mensibus actis
Cum bene patrizes crimine patris obi
Agnus ad hec tanto non vixi tempoꝛe: predo
Sic tonat. an loqueris furcifer: huncq̄ʒ voꝛat
Sic nocet innocuo nocuus: causamq̄ʒ nocendi
Inuenit: hi regnant qualibet vrbe lupi

¶ In hoc apologo docet nos actoꝛ ꝙ nõ debemus esse calũniantes siue calũniatores qđ ꝓbat ꝑ lr̃am d. ꝙ q̄dã lupus ⁊ agnꝰ post esũ sitientes venerũt ad quẽdã fluuiũ. via tñ diuersa. qꝛ in supioꝛi pte lupus bibit / ⁊ in inferioꝛi agnus potauit. vidẽs lupꝰ agnũ potantẽ ait. Tu turbasti aquã ⁊ iundasti mihi riuũ. Agnꝰ vtrũq̄ʒ negauit dicẽs rationabilit̾. quõ põt hoc fieri: cũ nõ a me sed a te vnda fluat: nunq̄ʒ aq̄ retroꝛsũ currere põt hoc ẽ eminẽs. Tũc dixit lupꝰ agno

tu minaris. rñdit agn⁹. nõ minor nec incedo ɔtra te. dixit lup⁹. imo facis ꝛ nõ est mirũ ꝙ patrizas. pat tu⁹ docuit te neqciã. sex mẽsib⁹ ꝑsumpsit ɔtra me liti gare. rñdit agn⁹ nõ vixi tãto tpe. q. d. nõ fui tũc nat⁹ cũ pr̃ me⁹ mortu⁹ est. Ait lupus. nunqd nõ taces furcifer? ꝛ apphenso eo ɔtra iusticiã deuorauit. Nota lupus dr̃ a lichon vel lichã grece qd est lupus latine. inde dr̃ lichaon a lichan qd est lupus ꝛ on totus: quasi tot⁹ inimic⁹ in lupũ: qr viuit de rapina vt lupus agn⁹ dr̃ ab agnos grece qd est cognoscere latine qr solo balatu cognoscit ma trẽ suã. vel dr̃ ab agnos grece qd est pius latine. qr est aial valde piũ. Allego. p agnũ debem⁹ intelligere deũ creatorẽ nostrũ. p lupũ synagogã. i. impios iu deos q̃ turpit obijciẽtes dño dixerũt. destruis nr̃as leges: ꝛ violẽta manu oc ciderũt eũ. fruct⁹ talis est ꝙ nõ simus calũniatores ꝛ nõ inferamus malũ ali cui iniuste vt fecit lup⁹ agno. ꝛ tales hoies sũt mali q̃ iiuste oppmunt iustos ꝛ maxime potẽtes q̃ inferũt violẽtiã paupibus simplicib⁹ vt agn⁹. ¶ Cõstrue lupus est agnus est. hic. s. lupus sitit. ille. s. agnus sitit vterq̧ q̃rit sibi fluentẽ. i. riuũ limite non equo qr lupus bibit in alto riuo. ꝛ agnus in basso. lupus bibit in amne. i. in aq̃ sũmo. i. alto agnus bibit in imo amne. timor impugnat hũc. s. agnũ lupo mouẽte. i. dicẽte ỽba seqñtia sup. o agne sup. fedasti mihi potũ ꝙ ꝑ ꝛ decorẽ riui. i. claritatẽ aq̃ agn⁹ negat vtrũq̧. tuẽs. i. defendẽs se rõne ꝛ di cit neq̧ nõ/nõ nocui tibi nec riuo nã vnda. i. aqua ꝑna. i. bassa nescit iter supi nũ. i. nõ põt ascẽdere nec ipsa vnda caret adhuc nitore. i. claritate lup⁹ tonat. i. clamat iterũ ore sic. i. taliter tu sup. minaris mihi dãna. agn⁹ ait. i. dicit nõ mi nor. cui. s. agno lupus ait sup. imo facis. pr̃ tu⁹ fecit mihi sup. idẽ sex mẽsibus actis. i. elapsis cũ patrizes. i. assimileris patri tuo bñ obi erimine pr̃is agn⁹ ait sup. ad hec q̃ dicta sũt. ego sup. nõ vixi tãto tpe. pdo. s. lupus tonat. i. clamat sic idest taliter. o furcifer an. i. nunqd loq̃ris: ꝙ ꝑ ꝛ lup⁹ sup. vorat. i. deuorat hũc scꝫ agnũ. hõ sup. nocu⁹. i. nociuus nocet sic. i. taliter innocuo. i. innocenti ꝙ ꝑ ꝛ inuenit cãm nocendi. hi lupi regnãt qualibet vrbe. i. ciuitate.

De mure ꝛ rana.

Muris iter rũpente lacu venit obuia muri
Rana loquax/opem pacta nocere cupit.
Omne genus pestis supat mens dissona verbis
Dum sentes animi florida lingua polit
Rana sibi filo murem confederat: audet
Nectere fune pedem/rumpere fraude fidem
Pes coit ergo pedi/sed mens a mente recedit
Ecce natant/trahitur ille/sed illa trahit.
Mergitur vt secum murem demergat/amico
Naufragium faciens naufragat ipsa fides.
Rana studet mergi: sed mus emergit ꝛ obstat
Naufragio: vires suggerit ipse timor.
Miluus adest miserũq̧ truci rapit vngue duellũ

Hic iacet ambo iacent/viscera rupta patent
Sic pereant qui se pꝛodesse fatentur ⁊ obsunt
Discant in actoꝛem pena redire suum

¶ In hoc apologo docet nos actoꝛ ne cogitemus diuersa de salute alteriꝰ: ⁊ ne ꝓmittamꝰ ꝓdesse cū velimꝰ obesse. Et hoc ꝓbat ꝑ mus ꝑgēs iter ad locum vbi obuiauit rane dicēti talia ṽba. O mure trāsnata fluuiū illū ⁊ ego te iuua bo ꝓmittēdo bonū cū gereret fraudē. Dū ergo ligaret pedē pedi ausa est fidem frangere. Ecce natāt. rana mergit̃ solito moꝛe. Sic litigātibꝰ illis miluꝰ supuenit rapiens miseꝝ duellū: sic viscera rupta fluūt. Allego. per ranā intellige coꝛpus cuiuslibet hoīs. per murē aīam que nitit̃ ad bona opa vel ad regnum dei: sed coꝛpus retrahit eā: ⁊ sic miluꝰ. i. dyabolus venit vtrūq3 rapiens. sc3 coꝛpus ⁊ aiam. fructꝰ talis est ꝙ nō ꝓmittamꝰ ꝓdesse cū possimꝰ nosmetipsos iuuare ⁊ volumus obesse ¶ Construe. lacu. i. aqua rūpente iter muris rana pacta. i. ꝓmissa opē muri cupit nocere: mēs dissona verbis. i. locutio dulcis ⁊ deceptoꝛia supat oīe genus pestis: dū lingua floꝛida. i. facūda ⁊ dulcis polit. i. oꝛnat sentes. i. spinas siue deceptiōes animi. i. coꝛdis. rana ꝯfederat. i. cū pꝛomissionibus ligat murē sibi filo. i. cū filo audet nectere. i. ligare pedē fune ⁊ audet rumpere fidē fraude. pes. s. rane. coit. i. simul vadit pedi. s. murisq3 ꝓ ⁊ ambo pedes erant simul ligati. sed mens. s. rane recedit a mēte. s. muris. Ecce aduerbiū demōstrandi ambo. s. rana ⁊ mus natāt: ille. s. mus trahit̃: sed illa. s. rana trahit. s. murē infra aquam cupiens eum submergere. rana supple mergit̃. i. infra aquā mittit̃ vt demergat murē secū. fides. s. rane faciēs naufragiū naufragat ⁊ periculum dat amico. s. muri. rana studet mergi: sed mus emergit. i. exit aquā ⁊ obstat naufragio. i. periculo. ipe timoꝛ suggerit. i. ministrat vires ipsi muri sup. quia timebat mergi. miluus adest. i. pꝛesens est: ⁊ capit duellum. i. bellum duoꝝ miseꝝ vngue truci. i. crudeli: hic sc3 miluus iacet ambo. s. mus ⁊ rana iacent. viscera rupta patent. i. videntur. illi sup. qui fatentur se pꝛodesse ⁊ obsunt id est nocent pereant sic id est taliter pena discat redire in suum actoꝛem. i. factoꝛem.

De cane ⁊ oue.

In cām canis bꝛget ouē sedet arbiter audit
Reddat ouis panem vult canis: illa negat
Pꝛo cane stat miluꝰ/stat lupus vultur: ⁊ instant
Panem quem pepigit reddere reddat ouis
Reddere non debet nec reddere iure tenetur
Et tamen vt reddat arbiter instat oui.
Ergo suū licet obstet hyems pꝛeuendit amictū
Et boꝛeam patitur vellere nuda suo
Sepe fidem falso vendicat inertia teste
Sepe solet pietas criminis arte capi

¶ Hic actoꝛ dicit ꝙ nō faciamus alicui misero nec ꝓcuremus damnū: et hoc

probat per lram dl. q quedam canis calumniosus poscebat panē ab oue dicens causa mutui recepisse. Ouis negauit se accepisse ꝛ negauit se velle reddere cū ꝫo ad iudiciū eā traheret introduxit plures testes. s. miluū: vulturē ꝛ lupum qui partē canis affirmabāt esse verā. introductū habebat lupū in iudicē: sed tercius testis scꝫ vultur ait. Corā me accepit. Introductus miluus ait. quare negas cum accepisti? ꝛ similiter lupus ait. Justa est causa. Ergo ouis coacta falsis testibus suā lanā vēdidit: licet hyemis iā instaret: ꝛ reddidit qd nō accepit. Allegoria. Per iudicē intellige deū q dicit. Qualē te inuenio talē te iudico. Per ouē intellige hoiem: p lupū dyabolū q artat nos p testes scꝫ p miluū angelū. p vultur turpia pctā. p lupū ꝯscientiā de illis que min⁹ circa falsitatē sepe exprimit veritas. vn̄ salomō. Appetit⁹ rex alienaꝝ detrimētū facit ppaꝝ. ¶ Construe. canis vrget ouē in cām. arbiter. i. iudex sedet ꝛ audit cām sup. canis vult vt ouis reddat. i. tradat sibi panē. illa. s. ouis negat. miluus stat p cane. lupus stat pro cane. ꝛ vultur stat pro cane. ꝛ instant oui sup. dicentes. ouis reddat panē quē pepigit. i. promisit reddere cani sup. ouis nō debet reddere panē sup. nec tenet reddere iure. i. ratiōe: ꝛ tn̄ arbiter. i. iudex instat oui vt reddat. Ergo ouis sup. ꝓuēdit. i. vēdit suū amictū. i. suā lanā. licet hyems obstet. i. contrariet vel instet. i. appropinquet. ꝛ illa ouis sup. nuda suo vellere. i. sua lana patit boreā. i. ventū frigidū. inertia. i. prauitas vendicat. i. acqrit sepe fidē teste falso. pietas solet vel dolet capi sepe arte criminis: qr dicit q hoies mali sepe pauperes ꝛ iustos opprimūt per falsam impositionē criminū.

De cane gerente carnem

Dū canis ore gerit carnē caro porrigit ūbrā
Umbra coheret aq̄s: has canis vrget aquas
Spem carnis pl⁹ carne cupit: plus fenore signū
Fenoris: os aperit: sic caro speſqꝫ perit.
Non igitur debent pro vanis certa relinqui
Nam sua si quis amet mox caret ipse suis

¶ In ista fabula docet nos actor vt non amittam⁹ rē certā p re incerta. sic q careamus ppriis dū aliena petim⁹: qd pbat p canē d. q quedā canis gerebat in ore carnē ꝛ trāsnatabat quedā fluuiū: ꝛ trāsnatando vidit in flumine vmbrā quā volebat accipe: ꝛ putādo vmbrā accipe pdidit carnē quā in ore gerebat ꝛ sic caruit vtroqꝫ. Allego. p carnē debem⁹ intelligere regnū celeste p vmbrā trāsitoria hui⁹ mūdi. p fluuiū corpus cuiuslibet homis. Nō amittamus ergo ppetua gaudia de qbus certi sumus. i. regnū celoꝝ qd nobis paratum est ab origine mūdi. Fructus talis est vt pro rebus trāsitoriis hui⁹ mundi nō amittamus eternā gloriā. ¶ Cōstrue. dū pro qn̄: qn̄ canis gerit. i. portat carnē ore caro porrigit. i. facit vmbrā. vmbra coheret. i. apparet aquis. canis vrget has aquas. i. cogitur salire in aq̄s ppter visionem vmbre carnis. canis sup. cupit plus spem carnis carne quā habebat in ore. cupit plus signū fenoris fenore canis sup. apit os volens deuorare vmbram carnis qꝫ pro ꝛ caro cadit: ꝛ spes perit sic. s. taliter. ꝛ sic pdidit spem carnis habende: et ipsam carnē quā habebat. igit certa non debent relinqui pro vanis. i. pro incertis si quis. i. si aliquis amet. i. cupit nō sua ipse caret mox suis rebus supple.

De leone ⁊ capra / oue ⁊ iuuenca.

Ūratione pari fortune munera sumāt

Sumunt fedus ouis capꝛa iuuenca leo
Ceruus adeſt: ceruū rapiūt/leo ſic ait/heres
Pꝛime partis ero/nam mihi pꝛimus honoꝛ
Et mihi defendit partem vis pꝛima ſecundā
Et mihi dat maioꝛ tercia iura laboꝛ
Et pars quarta meū niſi ſit mea rumpet amoꝛē.
Publica ſolus habet foꝛtioꝛ ima pꝛemens
Ne fortem ſociet fragilis vult pagina pꝛeſens
Nam fragili fidus neſciet eſſe potens.

¶ In iſta parte docet nos autoꝛ ꝙ q̄ramus nobis ſocietatē ciuilē ⁊ fugiam⁹ potentē: qđ ꝓbat in lr̄a. vacca ouis ⁊ capꝛa ſumpſerunt ſocietatē cū leone, vt q̇cquid foꝛtuna daret eis diuiſiōe ſumerēt: q̇ cū venirēt ad ſiluā acceperūt ceruū ⁊ voluerunt illū diuidere ⁊ accipe q̇libet ꝑtē ſuā. Dixit leo. volo pꝛimā hr̄e ꝑtē/qꝛ nobilioꝛ ſū. ſcđam qꝛ honeſtioꝛ ⁊ foꝛtioꝛ ſū. tercia iure mihi cedit q̇ pl⁹ cucurri. quartā ꝟo q̇ tetigerit me inimicū hēbit. ⁊ ſic leo ſolus obtinuit ceruū ⁊ illū ſuſtulit. Allegoꝛia. per leonē intellige dyabolū. ꝑ ouē ſimplicē hoīem ꝑ capꝛā pctōꝛē. ꝑ iuuencā ſuꝑbiā ꝑ quā dyabol⁹ ſemꝑ nitit̄ hoīem ſuꝑare: ⁊ ad infernū ducere laboꝛat. ¶ Cōſtrue. ouis capꝛa iuuēca. i. iuuenis vacca. ⁊ leo ſumūt fedus. i. faciūt inter ſe ꝯuenientiā ⁊ ꝓmiſſionē vt ſumāt mūera. i. dona foꝛtune rōe pari. i. eq̄li ceru⁹ adeſt. i. pn̄s eſt rapiūt ceruū. leo ait. i. dicit ſic. i. taliter. ero heres. i. poſſeſſoꝛ p̄me ꝑtis. ſ. cerui/nā ꝓ qꝛ. qꝛ p̄mi⁹ honoꝛ debet̄ mihi ſup. p̄ma vis. i. maioꝛ vis defēdit mihi ſcđam ꝑtē cerui ſup. qꝛ foꝛtioꝛ erat ceteriſ. ⁊ maioꝛ laboꝛ. ſ. quē feci l capiēdo ceruū dat mihi tercia iura. i. terciā ꝑtē cerui. ⁊ niſi q̄rta ꝑs ſit mea rūpet meū amoꝛē. i. vos nō eritis amici mei. leo exiſtēs ſup. foꝛtioꝛ p̄mens ima. i. baſſa. ſ. aīalia hꝫ publica. i. oīa ſolus. q. d. ꝙ leo ſolus habuit totā p̄dā. i. totū ceruū. ⁊ alie beſtie nihil habuerūt. pn̄s pagina. i. pn̄s ſcriptū vult ⁊ monet ne ꝓ vt nō. vt fragilis nō ſociet foꝛtē. i. nō faciat ſocietatē vel pactū cū foꝛti. nā potēs neſciet eſſe fidus. i. fidelis fragili. i. pauperi.

De femina nubente furi.

FEmina dū nubit furi vicinia gaudet.
Vir bonus ⁊ pꝛudens talia verba mouet
Sol pepigit ſponſā iouis aures terra querelis.
Pertulit/⁊ cauſam cur foꝛet egra dedit.
Sole necoꝛ ſolo quid erit ſi creuerit alter.
Quid patiar/quid aget tanta caloꝛis hyems.
Hic pꝛohibet ſermo letum pꝛebere fauoꝛem.
Qui mala fecerunt vel mala facta parant

¶ In hac fabula docet nos actor q de prauitate maloꝝ nō debem⁹ gaudē. ꝛ vt malis nō gaudeam⁹. qđ ꝓbat dicēs. Uicini cuiusdā mulierꝭ celebrātis nuptias foris gaudebāt: qꝛ latronē ducebat. inť quos erat qdā sapiēs q dixit illiſ talē fabulā. Sol debebat ducere vxorē: sed oīs terra inť dixit ꝛ clamore magno ioui cōquesta est. Cū iupiter ꝓo audiuit vocē q̄rimonie ꝛ cām q̄siuit. rn̄dit terra q per solē solū patior ꝛ tm̄ vror q pene deficio. Sꝫ qđ fieret si sol gn̄aret filios: ꝛ quo diuerteret hyems: Allegoria. p solē et p filios solis intelligimus filios latronis. p furē cuiuslibet hoīs oculum. per spōsam delectatiōes huius mundi. q̄ si puenerint ad actū tūc gn̄abit filios q opprimēt. terrā. i. rōem p vir pudētiā q̄ sp suadet oculo ne videat vanitates hui⁹ mūdi q̄ cito trāseūt. ꝛ hominē sepi⁹ ducūt ad lapsū pctōꝝ. ꝛ hoc ē qđ vult pn̄s fabula. ¶ Cōstrue. dū p qn̄/qn̄ feia nubit furi. i. latroni vicinia gaudet qdā sup. vir bonus et prudens mouet. i. dicit talia verba. sol pepigit. i. suberrauit spōsā. ťra ptulit aures iouis q̄relis suis sup. ꝛ dedit cām cur foret egra. Ego s. ťra necor solo sole. i. p vnū solem. qđ erit si alter sol sup. creuerit. i. nascať ab hoc m̄rimonio: qđ patiar: q. d. multū. qđ aget. i. faciet tāta hyems. i. pestis caloris. hic sermo ꝓhibet pbere. i. dare fauorē letū. i. iocūdū his sup. q fecerūt mala vel parant malefacta.

De lupo ꝛ grue.

Arta lupū cruciat via gutturis osse retēto
Mendicat medicam multa datur⁹ opeꝫ
Grus promissa petit de faucibus osse reuulso
Cui lupus/en viuis munere tuta meo.
Nonne tuum potui morsu prescindere collum
Ergo tibi munus sit tua vita meum.
Nil prodest prodesse malis/mens praua maloꝝ
Immemior accepti non timet esse boni

¶ In ista fabula declarat actor q nihil prodest bn̄facere malis hoībus: licet sint in agone mortis: qđ probat dicēs. q cū qdam lupus male ꝛ auide carnes deuorasset sibi hesit os in gutture qđ proprijs viribus non potuit extrahere. opem medicis quesiuit promittens magnā pecunie sūmā. ad quē grus veniens proprio collo in os eius posito. de gutture os extraxit. Cūqꝫ egrotum: sanasset domina grus sollicita pecuniam petijt lupo. cui lupus crudeli voce ait munus meū tibi sit hoc q collū tuū nō prescidi cū posueras in guttur meū ꝛcē Allegoria. per lupū aliquē diuitē ꝛ potentē in agone positū intelligimus. per gruem vero patrē spiritualem q debet pro prauis aliqđ facere. ꝛ iniungit cū ipse conualuerit semp benefacere. sed cum ad sanitatē redditur deo auxiliante promissa minime adimplet. sed pseuerat in suis malis opibus. ¶ Cōstrue. via gutturis arta. i. stricta cruciat lupū osse retēto. s. in gutture: et ipse lupus sup. daturus multa mendicat opem medicā. i. querit adiutoriū. grus petit promissa osse reuulso. i. extracto de faucibus lupi sup. cui lupus ait sup. en. i. nunquid viuis tuta. i. secura meo munere. nōne potui pscindere. i. scindere tuū collum morsu. i. per meū morsum. ergo tua vita sit tibi meū munus. prodesse hominibus supple malis: nil pro nō ꝛ aliquid non prodest aliquid mens praua maloꝝ non timet esse immemor id est non memor boni accepti.

De duobus canibus.

De partu querulã verboꝝ nectare plenã:
Pro cane mota canis suscipit ede canem
Hec abit/illa manet: hec cursitat/illa quiescit
Sed tamen a partu rumpitur illa quies
Illa redit/reddiqꝫ sibi sua iura pꝛecatur
Obserat hec aurem/nec minus aure domum.
Plus pꝛece posse minas putat/plus bella duob⁹
Nescit posse minas/plus pꝛece bella minis
Cum doloꝛ hanc armet plus matrẽ filius armat
Sedit sola gregi causaqꝫ iusta perit.
Non satis est tutum mellitis credere verbis
Ex hoc melle solet pestis amara sequi.

¶ In ista ꝑte docet actoꝛ aliud documẽtũ d. ꝙ nõ credam⁹ ꝟbis blãdis ⁊ humilib⁹ maloꝝ: ⁊ videam⁹ q̃lit̃ aliq̃d ꝯcedere debeam⁹: qđ ꝓbat d. ꝙ canis vn. a fecit sibi domũ. ad quã alia canis veniẽs fetu oppꝛ̃ssa rogauit ad modicũ tp̃s vt posset parere in domo sua. illa aũt pietate mota suscepit eã in domũ suã: ⁊ pepit vnũ catellũ: ⁊ qñ pepit seruauit domũ. ⁊ qñ venit alia canicula cui⁹ erat dom⁹ ꝑcussit ad portã ⁊ dixit: amica apꝫ mihi. ⁊ illa obturauit aures ⁊ fortius serauit ostiũ. iterꝫ dixit apꝫ. alia nõ dedit ꝟbũ. ⁊ tũc ipa incepit blandiri ꝙ illaꝫ apꝫret ⁊ noluit. postea incepit illa frangere ostiũ: qꝛ credebat bella plus valere p̃cibus et minis. Postea dicit actoꝛ ꝙ hec canicula hẽbat doloꝛẽ de domo sua quã nõ potuit intrare. sꝫ plus dolebat de catello quẽ dimiserat in domo. ⁊ postea opoꝛtuit ꝙ dimitteret domũ suã. Allego. ꝑ domũ intelligim⁹ cuiuslꝫ hoĩs coꝛp⁹ vel domesticũ hoĩem. ꝑ aduenã dyabolũ q̇ cũ sol⁹ intrat nunqꝫ vel raro vult exire caue a tali hospite q̇ sꝑ vult possidere coꝛ tuũ. sed repelle eũ cũ virtuosis opibus tui coꝛpoꝛis: ergo virtutib⁹ adhaeream⁹ vt dñm nr̃m iesum xp̃m oĩpotentẽ obtineamus. ¶ Construe. canis mota ꝓ alia sup. cane suscipit ede. i. domo canẽ q̃rulã. i. ꝯquerẽtẽ de partu plenã nectare. i. dulcedine ꝟboꝝ. i. dulcit̃ loquẽtẽ ⁊ humilit̃ supplicãtẽ. hec. s. canis suscipiẽs aliã canẽ abit. i. recessit: illa. s. canis suscepta manet in domo sup. hec. s. canis suscipiens cursitat ꝟbũ frequẽtatiuũ illa. s. canis suscepta q̇escit. i. req̇escit: sed tñ illa q̇es. i. req̇es rumpit̃ a ꝑtu. i. ꝓpt̃ ꝑtũ. q. d. ꝙ illa canis suos caniculos ibidẽ pepit illa. s. canis q̇ recesserat ⁊ alterã in domo susceꝑat redit: qꝫ ꝓ ⁊ p̃cat̃ reddi sibi sua iura. i. suam domũ. hec. s. canis que erat infra domũ obserat. i. claudit aurẽ nec obserat min⁹ domũ aure tũc illa canis q̃ erat extra sup. putat minas posse plus prece ⁊ putat bella posse plus duob⁹. s. minis ⁊ p̃ce: nescit minas posse pl⁹ p̃ce ⁊ nescit bella plus posse minis cũ doloꝛ armet. i. cruciat hãc. s. canẽ filius. i. caniculus qui erat infra domũ suã clausus armat plus mr̃em canis sup. q̃. s. erat infra domũ sedit sola gregi. i. cũ suis caniculis qꝫ ꝓ ⁊ cã iusta ꝑit qꝛ alia nõ potuit recuꝑare domũ suã. credere ꝟbis dulcibus ⁊ mellitis non est satis tutũ. i. securũ: pestis amara solet sequi ex hoc melle. i. dulcedine verboꝝ.

De colubꝛo ⁊ rustico.

Dum niue cãnet hum⁹ glacies dũ sopit aq̃ꝝ
Cursus: in colubrũ turbida seuit hyems
Hũc videt hũc reficit homĩs clemẽtia ventũ
Tẽperat huic tecto: temperat igne gelu.
Ore serit virus coluber / sic toxicat edem
Hospes ait colubro non rediturus abi.
Non exit coluber: nec vult exire / sed heret
Amplectensq̄ virum sibila dira mouet
Reddere gaudet homo neq̄ꝫ pro melle venenum
Pro fructu penam: pro pietate dolum

¶ Hic docet actor q̄ prau⁹ hõ multũ gaudet qñ reddit malũ ꝓ bono sicut coluber. ⁊ qñ reddit penã ꝓ bñfactis. ⁊ dolũ ꝓ pietate: qḋ ꝓbat ꝑ lr̃am frigore vigẽte videlꝫ ⁊ gelu q̇dã hõ inuenit serpentẽ semiuiuũ: ⁊ cã pietatꝭ sustulit eũ de t̃ra portãs eũ domũ ⁊ seruãs eũ: lan⁹ efficit̃ ⁊ vires ꝓprias assũpsit Et post modicũ tp̃is serpẽs bñ nutritus ⁊ refocillatus dixit ei hospes. exi de domo. coluber ꝟo noluit exire sꝫ magis domũ illã suo veneno fedauit. Allegoria. ꝑ colubꝝ dyabolũ. ꝑ rusticũ corpus hois. ꝑ venenũ praua oꝑa: q̄r cuꝫ aliqḋ pctm̃ facꝭ: tũc dyabol⁹ magꝭ te peccare volẽs exire de domo. i. de corꝑe tuo nõ vult ¶ Cõstrue. dũ ꝓ qñ: qñ hum⁹. i. t̃ra canet. i. albet niue. i. ꝓpt̃ niuẽ: ⁊ dũ glacies. i. gelu sopit. i. retinet cursus aquaꝝ. hyems turbida seuit in colubꝝ hõ reficit. i. nutrit hũc. s. colubꝝ. ⁊ tẽperat huic. i. colubro vẽtũ tecto. i. i domo sua tẽꝑat huic. s. colubro gelu. i. frigus igne. i. ꝑ ignẽ ip̃m calefaciẽdo coluber serit virus ore ⁊ toxicat edẽ. i. domũ sic. i. talit̃. hospes. s. hõ ait. i. dicit colubro. abi. i. recede nõ rediturus. coluber nõ exit nec vult exire. sed heret. i. stat qꝫ ꝓ ⁊ amplectens viꝝ mouet. i. facit sibila dira. i. clamores crudeles. hõ neq̄ꝫ. i. mal⁹ gaudet reddere venenũ pro melle. i. malũ pro bono. ⁊ gaudet reddere penã pro fructu. i. pro vtilitate. ⁊ gaudet reddere dolũ. i. fraudẽ pro pietate.

De asello ⁊ apro.

Audet asellus aprũ risu tentare ꝓteruo.
Audet iners forti dicere frater aue
Vibrat aper pro voce caput: nam verba superbit
Reddere sed dentem vix tenet ira trucem
Sus tamen ista mouet: vilem dens nobilis escã
Spernit. desidia tutus es ipse tua.
Non debet stolido ledi prudentia risu
Non stolidus doctum debet adire iocis

¶ Hic docet actor debere simplicib⁹ pcere: stultos vo despicere q̄ audēt melioribus insultari. Aliq̄ em̄ hoies calūnias solēt alijs inferre: qđ pbat i lr̃a di. q̄dā asellus occurrēs dn̄o apro ait. o mi frat aue. ap indignat⁹ iacuit dissimulans irā. sed vibrauit caput suū dicēs itra se. absit a me vt de vili carne dētes meos coinqnē. Allego. p apꝝ spūalē: p asellū secularē. qꝛ sepius seculares detrahūt bonis hoibus religiosis ꝛ castis: ꝛ monachi ꝛ alij boni viri multociēs erūt alijs in derisū: ꝛ ad vltimū tales corā deo in derisiōe pmanebūt ppt eoꝝ neqcias. ¶ Cōstrue. asellus iners. i. piger audet tētare apꝝ risu pteruo. i. subdolo. ꝛ asellus inq̄s iners audet dicere forti apro. o frat aue. aper vibrat. i. librat caput p voce. nā supbit vba reddere. i. dare sed ira vix tenet dentē trucē lus mouet ista vba dēs nobilis spernit vilē escā tu es tutus tua desidia. i. pigricia. prudētia. i. sapiētia seu sapiēs hō nō debet ledi risu stolido: nec pro nō stolidus debet adire. i. aggredi doctū. i. sapientē iocis.

De mure rustico ꝛ vrbano.

Rusticus vrbanū murē mus suscipit ede
Cōmodat ꝛ mēsam mēsaqꝫ mēte minoꝛ
In tenui mensa satis est immensa voluptas
Nobilitat viles frons generosa dapes
Facto fine cibis vrbanū rusticus adit
Vrbani socius tendit in vrbis opes
Ecce penu subeunt: inseruit amicus amico
Inuigilant mense: fercula mensa gerit
Commendat conditqꝫ cibos clementia vultus
Conuiuiam satiat plus dape frontis honoꝛ
Ecce sere clauis murmurat: ꝛ ostia latrant
Ambo timent: fugiunt ambo: nec ambo latent
Hic latet: hic latebras cursu mendicat inepto
Assuitur muro reptile muris onus
Blanda penu clauso parcit foꝛtuna timoꝛi
Ille tamen febꝛit teste timoꝛe tremit
Exit qui latuit timidum sic lenit amicum.
Gaude carpe cibos: hec sapit esca fauum
Fatur qui timuit: latet in hoc melle venenū
Fellitumqꝫ metu non puto dulce bonum

B

Quam timor obnubit non est syncera voluptas
Non est sollicito dulcis in ore fauus
Rodere malo fabam q̃ cura perpete rodi.
Degenerare cibos cura diurna facit.
His opibus gaude qui gaudes turbine mentis
Pauperiem ditet pax opulenta mihi.
Hec bona solus habe que sunt tibi dulcia soli
Det precium dapibus vita quieta meis
Finit verba. redit. preponit tuta timendis
Et quia summa timet tutius ima petit
Pauperies si leta venit ditissima res est
Tristior immensas pauperat vsus opes.

¶ Hic docet actor q̄ citius debemus diligere pacē cū securitate q̄ȝ multū cū tribulatiōe ꝛ impedimēto: qđ ꝓbat ꝑ lrām di. Mus qdā vrban⁹ iter agebat ꝛ recept⁹ in hospitiū muris agrestis q mensā sibi posuit: gaudēs de aduentu suo: ordea grana ꝛ talia multa intulit. mus vrbanus reddit sibi grates. s. rustico muri. ꝛ ecōuerso petiuit vt secū comederet. cū ꝯo ingressi sunt qđdā celarium vbi ederēt cōia sua/ venit dn̄s celarij ꝛ reserauit ostiū ꝛ mures ꝑterriti ceperūt huc ꝛ illuc currere: vrbanus ꝯo mus notis cauernis securi⁹ se abscōdit agrestis ꝯo ignorās quo fugeret ꝑ ꝑietes fugit ꝛ vix nō capt⁹ euasit. postea q̄ȝ dn̄s celarij egit illud qđ volebat facere recessit: ꝛ clauso ostio iterū ꝯuenerūt mures ꝑiter. de qbus ait vrbanus muri rustico. cōede de istis epulis: abijce timores tuos. alter mus dixit. in isto cibo latet amaritudo qr comedit̄ cū timore/ certe malo rodere fabā in cauernula mea secure ꝛ viuere in paupertate q̄ȝ si haberē tecū oēs cibos de mūdo. ꝛ his dictꝭ reuersus est i domū suā. Allego. ꝑ murē rusticū intelligim⁹ bonos hoīes spūales de securitate sꝑ letos: ꝑ vrbanum prauos hoīes ꝛ seculares semꝑ gaudētes tā de illecebris q̄ȝ de vtilitate

¶ Cōstrue. mus rustic⁹. i. habitās in rure siue i cāpis suscipit. i. recipit vrbanū. i. morātē in vrbe ede. i. in domo sua. q̄ȝ ꝓ ꝛ cōmodat mēsam. ꝛ mēsa est minor mēte. q. d. q̄ volūtas ei⁹ erat magna sed potestas parua voluptas. i. delectatio est satis in mēsa tenui. i. parua. frons. i. facies muris rustici generosa. i. iocūda nobilitat dapes viles mus sup. rustic⁹ adijt murē sup. vrbanū facto fine cibis ꝛ mus rustic⁹ sup. soci⁹ muris sup. vrbani tēdit in opes. i. ad diuitias vrb. i. ciuitatꝭ. ecce subeūt. i. intrāt penu: amic⁹. s. mus vrban⁹ inseruit. i. seruit amico. s. muri rustico inuigilāt mēse. i. attēdūt epulis mēsa gerit. i. portat fercula. i. cibaria. clemētia vultus. i. faciei cōmēdat. i. dat q̄ȝ ꝓ ꝛ cōdit. i. ꝑparat cibos honor frontis. i. faciei saciat cōuiuā. i. murē rusticū plus dape. i. cibarijs ecce clauis murmurat. ostia latrāt. i. clamāt ambo timēt/ ambo fugiūt: nec ꝓ̄ꝛ nō ꝛ ambo nō latēt hic. s. mus vrban⁹ latet. i. se abscōdit hic. s. mus rustic⁹ mēdicat. i. q̄rit latebras. i. tenebras cursu inepto. i. veloci vel nō ꝯsueto onus reptile muris assuit̄. i. ꝯiungit̄ muro. q. d. q̄ queādmodū serpētes reptādo. i. vētrē ꝯtra terrā trahēdo vadūt sup terrā sic ꝛ iste mus reptādo sicut ꝛ ipi serpētes seꝑpe pedē muri posuit fortuna blanda. i. suauis parcit timori penu clauso/ q. d. q̄ qn̄ famuli vel ancille q̄ intrauerāt penu recesserūt portasq̄ȝ clauserunt:

timor discessit ab eis tñ ille.s.mus rusticus febrit ꝛ tremit timore teste.i.testifi cante.mus vrban⁹ sup.q̄ latuit exit ꝛ lenit.i.applaudit sic.i.taliter amicū timi dū.s.murē rusticū di.o amice sup.gaude:carpe.i.cape cibos. hec esca sapit fa uum.i.mel.mus rustic⁹ sup.q̄ timuit fatur.i.loquit venenū latet in hoc melle q.d.ꝙ amaritudo vel ꝑiculū latet in his delicijs ꝛ epulis ꝗꝫ ꝓ ꝛ nō puto bonū fellitū.i.amarꝫ metu.i.propter metū esse sup.dulce.i. delectabile.voluptas.i. delectatio quā timor obnubit.i.associat non est sincera.i.libera vel pura.q.d. ꝙ delectatio habita cū timore nō est placida ꝛ fau⁹ nō est dulcis in ore sollici to.i.timoroso.malo rodere fabā ꝗꝫ rodi ꝑpete.i.ꝑpetue.cura diurna facit de= generare cibos tu q̄ gaudes turbine mētis gaude his opibus.pax opulēta.i. magna ditet mihi pauperiē meā sup. tu sup.habe solus hec bona q̄ dicta sūt sup.q̄ s.bona sūt dulcia tibi soli.vita q̄eta dat preciū meis dapib⁹ mus rustic⁹ sup.finit verba ꝛ redit.s.extra ciuitatē ad domū suā ꝛ ꝑponit.i. anteponit tu= ta.i.secura timēdis.i.rebus dubitabilibus:ꝛ qꝛ timet.i.dubitat summa.i. alta petit tutius.i.securius ima.i.bassa.si pauperies venit leta est res ditissima. vꝰ= sus tristior pauperat opes immensas.i.magnas.

De vulpe ꝛ aquila.

Dum vulpes aquilā pro rapta ꝓle pungit
Melle precū predam reddere nescit auis
Preda gemit:nidiqꝫ cibus timet esse gulosi
Sed redimit natos vtilis arte parens
Arborem zonat stipulis ꝛ vimine truncum
In stipulam docto dirigit ore facem
In pullos aquile coniurat copia fumi
Hanc tamen ꝛ vulpem prouida placat auis
Non sit qui studeat quis maior obesse minori
Cum bene maiori possit obesse minor.

¶ hic docet actor ne q̄s noceat inferiorib⁹ vt nō incēdat ab aliqua flāma vñ salomon.Qui tut⁹ ꝛc̄.ꝛ hoc ꝓbat per lrām di. Quedā aq̄la rapuit catulos cu iusdā vulpis quos portauit pullis suis pro cibo.vulpes aquilā rogauit vt sibi redderet catulos suos.aquila ꝟo verba vulpis spreuit:vtpote supiores sper= nunt inferiores.vulpes ꝟo lignis ꝛ stipulis siccis cōgregatis circūdedit arbo rem ꝛ intrusit facē in medio lignoꝝ intm̄ ꝙ fumus ꝛ flāma exirēt.Aquila ꝟo timens natos suos perire vulpi catulos reddidit. Allego.per vulpē quēlibet hoiem.per filios bona opa q̄ aq̄la.i.dyabolus separabit ducēdo ad filios su= os.i.ad opera illicita.tandē illa vulpes.i.ille qui ieiunando ꝛ orādo intendit facere.i.metere grām spūs sancti:ꝛ sic catulos suos. i. bona opa de manibus eripit dyaboli.fructus talis est vt nō inferamus iniuriā minori.¶ Construe. dū pro qñ.qñ vulpes pungit aquilā pro ꝓle rapta.auis nescit reddere predā melle.i.dulcedine precū:pda gemit.ꝗꝫ ꝓ ꝛ timet esse cibus nidi gulosi.sed pa= rens.i.mater vtilis redimit natos arte.i.ingenio.vulpes sup.zonat.i.circūdat arborē vimine.i.virgis: ꝛ dirigit facē.i.ignē in stipulā ore docto.s. flando co= pia fumi cōiurat.i.tendit in pullos:ꝛ tñ auis prouida.i.sapiens placat vulpeꝫ quis.i.aliq̄s existens supple maior non sit qui studeat obesse.i. nocere minori cum minor possit bene obesse.i.nocere maiori.

De testudine & aquila.

Pes aquile predo testudinis aera findit
Hanc sua concha tegit: cornua lōga patēt
Hoc monitu cornix aquilam premunit ineptum
Fers onus. ita fiet vtile crede mihi
Quod geris in concha cibus est. tibi surripit illū
Concha cibum. concham frange cibusqꝫ cadet
Ut concham lanies pro viribus vtere sensu
Hanc si celsa cadat saxea franget humus
De se stultus homo subuersus turbine lingue
Corruit & fortes ista procella rapit.

¶ Hic docet actor vt caueamus dare prauū cōsiliū: ⁊ vt nihil cōtra naturam faciamꝰ qđ ꝓbat. d. Quedā aquila rapuit testudinē ⁊ inter altas nubes portauit: ⁊ testudo inter conchā iacēs nullo potuit ꝑiculo ledi. sed cuȝ cornix q̄dā obuiauit aq̄le dixit optimā predā fers: sed ea vti nō poteris nisi fracta sit viribus. ⁊ cepit dicere dans ꝯsiliū. vola inq̄t supra alta aera ⁊ respice deorsuȝ vbi sūt loca saxosa. dimitte ergo qđ fers ⁊ cōchis fractis vteris escis. ⁊ vsa est. Allego. ꝑ testudinē lucifer/ꝑ aq̄lam ⁊ cornicē virtꝰ dei intelligit̄ qr lucifer per superbiā aquilonē voluit ascēdere ⁊ similis esse deo quē dn̄s ꝟtute sua deiecit i infernū. sicut em̄ testudo cecidit ita dyabolus de celo cecidit. ¶ Cōstrue. pes aq̄le exn̄s sup. p̄do. i. raptor testudinis. i. illiꝰ aīalis findit. i. diuidit aera. i. volat per aerē sua cōcha. s. testudinis tegit. i. coop̄it hāc. s. testudinē lōga cornua patent. i. videnť cornix illud aīal p̄munit. i. adulať aquilā hoc monitu. o aquila sup. fers onus ineptū. i. turpe crede mihi: ac ꝓ et onus sup. fiet vtile illud sup. qđ geris. i. portas in concha est cibus cōcha surripit tibi illū. s. cibū frāge concham qꝫ pro ⁊ cibꝰ cadet. tu sup. vtere sensu. i. sapiēter ꝑ viribꝰ vt lanies. i. frangas cōchā. humꝰ. i. tra saxea. i. lapidea franget hāc. s. cōchā si cadat celsa. i. alta vel de alto. hō stultus subuersus turbine lingue corruit de se. i. per seip̄m ⁊ ista ꝓcella. i. prauitas seu falsitas rapit. i. decipit fortes. i. potētes ⁊ diuites.

De vulpe & coruo.

Vulpe gerēte famē coruū gerit arbor & escā
Ore gerens coruus: vulpe loquēte silet.
Corue decore decens cignū cādore parētas
Si cantu placeas plus aue quaqꝫ places.
Credit auis: picteqꝫ placent preludia lingue.
Dum canit vt placeat: caseus ore cadit.
Hoc fruitur vulpes: insurgunt tedia coruo

Asperat in modico dāmna dolore pudor.
Fellitum patitur risum quem mellit inanis
Gloria: vera parit tedia falsus honor

¶ Hic docet actor vt videam⁹ quare laudemur: ⁊ vt nō adhibeam⁹ fidē verbis lepidis ⁊ adulatorijs: qđ ꝓbat di. Quidā coru⁹ caseū rapiens in arbore sedit. qđ vidēs vulpes ait. O corue nō est tibi similis ī pulcritudine nisi sit cign⁹ tā magnus est decor tu⁹ sed vocē tuā nō audiui: vtinā audirē ipsam tu laudaris a me inter oēs aues. volens aūt coruus ostēdere vocē suā ⁊ placere ꝑ cantum emisit caseū humi: quē vulpes rapiēs deuorauit. Allego. ꝙ nulla opa debes facere ꝑpter laudē humanā sed ꝑpter deū: ne te ꝯsciētia ledat. ꝑ coruum intelligim⁹ quēlibet hoiem. ꝑ caseū opa vel aiam. ꝑ vulpē dyabolū. dyabol⁹ em̄ semꝑ laudat ⁊ implet cor hois supbia. ⁊ ille supbiens emittit caseū. i. bona opa/vel aiam. vulpes. i. dyabolus veniēs capit illā. ¶ Cōstrue. vulpe gerēte famē arbor gerit coruū. ⁊ coru⁹ gerens. i. portās escā ore silet. i. tacet vulpe loquente o corue decens. i. pulcer decore. i. pulcritudine parentas. i. assimularis. vel parentas cignū illā auē candore. i. albedine si pro qr/ qr placeas. i. places mihi sup. cantu. i. per cantum tuū. places mihi sup. plus quaq; aue. i. qualibet alta aue. auis. s. coruus credit: qꝫ pro ⁊ preludia. i. ꝟba ficta lingue picte. i. false. s. vulpis placent. s. coruo dū pro qn̄: qn̄ coruus sup. canit vt placeat. s. vulpi caseus ore cadit. i. ab ore corui vulpes fruit̃. i. vtitur hoc. s. caseo. tedia insurgunt coruo. pudor asperat. i. multiplicat in asperitate siue dolore dāna in dolore modico. i. paruo. q. d. ꝙ si alicui accidat aliquod malū: ⁊ inde superueniat pudor. i. verecūdia magis dolet propter pudorē ꝙ̄ ꝑpter ipsius mali passionem. ille sup. quē gloria inanis. i. vana mellit. i. mulcet patitur risum fellitū idest amarū honor falsus parit tedia vera. i. dolores.

De leone ⁊ apro.

IRrectit miserū grauitas annosa leonem
Inglaciat corpus corq; senile gelu.
Instat aper pensat pro veteri vulnere vulnus
Frontis eum telo thaurus vtroq; fodit
Seuit asellus iners ⁊ frontē calce sigillat
Hec solo gemitu vindicat acta leo.
Omnia que vici me vincunt omnia. dormit
Vis mea: dormit honor: dormit honoris opus
Cui nocui nocet ille mihi: multisq; peperci
Qui mihi non parcunt pro pietate nocent
Hunc timeat casum qui se non fulcit amico
Nec dare vult felix quam miser optat opem

¶ Hic docet actor ꝙ nos debem⁹ esse mās̄ueti ⁊ beniuoli quotiēs in aliq̄ dignitate ponimur ⁊ vt parcamus miseris ⁊ afflictis: qđ ꝓbat di. Quidā leo gra

natus senectute iacuit in quodā prato suū trahēdo spm̄:quē videns aper ap propinquās sibi ⁊ irat⁹ spumās ꝓprijs dentibus crudelit̄ inuasit. deinde qͦdā thaur⁹ superuenēs eūdē suis cornib⁹ ꝑfodit. asinus etiā cū suis pedib⁹ ferratis fregit sibi frontē. ⁊ ait leo. Cū ad me currerent beniuol⁹ recepi ⁊ nō lesi: qͥbus pepci mihi nō ꝑcūt: qꝛ vident me sine virib⁹ esse infirmū ⁊ decrepitū. Fruct⁹ talis est. Monet nos actoꝛ ꝑ exēpla docēs nos māsuetos esse in dignitate: ne ab aliquo p̄stinā iniuriā patiamur. Allego. ꝙ ꝗsꝗs fulciat se amicis ⁊ nō sit superb⁹. ꝑ apꝝ supbiā. ꝑ thauꝝ ꝯscientiā. ꝑ asinū tedia. hec oīa adueniūt supra quēlibet leonē. i. hoīez in extremitate vite sue. ¶ Cōstrue. grauitas annosa. i. senectus irrecṫit. i. inectit leonē miseꝝ: qꝫ ꝓ ⁊ gelu inglaciat. i. frigidat corpus senile. i. antiquū qꝫ ꝓ ⁊ coꝛ. s. leonis aper. i. poꝛc⁹ siluestris instat. i. appropinq̄t leoni sup. ⁊ pēsat. i. cogitat facere sup. vulnus ꝓ vulnere veteri. i. antiquo thaurus fodit. s. leonē. vtroqꝫ telo. i. cū vtroqꝫ cornu. frōtis. i. capitis asellus iners. i. piger seuit. i. furit ⁊ sigillat frontē. s. leonis calce. i. cū pede. leo vidicat hec acta. i. facta solo gemitu. ac si dicat ꝙ ipe leo nō poſat se vindicare de p̄dictis: qꝛ senex ⁊ impotens erat p̄terqꝫ gemēdo ⁊ dicebat. Oīa illa sup. q̄ ego vici oīa illa sup. vincūt me ad maioꝛē expressionē mea vis. i. ptās doꝛmit. ille cui ego nocui nocet mihi. qꝫ ꝓ ⁊ pepci multis q̄ nō parcūt mihi sed nocent ꝓ pietate. i. loco pietatis ille sup. q̄ nō fulcit. i. munit se amico timeat hūc casum. nec pro non miser nō vult dare opē quā felix. i. bonus optat. i. reqͥrit.

De catulo ⁊ asino.

Murmuris ⁊ caude studio testatur amoꝛē
Nūc lingua catul⁹ nūc pede palpat herū
Gaudet herus: comitqꝫ canē/comitēqꝫ ciboꝝ
Efficit: alludit turba ministra cani
Arte pari similesqꝫ cibos: similemqꝫ fauoꝛem
Lucrari cupiens inquit asellus iners
Me catulo pꝛefert vite nitoꝛ vtile tergum
Nec fructu placeo sed placet ille ioco
Ludam ludo placens sic ludit tempoꝛe viso
Ut ludo placeat ludit ⁊ instat hero.
Blandiri putat oꝛe tonans humerosqꝫ pꝛioꝛum
Pꝛesso mole pedum se putat esse pium
Clamat herus: vult clamoꝛ opē/subit oꝛdo cliētū
Multa domat multo verbere claua reum
Quod natura negat nemo feliciter audet
Displicet impꝛudens quando placere putat.

¶ Hic docet actoꝛ ne ꝗs indignū sibi ingerat officiū: et ne faciat opus nature ꝯtrariū: qd̄ pꝛobat di. Quidā asinus cernēs quotidie dn̄m suū blandiri catu=

lo ⁊ videns ex mensa cibari ⁊ impinguari ex omni mente conversus ad se dixit post= quam aial immundissimum sicut canis diligitur: quanto magis dominus meus diligeret me si sibi obsequium familiare ostenderem/cum nobilior sim ⁊ vtilior catulo. Cum autem sic locutus fuisset videns dominum suum occurrit ei per spatulas saliens ⁊ levans pe des priores ⁊ ponens supra humeros domini sui ab vtroque latere/lingua cum lingebat/⁊ spumis ex ore fluentibus vestes eius maculauit. ⁊ dominus ita fatigatus ma= gna voce clamauit. serui autem exaudientes dominum clamantem ei occurrerunt ⁊ asinum verberauerunt. abeuntes autem asinum quasi mortuum reliquerunt. Allego. quicquid fa cias non debes propter vanam gloriam huius mundi facere/sed propter deum: ne vl= tio veniat super te ⁊ confusio magna. per canem intellige bonos ⁊ spirituales homines quos nutrit deus gratia spiritussancti. per asinum seculares malos qui spirituales con= temnunt: quia cum eis nolunt habere gratiam ⁊ amorem dei tandem malis operibus confundun= tur sicut asinus. ¶ Construe. catulus testatur amorem studio murmuris. i. gar= rulantitatis ⁊ caude. ⁊ palpat. i. tangit herum. i. dominum nunc lingua nunc pedibus. he rus gaudet/quod pro ⁊ comit canem/quod pro ⁊ efficit canem sup. comitem. i. socium ciborum. turba ministrans. i. seruiens hero sup. allidit canem. i. ludit cum cane sup. asellus in= ers. i. piger cupiens lucrari similes cibos quod pro et similem fauorem. i. amorem siue gratiam inquit. i. dicit nitor vite mee sup. prefert. i. premittit me catulo vtile ter gum prefert me catulo sup. nec pro ⁊ non placeo fructu. sed ille. s. canis placet ioco. i. ludo. ego sup. placens ludo ludam sic. i. taliter. ⁊ ludit tempore viso asinus sup. ludit vt placeat hero. i. domino instat. i. appropinquatur ipsi hero. i. domino asi= nus sup. tonans. i. clamans ore putatur blandiri quod pro ⁊ humero presso. i. oppres so mole. i. pondere pedum priorum putat se esse pluma. i. dulcem ⁊ placidum. herus cla mat. clamor vult opem. ordo clientum. i. seruitorum subit. i. venit et multa claua. i. multitudo clauarum ⁊ aliorum baculorum domat. i. castigat siue verberat asinum sup ple/reum. i. culpabilem verbere multo. i. magno siue per magnam verberationem nemo audet facere sup. feliciter illud sup. quod natura negat. imprudens. i. stul tus displicet quando putat placere.

De leone ⁊ mure.

Frigida sopito blanditur silua leoni
Cursitat hunc murum ludere prompta cohors
Pressus mure leo murem capit: ille precatur
Ille preces vibrat supplicat ira preci.
Hec tamen ante mouet animo quid mure perempto.
Laudis habet/summum vincere parua pudet.
Si nece dignetur murem leo nonne leoni
Dedecus: ⁊ muris ceperit esse decus
Si vincat minimum summus/sic vincere fraus est
Vincere posse decet/vincere crimen habet
Si tamen omne decus sit laus/sic vincere laus est
Et decus hoc minimo fiet ab hoste minus
De precio victi pendet victoria/victor

Tantus erit victi gloria q̃ta fuit.
Mus abit/⁊ grates reddit: si reddere possit
Spondet opem solus/fit mora parua dies
Nam leo rhete subit: nec prodest viribus vti
Sed prodest querulo murmura damna loqui
Mus redit: hunc repit/cernit loca/vincula rodit
Hac ope pensat opem: sic leo tutus abit
Rem potuit tantam minimi prudentia dentis
Cui leo dans veniam se dedit ipse sibi
Tu qui summa potes ne despice parua potẽtem
Nam prodesse potest si quis obesse nequit

¶ Hic docet nos actor q̄ nõ offendamus miserꝫ: sed sim⁹ misericordes simpli
plicibus: qđ ꝓbat di: Mures leone dormiẽte erãt in silua: ꝯtigit q̄ vnus eoꝝ
curreret sup̄ caput leonis quẽ ille pede suo apphẽdit ⁊ ille ita cõprehẽsus ro=
gauit veniã dicẽs. Da mihi veniã eo q̄ te dormientẽ grauiter offendi. leo di=
stulit cogitãs vtrũqꝫ. s. si vlcisci an ignoscere deberet. crimen est mihi magnũ
muri tñ fere interfecto pepercit et eũ dimisit. post paucos ꝟo dies leo incidit
rhetia ⁊ suis viribus vti nõ potuit maxima voce rugiẽs. mus aũt vt audiuit
ad eũ impetuose veniens inqt. ne timeas parẽ tibi grãm reddam ⁊ incepit se
care dentibus ⁊ rodere neruos siue cordas ⁊ laxauit artus illius ingenio: sic
mus captũ leonẽ liberauit restituẽdo siluis. sic ne q̃s miseros ledat nã ꝓdesse
potest si quis obesse nequit: tũc ira p̃ci supplicat: cũ p̃ces amittuntur ⁊c. Alle
goria. per leonẽ patiẽtes benignos ⁊ nobiles intelligimus. p mureẽ pauperes
qui sepissime nobiles offendere p̃sumũt: quos hõ nobilis posset offendere sed
non vult: cogitãs qualẽ laudẽ habeo in paupere si ledã eũ: tandẽ ille nobilis
opprimit̃: ⁊ nõ potest penitẽtia vti/sed p̃cibus paupis liberabit̃. ¶ Cõstrue.
silua frigida blandit̃ leoni sopito. i. dormienti cohors. i. societas ꝓp̃ta muꝝ
. i. illoꝝ aialiũ cursitat (verbũ frequẽtatiuũ) ludere huc. s. prope leonẽ dormiẽ=
tem leo pressus. i. fatigatus mure capit murẽ. ille. s. mus precat̃ leonẽ sup. ille
scꝫ leo vibrat. i. refutat p̃ces. s. muris/ira. s. leonis supplicat p̃ce. s. muris tñ leo
sup. mouet. i. dicit hec. s. que sequunt̃ aio. i. in suo aimo. q̃d laudis habes mure
ꝑempto. pudet. i. verecũdũ est sũmũ. i. potentẽ vincere parua. i. debiles ⁊ pau=
peres. si leo dignet̃ occidere sup. murẽ nece. i. morte nõne. i. nunquid dedecus
est leoni: ⁊ ceperit esse decus muris. q. d. q̄ sic si sũmus. i. potẽs vincat minimũ
. i. debilẽ ⁊ fragilem vincere sic. i. taliter. ⁊ vinci posse vincere. decet. i. decens est
⁊ vincere habet crimẽ dedec⁹. tñ si om̃e decus sit laus vincere est laus sic. i. ta
liter. ⁊ hoc decus. s. vincẽdi sic: fiet minus ab hoste minimo. victoria pẽdet. i. de=
pendet de p̃cio victi. victor erit tãtus q̃ta fuit gloria victi. mus abit ⁊ reddit
grates si possit. i. potest reddere. mus sup. solus spõdet. i. promittit opem leo=
ni si locus affuerit: mora fit ⁊ dies parua fit naꝫ pro q2: quia leo subit. i. intrat
rhete. nec pro ⁊ nõ/⁊ vti viribus non prodest ipsi leoni sup. sed loqui damna
murmure. i. murmurose cõquerendo damna que sibi acciderãt prodest leoni
sup. mus redit ad leonẽ sup. ⁊ reperit hũc. s. leonẽ cernit. i. respicit loca ⁊ rodit
vincula. i. rhetia. mus sup. pensat. i. recompensat opem hac ope. leo tutus. i. se
curus abit idest recedit prudentia dentis minimi. s. muris potuit rem tantam

idest tā magnā.s.liberare leonē de vinculis cui.s. muri leo dās veniā dedit se sibi. Tu qui potes sūma.i.magna ne ꝑ ⁊ nō ⁊ nō despice potētē parua.nā pro qꝛ si quis.i.si aliqͣs neqͣt obesse.i.nocere.tñ sup.potest prodesse.

De miluo infirmo.

Morbi mole iacet miluus: matrēq; precatᷓ
Ut superis pro se det sacra detq; preces.
Mater ait: mi nate deos ⁊ sacra deorum
Lesisti / recolunt impia facta dii.
Criminis vltores pensant pro crimine penam
Dum sacra turbasti pena timenda fuit.
Te cogit timor esse pium: te pena fidelem
Hic timor hec pietas cum nece sera venit.
Qui maculat vitam mundas cur incolit aras
Quem sua facta premunt cur aliena leuat

¶ hic docet nos actor vt vitā inhonestā ⁊ cōscientiā lesam nō habeamus: qꝛ in delicijs orōes deo acceptabiles nō sūt: qḋ ꝓbat d. qͣda milu⁹ egrotās rogauit matrē suā vt pro eo oraret ⁊ offerret sacrificia ⁊ placaret deos. cui mater ait. o fili sepe deos offendisti ⁊ sacrificia eoꝝ turbasti rapiēdo pullos ⁊ holocaustoꝝ carnes. dij vindicāt tua facta: ⁊ seipsos vlciscunt̄ nō prodest tibi tua orō: qꝛ iā in agone penitens facta tua turpia habēt morbū. timere debueras qñ ipsis multa rapueras. Allego. ꝑ miluū prauos hoies qͥ in extremitate vite positi recurrūt ad ꝯscientiā videtes ꝙ male egerūt: tūc volunt pñiam agere: sed tūc tarde est. ⁊ sic ad vltimū morte opprimunt̄ ꝓpter sua mala opa. Fruct⁹ talis ē ꝙ cōmisso malo audet in suis malis loca sctā circuire. ¶ Construe. milu⁹ iacet mole. i pōdere morbi.i.infirmitatis. q; ꝑ ⁊ precatᷓ matrē vt det sacra.i.sacrificia q; ꝑ ⁊ ꝑces supis.i. dijs supiorib⁹ fabulose loquēdo matᷓ ait.i. dicit. o mi nate lesisti deos ⁊ sacra.i.sacrificia deoꝝ. dij recolunt.i. recordant̄ impia facta.i.tua pctā siue forefacta dij vltores.i.vindicatores seu punitores criminis.i. pcti pensant dare vel facere penā ꝑ crimine. pena fuit timēda dū .i.qū turbasti sacra.s.deos timor cogit te esse piū tu es pi⁹ ꝓpter timorē quem habes de eterna dānatiōe. ⁊ pena.s.futura facit te esse fidelē hic timor venit cū nece sera.i.tarda. ⁊ hec pietas venit.s.cū nece sera.i.tarda. q.d. ꝙ debuisset mori anteq; tāta mala ꝑpetrasset cur ille sup. qͥ maculat vitā.s. pctis incolit. i. adorat aras mūdas.i.altaria ⁊ sacrificia ecclesie. ⁊ cur ille sup. quē sua facta id est pctā premūt.i.opprimūt leuat aliena.s.facta vel peccata.

De irundinibus ⁊ aliis auibus.

Ut linum pariat de lini semine semen
Nutrit hum⁹: s; aues tāgit irūdo metu.
Hic ager hoc semē nobis mala vincla minatur
Uellite pro vestris semina sparsa malis

Turba fugit ſanos monitus: vanoſq; timores
Arguit: exit humo ſemen ⁊ herba viret.
Rurſus irundo monet inſtare pericula: ridēt
Rurſus aues: homines placat irundo ſibi
Cunq; viris habitās: cantu blanditur amico
Nam preuiſa minus ledere tela ſolent.
Jam metitur linum: iam fiunt rhetia/iam vir
Fallit aues/iam ſe conſcia culpat auis
Utile conſilium qui ſpernit inutile ſumit
Qui nimis eſt tutus rhetia iure ſubit.

¶ Hic docet nos actor vt nō ſpernamꝰ conſiliū bonū: qꝛ ꝙ bonū ꝯſiliū ſpernit malū inuenit. vel nō ſpernamꝰ cōſilia ſalutifera recta ⁊ vtilia: hoc eſt ne cadamus in opprobria: qđ ꝓbat dicēs. Cū aues eſſent pariť ꝯgregate ⁊ volentes ire ad ſpaciū inuenerūt quēdā ruſticū ſeminantē linū in campo: ⁊ hoc ꝓ nihilo tenuerūt. vidēs hoc irundo dixit alijs auibus. hoc eſt malū pro nobis qꝛ ex iſto lino fient rhetia cū q̄bus capiemur. venite euellamus eū. aues ꝟo irundinem deriſerūt. deinde vt fructificauit ſemen iteꝝ irūdo dixit eis. malū eſt hoc venite euellamus illud. nā cū creuerit exinde fient rhetia ⁊ humanis poſſimꝰ capi artibus. Oēs verba irūdinis deriſerūt reſpuētes eius cōſiliū. vidēs hec irūdo ad hoīes ſe trāſtulit ſiue trāſfert vt tuta eſſet ſubijciēs ſe eis. Aues ꝟo q̄ reſpuerunt modice valentes audiētes conſiliū irundinis rhetibꝰ retente ſūt Jlle ꝟo ſecurus viuit ꝙ nō habet qđ timeat. Allego. Tu debes inſudare bonis opibus: ne dyabolus te ſeducat ab eis. Per aues intelligimꝰ pctōres. per irundinē ſpirituales ꝙ ſemꝑ monent eos vt ſe abſtineāt. illi ꝟo reſpuētes monitionem venit dyabolus ⁊ rapit ꝑ rhetia. i. ꝑ opa mala ⁊ deducit eos ad infernū.

¶ Conſtrue. humus. i. terra nutrit ſemen lini vt pariat linū de ſemine lini: ſed irūdo tāgit. i. alloquiť aues metu. hic ager ⁊ hoc ſemen minanť nobis vincla. i. vincula mala. vellite. i. eradicate ſemina ſparſa veſtris malis. turba. ſ. auiū fugit monitus ſanos. ſ. irundinis qꝫ ꝓ ⁊ arguit. i. reprehendit vanos timores. ſemen. ſ. lini exit humo. i. ab humo ⁊ herba viret. irundo monet rurſus. i. iterato inſtare. i. obuiare pericula. aues rident rurſus. irundo placat homines ſibi qꝫ pro ⁊ irundo ſup. habitans cū viris blandiť cantu amico. i. dulci. nam ꝓ qꝛ quia tela preuiſa ſolent ledere minus. linū metiť iam. i. de preſenti vir fallit. i. decipit iam. i. de preſenti aues. auis cōſcia. i. rea ſiue culpabilis culpat ſe iam. i. de preſenti. ille ſup. qui ſpernit conſiliū vtile ſumit conſiliū inutile. ille ſup. ꝙ eſt tutus nimis ſubit. i. intrat rhetia iure. i. ratione.

Finit primus liber fabularū. Jncipit ſecundus de gentibus volentibus regem.

Fabula nata ſequi mores ⁊ pingere vitam
Tāgit quod fugias quodq; ſequaris iter.
Rege carens nec regis inops ſine rege: nec exlex

Absqꝫ iugo gessit āttica terra iugum
Libertas errare negās se sponte coegit
Et pudoꝛ ob legem foꝛtioꝛ ense fuit
Ne libitum faceret regem plebs liberā fecit.
Et que non potuit pellere iussa tulit.
Rex cepit laniare truces:punire nocentes
Queqꝫ leuanda leuās:queqꝫ pꝛemēda pꝛemens
Hos onerat nouitas ciues in lege nouella
Quod leuiter possent vix potuere pati.
Urbem triste iugum querula ceruice ferentē
Esopus tetigit consona verba mouens

¶ In pꝛincipio huius scd̄i libꝛi nos docet actoꝛ q̄ nō subdami⁹ nos alicui potē tie vel coꝛrectiōi. Ille eñ secure viuit qui non habet quē timeat:vt ꝓbat in lr̄a dicēs. Athenicēses liberi ⁊ simplices rege carentes bona voluntate sibi seruie bant.sed adepti praua ꝯsilia regē sibi ꝯstitui petierunt inter se qui impꝛobos cōpesceret:potētes puniret.quo facto multi terrebanẗ ⁊ puniebanẗ.sed quia graue erat pati plebiscita ⁊ leges qd̄ erat eis inconsuetū deuiabant conuersi in penitentiā. Allego.o tu q̄ liber es nō vendas libertatē tuā pꝛo tempoꝛali= bus:ne ꝑuenias in dānationē ꝑpetuā: per athenicēses intelligimus xp̄ianos quos xp̄s redemit suo p̄cioso sanguine. ¶ Cōstrue. fabula nata sequi moꝛes ⁊ pingere.i.scribere vitā tangit.i.demōstrat iter quod fugias.i.fugere debe= as ⁊ tangit iter qd̄ sequaris.terra attica.i.sic appellata carēs rege.nec ꝓ ⁊ nō nō inops.i.pauꝑ regis.i.ꝓpẗ carentiā regis nec exlex.i.nō sine lege rege.i.sine rege vel rege carēte:⁊ sine iugo i.sine seruitute poꝛtauit iugū.i.seruitutē liber tas negās errare.i.deuiare coegit se spōte.i.q̄ habitātes illi⁹ terre submiserūt se sponte iugo.i.seruituti regis ⁊ pudoꝛ.i.verecundia fuit foꝛtioꝛ.i.crudelioꝛ ense ob legē.i.pꝛopter legē quam dedit eis rex. plebs existens sup. libera fe= cit.i.oꝛdinauit regē ne faceret libitū i.voluntatē suā ⁊ intulit iussa.i.pꝛecepta que nō potuit pellere.i.tollere.rex leuans queqꝫ leuanda scꝫ tallias et reddi= tus siue emendas et pꝛemens.i.oppꝛimens queqꝫ pꝛemenda.i.oppꝛimenda cepit laniare.i.vexare siue punire truces.i.crudeles ⁊ malefactoꝛes et punire nocentes.nouitas onerat hos ciues in lege nouella.potuere pati vix illud sup ple quod possent pati leuiter si non fecissent regem. esopus mouens.i.dicens verba consona tetigit vꝛbem ferentem iugum id est seruitutē ceruice.i.in ca= pite querula.i.conquerente.

De ranis petentibus regem

Dum nihil auderet ludētes ledere ranās
Supplicuere ioui ne sine rege foꝛent
Iupiter huic voto risum dedit/ausa secūdas
Rana pꝛeces;subitum sentit in amne sonum

Nã ioue dante trabẽ / trabis ictu flumine moto
Demersit subitus guttura rauca timor.
Placato rediere metu videre tigillum
Stando procul regem pertimuere suum
Ut nouere trabem per se non posse moueri
Pro duce fecerunt tercia vota ioui.
Ira iouem mouit: regem dedit. intulit idrum
Idrus hiante gula cepit obire lacum
Clamitat ecce lacus morimur / pie iupiter audi
Iupiter exaudi iupiter affer opem.
Nos sepelit venter nostri sumus esca tyranni
Aufer cedis opus / redde quietis opes.
Ille refert: emptum longa prece ferte magistrũ
Uindicet eternus ocia spreta metus
Omne boni precium nimio vilescit in vsu
Fitq mali gustu dulcius omne bonum
Si quis habet qđ habere decet sit letus habendo
Alterius nõ sit qui suus esse potest.

¶ Hec fabula rñdet pcedenti ↄcordãs cũ ea: in cui⁹ ↄcordatiõe dicit actor q̃ nõ subijciamus nos alicui ptãti cũ simus liberi. qđ pbat dicẽs. rane nemineꝫ timẽtes ⁊ in palude libere ludẽtes rogauerũt ioue vt haberẽt regẽ. Cũ vero peterẽt iupiter risit: sed ranis sero clamantib⁹: trabs desup cecidit de celo in medio fluminis loco regis data. trabs vo flumine moto ranas pterritas diu tacere coegit: sed tandẽ rane redierũt placido motu respicietes trabẽ ⁊ vidẽtes q̃ nõ erat nisi vnũ lignũ ascẽderũt desup ⁊ illudebãt. iterũ pducere fecerũt ioui vota. Jupiter cõmotus misit eis idrũ loco regis qui mox singulas ranas deuorauit. rane vo sciẽtes se perditas clamabãt. O iupiter succurre nobis q2 morimur oẽs. Jupiter ait. Dederã vobis regẽ humile quẽ renuistis ⁊ clamastis: sustinete ergo qđ habetis. Allego. p iouẽ deũ intelligim⁹. p ranas iudeos quos cũ educeret de terra egypti tẽtauerũt eũ dicẽtes. Nunqd panẽ poterit dare ad manducandũ: deus vero misit eis mãna de celo. illi aũt per crapulã noluerũt ↄtenti esse ⁊ iterũ deũ ad irã puocauerũt. tandẽ deus misit eis coturnices: sed multi ex eis pus mortui sunt q̃3 comedissent. ¶ Cõstrue. dũ p qñ: qñ nihil p nõ ⁊ aliqđ nõ auderet ledere, ranas ludẽtes rane sup. supplicuere ioui illi deo (ſm fabulas) ne forent. i. essent sine rege. iupiter ille deus dedit risum huic voto. i. orõni. rana ausa facere sup. scđas preces sentit sonũ subitũ in amne. i. in aqua. nam pro q2: q2 ioue dãte trabẽ in flumine. i. aqua moto. i. mota ictu trabis. timor subitus scꝫ trabis demersit. i. submersit guttura rauca. s. ra-

nas:q2 audito trabis sonitu omes ille rane sub aquis fugerūt nō audētes exi re pre timore. metu placato.i. pretermisso. rane sup. redire videre tigillum.i. trabem ⁊ pretimuere suū regē.s. trabē stando procul.i. a longe vt pro postq̄: postq̄ nouere.i. nouerūt trabē nō posse moueri per se fecerūt tercia vota ioui pro duce.i. vt haberent regē. ira mouit.i. cōmouit iouē ⁊ iupiter sup. dedit regem s ranis. ⁊ intulit.i. intus posuit ydrū.i. colubꝝ. q.d. q2 posuit colubꝝ infra lacum.i. ranas existētes in lacu guia hiante.i. aperta lacus clamitat.i. rane existētes in lacu clamitant. O iupiter ecce morimur o iupiter pie audi nos sup. iupiter exaudi. iupiter affer.i. presta opē. venter.s. colubri sepelit nos ⁊ sumus esca nr̄i tyrāni.s. colubri aufer.i. tolle opus cedis.i. mortis.s. colubꝝ ⁊ redde opes q̄etis.i. libertatis. ille.s. iupiter refert.i. dicit ferte.i. sustinete magistꝝ s. regē emptū longa p̄ce. metus eternꝰ.i. meror ꝑpetuus in quo ꝑpetuo eritis existētes sub regis potestate vindicet ocia spreta.i. libertates in qbꝰ eratis dū rege carebatis. om̄e p̄ciū boni vilescit in nimio vsu: q̄ꝛ ꝓ ⁊ om̄e bonū fit dulciꝰ gustu mali.i. ꝑ gustationē mali. Si qs.i. si aliqs habet illud sup. qd̄ decet.i. decens est hr̄e sit letus.i. iocūdus habendo illud sup. ille sup. q̄ꝑōt esse suus.i. in sua potestate ⁊ libertate nō sit alterius.

De accipitre ⁊ columbis.

Accipitrem milui pulsurum bella colūbe.
Accipiunt regem: rex magis hoste nocet
Incipiunt de rege queri q2 sanius esset
Milui bella pati q̄ sine marte mori
Quicquid agas sapienter agas: ⁊ respice finem
Ferre minora volo ne grauiora feram.

¶ Hic docet actor ne incurramꝰ peius piculū vel malū: q2 inter duo mala minus malū est eligendū: qd̄ ꝓbat di. Quedā colūbe volētes turbationē milui euadere accipitrē in regē elegerūt: sub cuiꝰ potestate ⁊ defensiōe se saluas putabant. iste ꝟo fingēs culpā ⁊ corruptionē faciēs cepit eas deuorare magis q̄ miluus. tūc ex illis ait vna. leuiꝰ ⁊ melius esset pati bella milui q̄ sub accipitris ptāte esse. Allego. plus valet aliq̄d pati propter deū q̄ ꝑpt gloriā huiꝰ mūdi. ꝑ colūbas pctōres q̄ dyabolū sibi in regē elegerunt qui trahit ad infernum/ vbi est fletus ⁊ stridor dētiū. Accipiter debet dici scd̄m brit. in sūma sua ⁊ non ancipiter. ¶ Construe. colūbe accipiūt accipitrē regē.i. pro rege pulsurum.i. depulsurꝝ bella milui.i. illius auis q̄ defenderet eas a miluo. rex accipiter nocet magis.s. colūbis hoste.i. miluo eas deuorādo. columbe sup. incipiūt queri.i. conq̄ri de rege.i. de accipitre. dicētes sup. q2 pati.i. sustinere bella milui esset saniꝰ.i. securiꝰ.i. leuius q̄ mori sine marte.i. sine bello ipsiꝰ milui. agas sapienter q̄cquid agas sup. ⁊ respice finē.s. actus tui. volo ferre.i. pati minora ne pro vt ⁊ nō feram.i. patiar grauiora.i. peiora.

De fure ⁊ cane.

Fure vocante canē protēso munere panis
Spreto pane canis talia verba mouet
Ut sileam tua dona volunt: furtiq̄ꝫ laborant
Esse locum/ panem si fero cuncta feres

Fert munus meā dāna tuū/latet hamus in eſca.
Me priuare cibo cogitat ille cibus.
Non amo nocturnū panē plus pane diurno
Aduena plus noto ſi placet hoſtis hero
Non rapiet nox vna mihi bona mille dieꝝ
Nolo ſemper egens eſſe ſemelqꝫ ſatur.
Latratu tua furta loquar/ni ſponte recedas
Hic ſilet ille manet:hic tonat ille fugit.
Si tibi quid detur cur detur reſpice:ſi des
Cui des ipſe nota/teqꝫ guloſe doma.

¶ Hic docet actor ne amittamus ꝑpetua vt intelligamꝰ ꝙ vtile ⁊ ꝙ inutile ſit ad tp̄s bene viuere ⁊ ad tp̄s egere:qđ ꝓbat di. Quidā fur veniēs ad cuiuſdā domū patriſfamilias vidēs canē impedientē loca furti porrexit panē volēs eū placare. Cui canis dixit. Nō das hūc panē gratis:ſed vt rapias que custodio. ſi te ſuſtinerē auferres que cupis. ꝗs mihi panē daret deinceps cuꝫ fame fuero motus ꝗs dabit: nolo guſtu amittere cibū ꝑpetuuꝫ. tuā grām vel tua munera nolo vt os meū ceſſet imo potiꝰ latrabo ⁊ familiā ſuſcitabo et te furē inuocabo:ſi manes nō ſilebo. Allego. iſte fur eſt demon p̄ſentās bona opera huius mūdi vt poſſit auferre animā quā deus dedit tibi. per domū/deū. per canē quēlibet hoīem cauentē ſe a dyabolo. ¶ Conſtrue. fure vocante canem munere pretenſo.i.p̄ntato.ſ.cani per ipm̄ furē canis mouet.i.dicit talia verba pane ſpreto.i.refutato.o fur ſup.tua dona volūt.i.requirūt vt ego ſup.ſileam .i.taceā qꝫ ꝓ ⁊ laborant locū.i.occaſionē furti eſſe.i.adeſſe ſi fero.i.ſi porto vel accipio panē.ſ.quē mihi p̄ntas feres.i.portabis ſiue furaberis cuncta.ſ.bona mei dn̄i tuū munus fert mea damna. hamus latet in eſca ille cibus.ſ.tuus panis cogitat priuare me cibo.i.pane dn̄i mei nō amo plus panem nocturnū. i. vniꝰ noctis pane diurno.i.quotidiano.aduena.i.alienus nō placet mihi plus noto.i.cognito.⁊ hoſtis nō placet mihi plus hero.i.dn̄o meo vna nox non rapiet.i.nō tollet mihi bona mille dieꝝ.nolo eſſe egens.i.pauꝑ ſemꝑ. qꝫ pro ⁊ ſatur ſemel ego ſup.loquar.i. manifeſtabo tua furta latratu niſi recedas ſpōte hic ſcꝫ canis ſilet.i.tacet ille ſcꝫ fur manet.hic ſcꝫ canis tonat.i.latrat. ille ſcilꝫ fur fugit.ſi quid.i.ſi aliquid detur tibi reſpice cur.i.propter quid detur tibi:⁊ ſi ſup.des ipſe.i.tuipſe nota.i.conſidera,cui des. qꝫ pro ⁊ o guloſe doma.i. caſtiga te.ſ.per ſobrietatem.

De ſuccula ⁊ lupo.

Vult lupꝰ vt pariat maturū ſuccula fetū
Seqꝫ noui curā ſpondet habere gregis.
Sus ait:hac cura careas/mihi nolo miniſtres
Horrent obſequiū viſcera noſtra tuū
I procul vt tutos liceat mihi fundere fetus

I procul ⁊ pietas hec erit aptā mihi.
Pro natis natura iubet timuiſſe parentes
Fine dato verbis hic abit illa parit.
Tempoꝛe nō omni non omnibus omnia credas
Qui miſere credit creditur eſſe miſer.

¶ Hic docet actoꝛ vt malis ⁊ peruerſis nō credam⁹ nec coꝝ ꝯſilia: qđ probat dicēs. Cū ſus quedā partu ꝯueniret venit ad eā lup⁹ dicēs. O ſus parias abſqꝫ vicio vt fungar obſtetricis vice: generes fideliter ⁊ cuſtodiā locū diligent. Succula vidēs lupū loqͥ fallaciter/cōſiliū ⁊ monitionē repudiauit dicēs. Ne cures de ptu meo. qꝛ nolo te grauare ꝑ hāc cuſtodiā ſed ſi receſſeris ſecure pariā. qꝛ olim tu ⁊ mater tua fuerūt necꝫ. recedēte eo ſtatī pepit illeſa. ꝙ ſi credē voluiſſet infeliciſſime pepiſſet. Allego. ꝑ lupū dyabolū/ꝑ ſuē hoiem ꝗ ꝯ̄ternit tīt delectationē hui⁹ mūdi ⁊ natis .i. bonis opibus repellit dyabolū a ſe. ¶ Cōſtrue. lupus vult .i. reqͥrit vt ſuccula .i. illud aial pariat fetū .i. ſnos ſucculos. qꝛ ꝓ ⁊ lup⁹ ſup. ſpōdet .i. ꝓmittit ſe habere curā gregis noui .i. ſucculoꝝ. ſus ait .i. dicit tu ſup. careas hac cura. nolo ꝙ tu ſup. miſtres .i. ſeruias mihi nr̄a viſcera .i. noſtri ſucculi hoꝛrēt .i. abhoꝛrēt tuū obſequiū .i. tuū ſeruitiū. I .i. vade recede procul .i. lōge vt liceat .i. licitū ſit mihi fundere .i. parere fetus .i. natos tutos .i. ſecuros I .i. recede ꝓcul. ⁊ hec pietas erit apta .i. ꝯueniens mihi natura iubet pro natis .i. pro filijs. fine date verbis. hic .ſ. lupus abit .i. recedit illa .ſ. ſus parit. nō credas oīa oibus loquētib⁹ ſup. nō omī tpe .i. in aliquo tpe. ille ſup ple qui credit miſere .i. temere creditur .i. dicitur eſſe miſer.

De terra que murē peperit.

TErra tumet tumoꝛ ille gemit gemituſqꝫ
Partū: fere perit ſex⁹ vterqꝫ metu (fatet̄
Cū tumeat tellus mōſtrat ſe magna daturā
Hoꝛrent ⁊ trepidant ⁊ pꝛope ſtare timent
In riſum tumoꝛ ille redit: nam turgida murem
Terra parit/iocus eſt quod fuit ante timoꝛ
Sepe minus faciūt hoīes qui magna loquūtur.
Sepe gerit nimios cauſa puſilla metus

¶ Hic docet ne terreamur ab his ꝗ nō ſūt timēda. ⁊ ne timeam⁹ eos ꝗ garrulantur: qđ probat di. Quidā mōs inflabat̄ ꝗ̄ſi volēs aliqͥd parere: ita ꝙ omis terra circūquaqꝫ turbata fuit: ſꝫ poſt gemit⁹ mōs pepit murē. fama hui⁹ poſt diuulgata eſt. vn̄ ꝗ magis moꝛibūdi erāt ꝯualuerūt ꝓ ioco illū timoꝛē hn̄tes. Allego. ꝑ murē magnates ꝗ paupibus minant̄ ⁊ eos occidere volunt. demū ille timoꝛ redit in riſus. Fruct⁹ talis eſt. nolite timere illos ꝗ coꝛpus occidere volūt. ſed illū ꝗ coꝛp⁹ ⁊ aīam occidere pōt. ¶ Cōſtrue. terra tumet .i. inflat̄ ille tumoꝛ gemit. qꝫ pro ⁊ gemit⁹ fatet̄ .i. notificat partū. vterqꝫ ſexus .ſ. vir ⁊ mulier perit fere .i. ꝗ̄ſi metu .i. pre timoꝛe cū tellus tumeat mōſtrat ſe daturā magna. hoīes ⁊ mulieres ſup. hoꝛrent .i. dubitāt ⁊ trepidāt .i. curſitāt ⁊ timēt ſtare prope. ille tumoꝛ redit .i. vertit̄ in riſum. nā ꝓ qꝛ: qꝛ terra turgida .i. inflata vel

grossa parit murē ⁊ illud sup. quod fuit timor ante. i. ꝑus est iocus. i. ludus vel risus. hoīes sup. q̄ loquunt̄ magna faciūt sepe min⁹ q̄ꝫ loquant̄ sup: causa pusilla. i. parua gerit nimios metus. i. magnos metus.

De lupo ⁊ agno

Cum grege barbato dū ludit iunior agnus
Cēdit in hūc lupus dissona verba mouēs
Cur olidā mūda sequeris pl⁹ matre capellam
Lac tibi prebere dulcius ipsa parens
Est prope festina matrē pete munere matris
Lac bibe / nam seruat vbera plena tibi
Agnus ad hec: pia capra mihi lac dulce propinat
Me vice matris alit / me vice matris amat.
Nec mihi sed domino prodest me viuere. viuo
Ut metat a tergo vellera multa meo.
Ergo mihi prestat nutriri lacte caprino
q̄ꝫ lac matris habens mergar in ore tuo
Omnes vincit opes securam ducere vitam
Paupertas nihil q̄ꝫ miser vsus opum
Nil melius certo monitu / nil peius iniquo
Consilium sequitur certa ruina malum.

¶ hic docet actor vt nō adheream⁹ iniquo ꝯsilio vidētes q̄s sit q̄ ꝯsulat: qd̄ ꝓbat di. Quodā agno ludēte inter capras lupus trāsiēs de ꝓpe ait illi. Capra nō est mater tua tñ hāc fetidā ⁊ insudā quare sequeris: cū si mat̄ tua esset daret tibi lac dulcius. pete ergo ⁊ q̄re illā que te genuit ⁊ tulit te in vētre nouem mēsibus. Agn⁹ ait. Attñ nō quero illā q̄ me genuit sed eā q̄ me diligit ⁊ nutrit loco matris. Agn⁹ timēs ab hoc grege discedere dixit. mihi non ꝓdest viuere cū dño meo q̄ colligit multa vellera de dorso meo. meli⁹ est igit̄ mihi viuere de lacte caprino q̄ꝫ repascere fauces tuas matrē petēdo. Allego. ꝑ agnū quēlibet hoiem. ꝑ lupū dyabolū. ꝑ caprā delectatiōes hui⁹ mūdi. Fruct⁹ talis est q̄ aliq̄s ꝯuersus nō debet exire claustꝝ ob delectatiōes hui⁹ mūdi: ne veniat dyabol⁹ deducēs eū in ignē eternū. ¶ Cōstrue. dū ꝓ qñ: qñ agn⁹ iunior ludit cū grege barbato. i. antiquo lup⁹ tēdit. i. ꝓfert ꝟba dissona. i. discordātia mouens in hūc. s. agnū cur seq̄ris capellā olidā. i. fetentē plus m̄re mūda. ipa parens. i. mater p̄beret. i. daret tibi lac dulcius ipsa parēs sup. i. mater est prope festina. i. ꝓpera huc accedere pete. i. q̄re matrē: ⁊ bibe lac munere m̄ris. nā ꝓ q̄ mater sup. seruat tibi vbera plena. s. lacte agn⁹ dixit sup. ad hec. s. que dicta sūt capra pia propinat. i. ministrat mihi lac dulce: ⁊ alit. i. nutrit me vice matris. i. loco matris ⁊ amat me vice m̄ris nec pro ⁊ nō / ⁊ me viuere nō prodest mihi sed dño meo sup. viuo. vt ipe dñs me⁹ sup. metat. i. sumat multa vellera id est

multas lanas in meo tergo.i.dorso siue corpe ergo nutriri lacte caprino pre=
stat mihi q̄ᷓ ego sup.hn̄s lac mr̄is mergar.i.deuorer in tuo ore.ducere vitā se=
curā vincit.i.superat om̄s opes.i.diuitias miser vsus opū id est diuitiaꝝ nihil
pro nō ꝛ aliquid:nō est aliquid q̄ᷓ pauptas.nil pro nō ꝛ aliq̄d:aliquid nō ē me
lius certo monitu.ꝛ nihil pro nō ꝛ aliq̄d nō est peius iniquo monitu certa rui=
na.i.malū siue dānum sequutur consiliū malum.

De viro et eius cane.

Armauit natura canē pede: dente iuuēta
Hic leuis hic mordax fortis ꝛ inde fuit
Tot bona furatur senium: nam robore priuat
Corpus/dente/genas ꝛ leuitate pedes
Hic leporem prendit/fauces lepus exit inermes
Illusum domini verberat ira canem
Reddit verba canis: dum me pia pertulit etas
Nulla meū potuit fallere preda pedem.
Defendit senii culpam laus ampla iuuente
Nunc mea vis cecidit/facta priora vigent.
Nullus amor durat nisi fructus seruet amorem
Quilibet est tanti munera quanta facit
Magnꝰ erā dū magna dedi/nūc marcidꝰ annis
Vileo.de veteri mentio nulla bono.
Si laudas quod erā/quod sum culpare pteruiꝫ
Si iuuenem recipis/pellere turpe senem
Se misere sciat seruire qui seruit iniquo
Parcere subiectis nescit iniquus homo.

¶ Hic docet actor ne corripiamꝰ senes ac debiles:q̄ꝛ tp̄e iuuētutis erāt ama=
biles ꝛ fortes qđ ꝓbat dicēs. Quidā canis fuit in iuuētute valde carus dn̄o
suo capiēdo lepores ꝛ alias feras diuersas:sed grauatꝰ senectute dētes gerēs
ebetes leporē quē cepit nō valēs tenere pdidit:quē dn̄s iratꝰ pcussit. Canis ait
dn̄o suo.cū ꝯualui diligebas me:cū fortis erā honorabas me:cū cepi bona lau
dabas me:licꝫ postq̄ᷓ senui nulla mētio facta est de ꝓbitate mea.attamē laus
iuuētutis defndit culpā senectutis. Allego. Quicq̄d facis nō vltra vires tuas
facias:ita q̄ vires tuas inutiliter expendas in vanitatibꝰ huiꝰ mundi:per ca=
nē quēlibet hoiem.per venatorē.delectationē huiꝰ mundi.per dn̄m canis dia
bolū:q̄ꝛ ip̄e p̄bet homini malas delectationes huiꝰ mundi.cū vero deficit viri
bus rapit eū impetuose ꝛ ducit ad infernū. ¶ Cōstrue.natura armauit.i.orna
uit canē pede dēte iuuēta.i.iuuentute hic.s.canis fuit leuis.hic fuit mordax et

fuit fortis·inde seniū id est senectus furatur tot bona·nā seniū sup·priuat corpus robore·i·fortitudine:⁊ priuat genas dente ⁊priuat pedes leuitate id est a leuitate hic scȝ canis prendit id est capit leporē id est illud animal lepus exit fauces inermes·i·debiles ⁊ sine dētibus ira dn̄i verberat canē illusū·canis reddit·i·profert verba dicēs nulla preda potuit fallere·i·euadere meū pedē:dum pro qn̄:qn̄ etas pia·i·iuuenis protulit me·i·dū iuuenis erā laus iuuente·i·iuuētutis ampla id est magna defendit·i·ꝓhibuit culpā seniȷ·i·senectutis mea vis cecidit nunc priora facta vigent·i·habent vigorē nullus amor durat·nisi fructus seruet amorē. Quilibet est tanti honoris vel meriti quanta facit munera dum pro qn̄:quando dedi magna erā magnus:⁊ nunc ego supple marcidus id est plenus annis vileo id est displiceo·nulla pro nō ⁊ vlla mentio non est de bono veteri·i·antiquo si laudas supple illud quod eram:culpare illud supple quod sum est supple proteruū id est verecundū si recipis id est laudas iuuenē pellere id est depellere senem est turpe ille supple qui seruit homini supple iniquo id est malo sciat se seruire misere:homo iniquus id est malus nescit parcere subiectis suis supple.

De leporibus a silua fugientibus

Silua tonat fugiūt lepores:pal⁹ obuia venit
Fit mora:respiciunt ante/retroqȝ timent.
Dum vibrant in mente metus:se mergere pati
Sic metuunt ranas stagna subire vident
Unus ait:sperare licet non sola timoris
Turba sumus:vano rana timore latet
Spem decet amplecti/spes est via prima salutis
Sepe facit metui non metuenda metus
Corporis est leuitas ⁊ mentis inercia nobis
Ista metus causam suggerit:illa fugam
Sic euetuat quicunqȝ timet ne mole timoris
Spe careat/grauis est spe fugiente timor
Speret qui metuit morituro viuere vidi
Spe duce victuros/spe moriente mori.

¶ Hic docet actor ne inferam⁹ nobis malū ꝓpter impedimēta momētanea:⁊ q̄ speremus melius licet peius patiamur:qđ ꝓbat dicēs. Quidā lepores commoti ꝓpter strepitū vni⁹ arboris cadētis in silua ꝯsiliū inierūt ne p̄cipitarent in silua ꝓpter timores assiduos.venerūt ad littus cuiusdā fluuiȷ vbi rane steterūt multe:⁊ vidēs vnus lepoꝝ q̄ aliq̄s ꝓiecit trabē in fluuio ⁊ rane timuerūt ⁊ fugerūt in quadā parte fluuiȷ dixit. Nō solū nos turbati sum⁹ vano timore. imo etiā rane timuerūt valde.spē sustineam⁹ vite:q̄ȝ sepe post diē mestū seq̄t lux aurea:sepe post diē pluuialē seq̄tur claritas dieꝝ. Allego.nō sis in fide pusillanimis:ne cito cadas in desperationē:vt lepores·sȝ si peccasti age penitentiā rediēs ad fidē;⁊ ampli⁹ noli peccare ex̄ns stabilis fidē recipiēdo. Per lepo

res:hoies p strepitũ arboris extremitasvite. ¶ Cõstrue·silua tonat·i·retõdit vel clamat ,ppter lapsũ alicui⁹ arboris lepores fugiũt.palus venit obuia.s.le= poribus mora fit·i·lepores cessauerũt fugere ꝛ respiciũt añ:ꝙ pro ꝛ timẽt re= tro:dũ pro qñ:qñ vibrãt·i·cogitãt vel reuoluũt metus·i·timores in mente vi= dent ranas pati se mergere ꝛ subire stagna metu·i·timore:qꝛ leporib⁹ fugiẽti bus ꝛ trãseũtib⁹ ,ppe ranas:rane intrabãt aquã vnus.s.lepus ait.i.dicit licꝫ id ẽ licitũ est spare·i·attendere vel expectare·nos sup·nõ sum⁹ sola turba·i·so= cietas timous.i.nos soli lepores nõ sum⁹ tm̃ in timore:qꝛ rana latet timoreva no·decet·i·decẽs est nos sup.amplecti spẽ.spes est pma vis salutis.metus.i.ti mor facit sup.nõ metuẽda·i·nõ timẽda metui.i.dubitari leuitas corpis est nõ bis:ꝛ merita mẽtis·i.intellect⁹ est nobis·i·q̃ sumus leues corpe:ꝛ graues siue grossi intellectu ista.s.inertia mẽtis suggerit nobis metus·illa.s.leuitas corpis suggerit nobis fugã ille sup.quicũꝙ timet id est dubitat metuat·i·dubitet sic id est taliter·ne pro vt ꝛ nõ:vt nõ careat spe mole·i·pudore timoris. timor est grauis.i.onerosus spe fugiente·i.recedẽte.ille sup·qui metuit·i·dubitat speret id est spẽ habeat vidi morituros viuere spe duce.i.ducẽte:ꝛ vidi supple hoies victuros mori spe mouẽte id est recedente.

De hedulo et lupo.

Capra cibũ querẽs hedulũ cõmendat ouili
Hunc illi solida seruat ouile sera.
Natum cauta parens monitu premunit amico
Ut lateat ne sit in sua damna vagus.
Hic latet:ecce lupus mouet ostia voce caprina
Exprimit:vt patent ostia clausa petit.
Sta procul hedus ait caprizas gutture falso
Cum male caprizes te procul esse volo.
Quod mea sis mater mentitur imago loquendi
Rimula qua video te docet esse lupum.
Insita natorum cordi doctrina parentum
Cum pariat fructum spreta nocere solet.

¶ Hic docet actor vt sequamur ꝯsiliũ vtile fugiẽdo inutile·qđ ,pbat dicẽs Que dã capra cũ iret ad prata filiũ in stabulo suo relinquẽs monuit eũ nõ exire:et ꝙ nõ esset vagus i sua dãna:sꝫ vt lateret·capra exiẽte lup⁹ veniẽs mouit ostia exprimẽs vocẽ caprinã·ad quẽ hedul⁹ p rimulas respiciẽs ait·Sta pcul a me nõ itroibis·male exprimis vocẽ mr̃is mee:nõ vt amic⁹ sed vt inimic⁹ volẽs sã= guinẽ meũ.Allego·tu debes eẽ obediẽs:ꝛ q̄cquid parẽtes tui iubeãt te facere hoc facias:ꝛ ita cor tuũ claudas vt sis mund⁹ ab omĩ vicio.p capras spũales hoies vel pr̃es·per hedũ quẽlꝫ hoiem:qꝛ ipi semp ãmonẽt vt claudãt os ei⁹:ne lupus.i·dyabol⁹ veniat intrãs cor alicui⁹. ¶ Cõstrue.capra q̃rẽs cibũ ꝯmen= dat hedulũ ouili·sera solida·i·firma suat hũc.s.hedulũ illi.s.capre:qꝛ clausit eũ cũ claui parẽs.i.mat cauta·i.sapiẽs pmunit natũ.i.hedũ monitu amico.i.dul= ci ꝛ fideli vt lateat:ne pro vt ꝛ nõ sit vagus in sua dãna.i.picula hic.s.hedulus latet ecce lup⁹ mouet.i.cõmouet ostia:ꝛ exprimit.i.loquit voce capina.i.ad mo

dū capre ⁊ petit vt ostia clausa pateāt.i.aperiant̄ hedus ait.i.dicit.O lupe sta procul.i.longe caprizas.i.assimilaris capre gutture falso ⁊ cū caprizes male volo te esse ꝓcul.ymago loquendi.i.fictio tua loquendo mentitur ꝙ sis mea mater:rimula.i.parua apertura qua video te docet.i.notificat esse lupū doctrina parentū incita.i.incitata cordi natoꝝ exīns sup.spreta.i.neglecta solet nocere:cū pro ꝯ̄ꝑuis:ꝯ̄ꝑuis pariat.i.generet vel afferat fructū.i.vtilitatem.

De rustico et angue.

Rustica mensa diu nutritū nouerat anguē
Humanā potuit anguis amare manum
Gratia longa viri subitam mutatur in iram
Ira per anguineum dirigit arma caput
Vulneris actor eget/se vulnere credit egenum
Angui pro venia supplicat/anguis ait.
Non ero securus cum sit tibi tanta securis
Dum cutis hec memorat vulnera scripta sibi.
Qui me lesit item ledet si ledere possit
Expedit infido non iterare fidem
Sed quia te piguit sceleris/scelus omne remitto
Nam gemitus veniam vulnere cordis emit.
Qui primo nocuit vult posse nocere secundo
Que dedit infidus mella venena puto.

¶ Hic docet actor ne teneamus fidē infidelibus:⁊ ne habitemus cū suspectis q̄ aliquo mō offendere possunt:qđ ꝓbat dicēs.Serpens vnꝰ in domo cuiusdā rustici cōsueuit habitare vt nutriret illū:sed nō longo tēpore post hūc cepit odire:quē vulnerās post modicū tp̄s cecidit in paupertatē rusticus credēs colubrū esse causā sue pauꝑtatis putans iteꝝ fieri diues si serpens sibi pepcisset pctm̄ qđ fecerat rogauit eū.Cui ille ait:q꞉ penites parco tibi:ꝫ tn̄ nisi cicatrix dorsꝰ mei clausa ⁊ sanata fuerit nō credā fidē integrā redire nec in gratiā tecū sed obliuiscere sequi ꝑfidiā.Allego.qn̄ offendisti deū age penitētiā ⁊ ip̄e ꝑcet tibi:tn̄ pctā tua in conspectu dei semꝑ sūt ostensa ⁊ in eiꝰ mia.ꝑ serpentē deū.ꝑ rusticū quēlꝫ hoiem.¶ Cōstrue.mēsa rustica.i.rustici nouerat.i.cognouerat diu.i.longo tp̄e anguē.i.serpentē nutritū.s.per rusticū anguis.i.serpēs potuit id est debuit amare manū humanā.s.rustici q̄ eā nutrierat.Gratia longa viri mutat̄ in iram subitā ira.s.viri dirigit arma in anguineū caput.i.caput serpētis actor vulneris eget.i.condolet ⁊ credit se esse egenū.i.miserū vulnere id est ꝓpter vulnus qđ fecerat angui.⁊ supplicat angui pro venia id est petit angui veniā anguis ait.id est dicit nō ero securus:cū tāta.i.tā magna securis sit tibi dū pro qn̄:qn̄ mea cutis.i.pellis memorat id est recordatur vulnera scripta id est facta sibi ille supple qui lesit me ledet itē id est iteꝝ si possit ledere.expedit id est expediēs est nō iterare fidē infido.sed q꞉ piguit te sceleris id est ꝙ nō me totaliter lesisti seu interfecisti remitto tibi om̄e scelꝰ.i.pctm̄ nā pro q꞉:q꞉ gemi

tus cordis emit veniã vulnere. ille sup. qui nocuit p̃mo vult posse nocere. scdo mella que insidus dedit puto esse sup. venena.

De ceruo & oue.

CEruus p̃sente lupo oui sic intonat: amplũ
Uas tritici debes reddere redde mihi.
Sic iubet esse lupus: paret timor: ista iubenti
Namq3 die fixo debita spondet ouis
Fit mora ceruus ouẽ vexat pro federe/ ceruo
Inquit ouis: non stant federa facta metu
Me decuit presente lupo quecũq3 fateri
Me decuit fraudem pellere fraude pari
Cum timor in pacto sedet promissa timore
Arent: nil fidei verba timentis habent

¶ Hic docet actor q nõ inferamus alicui iniuriã vt nõ impleam⁹ ea q̃ nõ p̃cipimus qd ꝓbat di. Quidã ceruus artabat ouẽ pro modio tritici dicẽs hoc mihi dedisti: ⁊ vt fortior esset adiuit lupũ q̃ ꝓbare disposuit ⁊ iudicare. ouis coacta ⁊ victa ꝓmisit reddere licet nõ acceperit. die monitiõis assignata ceruus ad ouẽ pro suo debito venit. cui hec ait. ꝓmissio facta metu nõ stat in federe/ q̃cq̃d ꝓmittẽdo ↄfessus sũ totũ feci resistẽdo fraudi tue ⁊ etiã lupi. Allegoria q̃ñcũq3 ꝓpter fauorẽ malũ aliq̃d ꝓmisisti post irã nõ facias. p ceruũ prauos hoies. p agnos simplices ⁊ iustos quos calũniatores isti sepe trahũt in causã dicẽtes hoc mihi teneris. p lupũ iniquos iudices q̃ affirmãt ⁊ iubẽt ea q̃ nõ tenent psoluere. ¶ Cõstrue. ceru⁹ intonat. i. dicit oui sic. i. talit lupo p̃ñte tu sup. debes reddere mihi sup. vas amplũ. i. plenũ tritici. i. de tritico redde mihi. lup⁹ iubet esse sic. i. talit iste timor paret. i. obedit iubẽti. s. lupo nã ꝓ qr. qr ouis spõdet. i. ꝓmittit reddere sup. debita die fixo. i. ordinato p lupũ mora fit ceru⁹ vexat ouẽ ꝓ federe. i. ꝓmissiõe ouis inq̃t. i. dicit ceruo federa. i. ꝓmissiones facte metu nõ stant. i. nõ tenent. me decuit. i. decẽs fuit fateri. i. confiteri cũcta lupo presente. me decuit pellere fraudẽ. i. deceptionẽ fraude pari. i. simili. ꝓmissa timore arent. i. annihilant cũ pro q̃ñ: q̃ñ timor sedet in pacto: nil pro nõ ⁊ aliquid verba timentis nõ habẽt aliquid fidei. i. nõ habẽt fidem.

De musca & caluo.

Musca p̃mit caluũ: muscã vult p̃mere calu⁹
Ut muscã feriat se ferit: illa ridet.
Caluus ait: parca iubet vicina iocari
Si ferior rides/ si feriare cades.
Sospes ero decies ictus: semel icta peribis
Est mea prompta mihi gratia surda tibi.

Iure potest ledi ledens vt ledat in illum
Unde breuis cepit lesio magna redit.

¶ Hic docet actor ne inferamus malū alicui: ꝓpter qḋ nosmetipsis possimꝰ nocere dicēs: ꝙ cū q̇dā esset caluꝰ venit ad eū musca ⁊ cepit eū pūgere ⁊ mordere aculeo suo: q̇ volēs muscā ferire magis se ferit. Cui ait caluꝰ. ꝑca vicina facit te ridere ⁊ letari. nūq̇d nescis si millesies ꝑcutiā me nō mihi nocebit: manus em̄ mea mihi ē leuis ſꝫ erit tibi grauis ⁊ maligna qꝛ semel tacta ꝑibis: ſꝫ si ego feriā me millesies nō dolebo. Allego. ꝑ hoc intelligēdū est ꝙ resistēdū est ad q̄uis mala q̄ nobis occurrūt ꝓpt̄ deū. ꝑ caluū bonos hoies. ꝑ muscam prauos q̇ sepe iustos cruciāt: sed tm̄ sustinere debemꝰ ꝓpt̄ deū. ¶ Cōstrue. musca ꝑmit. i. attediat vel pūgit caluū. caluꝰ vult ledere. i. ꝑcutere muscā ⁊ caluꝰ sup. ferit se vt feriat muscā. illa. s. musca ridet. caluꝰ ait. i. dicit parca. i. mors vicina. i. ꝓpinqua iubet te iocari tn sup. rides si ꝑ qꝛ: qꝛ ferior si feriare. i. feriaris cades. i. morierꝭ ego sup. ictꝰ. i. ꝑcussus decies ero sospes ſꝫ tu icta. i. ꝑcussa semel ꝑibis. mea grā est ꝓmpta mihi ⁊ surda tibi. ledēs pōt ledi iure. i. rōe vt ledat magna lesio redit. i. vertit̄ in illū. vñ breuis lesio sup. cepit. i. incepit.

De vulpe ⁊ ciconia.

Ulpe vocāte venit: speratqꝫ ciconia cenā
Fallit auē liquidus vulpe vocante cibus
Cum bibit illa cibos: solum bibit illa dolorem
Hic dolor in vulpem fabricat arma doli.
Sūt pauci mora parua dies auis inq̇t: habemꝰ
Fercula que sapiūt dulcis amica veni.
Hec venit: hec vase vitreo bona fercula condit
Ac solam recipit formula vasis auem.
Laudat opes oculis vasis nitor/ has negat ori
Formula: sic geminant visus odorqꝫ famē
Sic vulpes ieiuna redit: sic fallitur audens
Fallere: sic telo leditur ipse suo.
Que tibi non faceres aliis fecisse caueto
Uulnera ne facias que potes ipse pati.

¶ Hic dicit actor ꝙ nō faciamꝰ aliīs q̄ nobismetipsis vident̄ esse ꝯtraria: ⁊ ꝙ nos timeamꝰ delusiōes: qḋ ꝓbat di Cōsociata est vulpes ciconie: vulpes sēꝑ exñs callida ⁊ fallax inuitauit ciconiā ad suā cenā. Prius itaqꝫ cena parata ⁊ escis ꝑatis dedit ei in vase plano comedere: de quo vti nō poterat ꝓpter amplitudinē vasis ⁊ latitudinē humiditatꝭ cene: qꝛ dedit sibi fercula humida q̄ debebāt esse liq̇da deridēdo ciconiā. Post modicū tp̄is ciconia volēs reddere talionē/ inuitauit vulpē oia fercula ꝑponēs in vase vitreo hñte formā lōgā ita ꝙ nullo modo vulpes caput suū iponere poterat. sed tm̄ ꝑ vitꝝ fercula dul-

cia ibi addita vidit. Ciconia ait vulpi. Epulare vt facierꝫ in cõuiuio meo sicut ego in tuo feci. At illa rñdens ait. bñ sapiũt ista cibaria. Allego. nota fidẽ esse tenendã quã ꝓmisimꝰ fideliť deo ⁊ ei seruire cũ omi deuotiõe. vñ dicit. Eadẽ mẽsura qua mẽsi fueritꝫ remetieť vobis. ꝑ vulpẽ quẽlibet hoiem: q̇ cũ portať ad baptizãdũ q̃riť credis i deũ: Et rñdeť, credo. ⁊ ꝓmittit fideliť fidẽ obserua re. ¶ Cõstrue. ciconia venit: qꝫ ꝓ ⁊ sperat cenã vulpe vocante. cibus liq̇dus. i. clarus fallit. i. decipit auẽ. s. ciconiã vulpe vocãte auẽ sup. cũ illa. s. vulpes bi= bit cibos. illa. s. ciconia bibit solũ dolorẽ q2 bibere nõ poterat hic dolor fabri= cat. i. cogitat arma doli. i. fraudis in vulpẽ. i. cõtra vulpẽ dies sũt pauci. s. in nu mero ⁊ mora est parua. i. post modicũ tp̃s auis inq̇t. i. dicit. s. vulpi. nos sup. ha bemus fercula. i. cibaria que sapiũt o dulcis amica veni. hec scꝫ vulpes venit hec. s. ciconia condit bona fercula vase vitreo: i. in vase vitreo ac ꝓ ⁊ formula . i. parua forma vasis recepit solã auem. nitor vasis laudat opes. i. epulas ocu lis scilꝫ vulpis. formula scilꝫ vasis negat id est denegat; has scilicꝫ dapes ori. scꝫ vulpis qꝫ ꝓ ⁊ visus ⁊ odor dictaꝝ epulaꝝ geminant. i. augmẽtãt famẽ. s. vulpis. vulpes recedit sic. i. taliter ieiuna. ⁊ vulpes sup. audens. i. ꝑsumens fal lere. i. decipe fallitur. i. decipiť. ⁊ ip̃a vulpes sup. lediť sic suo telo. i. de ceptione. ⁊ tuipse sup. caueto fecisse aliĵs ea que nõ feceris tibi. ne pro ⁊ nõ: ⁊ nõ facias il= la vulnera que tuipse nõ potes pati.

De lupo ⁊ capite superbo.

Dũ legit arua lupꝰ repit caput arte supbũ
Hoc erat humanis ars preciosa genis
Hoc lupus alterno voluit pede verba resoluens
O sine voce genas o sine mente caput
Fuscat ⁊ extinguit cordis caligo nitorem
Corporis: est animi solus in orbe nitor.

¶ Hic docet actor vt magis adipiscamur intellectũ qꝫ pulcritudinẽ qd̕ ꝓbat d. q̇dã lupꝰ trãsiẽs ꝑ cãpũ/ vniꝰ mortui caput iuenit pulcerrimũ: ⁊ cepit moue re suis pedibꝰ d. caput qꝫtã pulcritudinẽ ⁊ decorẽ habes sed cerebro cares in quo ꝯsistit sapiẽtia. Allego. qꝫ plus valet scia qꝫ secularꝫ potẽtia. ꝑ caput hoiez ⁊ decorẽ huiꝰ mũdi intelligimꝰ q̇ sũt sine voce. i. sine sapiẽtia diuina. vel etiã su ꝑbi ⁊ diuites pñt intelligi ꝑ caput. lupꝰ. i. deꝰ ait. o vos decores depicti huius mũdi bonis sꝫ heu sine voce. i. gr̃a mea ⁊ regno pr̃is mei. ¶ Cõstrue. dũ ꝓ qñ. qñ lupꝰ legit arua. i. ꝑgit ꝑ cãpos repit caput supbũ arte ars preciosa erat hoc genis humanis. lupus voluit. i. reuoluit hoc caput sup. pede alterno. i. nũc cũ vno pede ⁊ nũc cũ altero dicẽs. o. interiectio admirãtis: miror has sup. genas esse sup. sine voce. ⁊ miror hoc esse sine mente. i. sine intellectu caligo. i. obscuri= tas cordis. i. intellectus fuscat. i. obfuscat ⁊ extinguit. i. annihilat nitorẽ corpo ris. solus nitor animi. i. anime est laudãdus sup. in orbe.

De graculo ⁊ pauone

GRaculus inuento nitidi pauonis amictu
Se polit/ ⁊ socias ferre superbit aues
Quem fore pauonẽ pauonis penna fatetur
Pauonum generi non timet ire comes.

Pauo dolum sentit: falsi pauonis honoꝛem
Increpat: ⁊ domitam verbere nudat auem
Nuda latet: sociosqꝫ fugit/minuitqꝫ pudoꝛem
Sic putat hunc diro coꝛripit oꝛe comes
Ascensoꝛ nimius nimiū ruit aptus in ymis
Est locus hic leuis/est illa ruina grauis.
Qui plus posse putat sua q̃ natura ministrat
Posse suū superans se minus esse potest
Si tibi nota satis nature meta fuisset
Nec vilis nec inops nec sine veste foꝛes
Cui sua nō sapiunt alieni sedulus auceps
Quod non est rapiēs desinit esse quod est.

¶ Hic docet actoꝛ q̄ nō vsurpem⁹ nobis bona aliena/⁊ vt simꝰ ꝯtenti his q̄ nobis natura ꝯtulit. qd̄ ꝓbat di. Graculus inuētis pennis pauonis se vestijt pauonib⁹ se sociādo. Cū ergo sciētes pauones graculū vsurpare sibi pēnas suas verberabāt ipm denudātes. hec aūt sic ꝯfusa ⁊ gloria sauciata ad ꝓpriū gen⁹ nō audebat reuerti qd̄ prius spꝛeuit. fugit latēter: ⁊ socia sua coꝛripuit eū dicēs Et qd̄ tibi ꝓfuit diligere aliena vestimēta: ⁊ mō aimola apparēs depopulata exiliū patiēdo. tuti⁹ ⁊ melius erat seruare q̄ natura ꝯtulit q̄ expulsione pati ⁊ derisum. Allego. p graculū hypocritā q̄ tegit neq̄ciā vultu angelico. ad vltimū tm̄ denudat̄ cōfusus sicut graculꝰ. Hypocrita dr̄ ab ypos qd̄ est superficies ⁊ crisis aurū quasi aureā supficiē hn̄s. p pauonē prēm spualē. ¶ Cōstrue. graculus polit. i. oꝛnat se inuēto amictu. i. vestitu pauonis nitidi. i. pulcri ⁊ supbit ferre aues socias. s. alios coꝛuos. ille sup. quē penna pauonis fatet̄ foꝛe. i. esse pauonē nō timet ire comes generi pauonū pauo sentit. i. cognoscit dolū: ⁊ increpat honoꝛē falsi pauonis: ⁊ nudat. i. spoliat auē domitā. i. castigatā verbere auis sup. erūs nuda latet q̄ pꝛo ⁊ fugit socios. s. alios coꝛuos: q̄ ꝓ ⁊ putat se sup. esse minimū pudoꝛe. i. verecūdia comes. i. aliꝰ socꝰ. s. aliꝰ coꝛuꝰ coꝛripit. i. coꝛrigit vel castigat hūc. s. coꝛuū oꝛe diro. i. rostro crudeli ascēsoꝛ nimius. i. q̄ nimis alte ascēdit ruit. i. cadit nimiū. i. nimis locꝰ eius sup. est aptꝰ in ymis. i. bassis. hic scꝫ ascēsus est leuis. illa ruina est grauis. ille sup. qui putat plus q̄ sua natura ministrat. i. dat superās suū posse potest esse minus se. Si meta nature fuisset nota tibi satis. ne pro nō/ nō foꝛes vilis nec inops sine veste ille sup. cui sua nō sapiunt. i. sufficiūt existēs sup. auceps. i. raptoꝛ sedulus. i. prouidus alieni. i. de rebus alienis rapiens illud sup. quod non est scꝫ nomen vel famaꝫ alienam desinit esse illud sup. quod est.

De mula ⁊ mulione

Mula rapit cursum. nā mulā mulio cogit
Mule musca nocet vulnere siue minis
Cur pede sopito cursum tempusqꝫ moꝛaris

Te premo te pungo pessima curre leuis.
Mula refert: qꝛ magna sonas vis magna videri
Nec tua facta mihi nec tua verba nocent.
Nec te sustineo sed eum quem sustinet axis
Qui mea frena tenet qui mea terga ferit
Audet in audacem timidus fortisqꝫ minatur
Debilis audendi cum viderit esse locum

¶ Hic docet actor ꝙ nō noceamꝰ fortioribꝰ nec molestemus potētes dicens. Mula quedā cū traheret currū dñi sui cū mercimonijs: musca sedit in femore fastidiēdo cū aculeo suo sugēdo sanguinē dicit sic. ego te pūgo ⁊ p̄mo currere curre velocius. ¶ Cui dña mula respōdet. qꝛ magna sonas vis magna videri. verba tua nō timeo sed eū q̄ me regit ⁊ mea frena tenet. Allego. ꝙ ꝓpter passiones huiꝰ mūdi nō debes recedere a deo ⁊ bonis operibꝰ. per mulā bonos ⁊ deuotos hoīes. per currū penitentē. per ea que iacebant in curru bona opera. per rusticū iesuꝫ xp̄m. p musca prauos hoīes qui sepius bonis hoibus minant ⁊ cruciant eos: sed tu sustineas passiōes istas ꝓpter deū. ¶ Cōstrue. mula rapit cursum. nā pro qꝛ: qꝛ mulio cogit mulā ire sup. musca nocet mule vulnere: siue pro vel: vel nimis o mula sup. cur moraris. i. retardas cursum: qꝫ pro ⁊: ⁊ tp̄s pede sopito. i. pigro premo te pūgo te. o pessima curre leuis. i. leuiter. mula refert. i. dicit. o musca sup. vis videri magna: qꝛ sonas magna. nec ꝓ nō tua facta nō nocent mihi sup. nec tua verba premūt me sup. nec pro nō/et nō sustineo te sed eū quē sustinet axis. i. dorsum meū sustinet/q̄ tenet mea frena ⁊ q̄ ferit mea terga. homo sup. timidus audet. i. presumit facere aliq̄d sup. in audacē. i. contra audacē. qꝫ pro ⁊. debilis minat̄ forti cum pro qñ/qñ videt locum. i. tp̄s audendi. esse. i. adesse.

De formica ⁊ musca.

Musca mouēs lites formicā voce sagittat
Se titulis ornat turpiter ipsa suis
Corpes mersa cauis: leuitas mihi queritur alis
Dat tibi fossa domum: nobilis aula mihi
Delicie sunt grana tue: me regia nutrit
Mensa: bibis fecē/sed bibo dulce merum
Quod bibis a limo sugis mihi suggerit auū
Quod bibo: saxa premis/regia serta premo
Ede cibis potu thalamo cum regibus vtor
Regine teneris oscula figo genis.
Non minus vrentes mittit formica sagittas

Et sua non modicum spicula fellis habent
Ludo mersa cauis/nescit tua penna quietem
Sunt mihi pauca satis/sunt tibi multa parum.
Me letam iubet esse cauis/te regia tristem
Plus mihi grana placent/q̄ꝫ tibi regis opes.
Uenatur mihi farra labor/tibi fercula fructum
Hec mihi pax mellit:toxicat ille timor.
Mundo farre fruor/tu fedas omnia tactu
Cum nulli noceam/cuilibet ipsa noces
Est mea parcendi speculum/tua vita nocendi
Sunt mea que carpo/non nisi rapta voras
Ut comedas viuis/comedo ne viuere cessem
Me nihil infestat/te fugit omnis homo.
Unde petis vitam rapitur tibi vita palato
Dulcia vina bibens/fel necis acre bibis
Si negat ala tibi ventoso vita flabello
Aut nece vinceris/aut semiuiua iaces
Si potes estiui dono durare fauoris
Cetera si parcunt non tibi parcit hyems
Dulcia pro dulci/pro turpi turpia reddi
Uerba solent/odium lingua fidemq̄ꝫ parit.

¶ Hic docet actor vt nō laudemus nosmetipsos et ne vituperemus alios di. Factū est litigiū inter formicā ꝛ muscā q̄ illaꝝ esset nobilior ꝛ melior: ꝛ q̄ meli us viueret. igit̄ musca ait. Sū ꝑor ꝛ nobilior nō potes meis laudibꝰ cōparari nā vbicūq̄ꝫ hoīes conicdūt sū ꝑor in tactu ꝛ in gustu. insup sedeo sup caput re= gis: ꝛ dñabus dulcia oscula figo: ꝛ sic actor hoc dicit in lr̄a vsq̄ꝫ ibi. Nō minus Et formica musce respōdet in hūc modū. Tu improbe laudas importunita= tē tuā: nūq̄ꝫ in ꝯuiuio inuitata venis. Reges ꝛ nobiles dñe ꝛ matrone te odiūt ꝛ vbicūq̄ꝫ accedis odiosa depelleris: ꝛ minie in estate volas. ꝛ i hyeme bruma adueniēte subito peris moriendo: sed ego deliciosa sū in estate ꝛ secura in hy= eme teneo me incolumē in cauernula mea/ ꝛ vbiq̄ꝫ sunt mihi gaudia. tu ṽo in tristicia semꝑ moraris ꝛ cū timore viuis. Alleg. q̄ nullus debet gloriari in sua malicia. testāte psalmista. Quid gloriaris in malicia? Per muscā iudeos q̄ di cūt suā legē esse benedictā ꝛ ea q̄ faciūt. ꝛ etiā dicūt se comedere bona fercula ꝑ formicā spirituales q̄ sepe a prauis hoibus deridenī: ꝛ tñ ipsi dicunt. nemo

nos ꝯturbat: ⁊ venit hyems.i.dyabolꝰ vel dies iudicij q̄ istos ꝑuersos hoies morte opp̄mit ⁊ ducit in gehēna ignis vbi est fletꝰ ⁊ stridor dētiū. ¶ Cōstrue. musca mouēs lites sagittat.i.excitat formicā voce: ipsa s. musca ornat se turpiter suis titulis. o formica sup. torpes i. pigritaris mersa.i. demersa vel inclusa cauis.i.cauernis terre. leuitas q̄ritur mihi alis.i. sū leuis causātibꝰ alis meis fossa dat tibi domū.i. fossa est tibi domꝰ. ⁊ aula nobilis est domus sup. mihi tue delicie.i.dapes sunt grana. mēsa regia.i.regis nutrit me.i.nutrior in mensa regis. tu sup. bibis fecē. sed ego sup. bibo merū.i.vinū dulce. illud sup. quod bibis sugis a limo. s. terre aux. suggerit mihi illud sup. qd̄ bibo.i. bibo ī vase aureo. tu sup. premis saxa.i.rupes vel lapides. ⁊ ego sup. premo serta regia. ego sup. vtor.i.viuo vel habito cū regibꝰ equalis sup. ede cibis potu ⁊ thalamo.i.camera. ⁊ figo.i.imprimo oscula genis teneris regine. formica mittit sagittas.i. verba vel locutiones non vrentes minus. i. non minus iniuriosas vel pungentes spicula.i. sua argumēta siue verba non habent modicū fellis idest malicie di. Ego existens sup. mersa.i.inclusa cauis ludo. tua pēna.i.ala nescit quietē q: semꝑ laborat pauca sunt satis mihi. multa sunt pax tibi sufficientia sup. iubet.i.prebet me esse letam cauis.i.in cauernis. ⁊ aula sup. regia iubet te esse tristē. grana placent plus mihi q̄ꝫ opes.i.diuitie placeant sup. tibi labor meus sup. venatur.i.querit mihi farra.i. grana frumenti furtum venatur tibi fercula.i.epulas. q: quicq̄d comedis furarꝭ hec pax.i.requies mellit mihi. ille timor. s. furti toxicat tibi. ego sup. fruor.i. vtor farre.i. frumēto tu fedas oia tactu. nulli pro nō ⁊ vlli cū ego sup. non noceā in vlli.i. alicui. ipsa.i. tuipsa noces cuilibet. mea vita est speculum parcēdi. tua vita est speculū nocendi. illa sup. que ego carpo sunt mea. tu sup. non voras.i. non comedis nisi rapta.i.furta. tu sup. viuis vt comedas. ego sup. comedo. ne pro vt ⁊ nō: vt nō cessem viuere. nihil pro nō ⁊ aliq̄d: aliq̄d non infestat.i.molestat me. omis homo fugit te. vita rapiꝭ tibi palato. i. a palato vnde petis vitā et bibens vina dulcia bibis fel acre necis.i.mortis ala ventosa. icta.i. ꝑcussa flabello illo instrumēto negat se esset ibi aut vinceris nece aut: iaces semiuiua. si potes durare dono fauoris estui. si cetera parcūt tibi sup. hyemis non parcit tibi dulcia verba solent reddi pro dulci verbo sup. ⁊ turpia solent reddi pro turpi verbo. lingua parit.i.generat odiū. q̄ꝫ pro ⁊ fidem.

De lupo et vulpe.

Respōdere lupo de furti fraude tenetur
Uulpes: causa vocat/ hic petit/ illa negat
Simius est iudex docti nō errat acumen
Judicis/ archanum mentis in ore legit
Judicium figit/ poscis quod poscere fraus est
Uisq̄ꝫ fidem de re quam negat ipsa fides
Tu bene furta negas te vite purior vsus
Liberat/ hanc litem pax domet: ira cadat
Simplicitas veri fraus est puerpera falsi
Esse solent vite dissona verba tue.
Sordibus imbuti nequeunt dimittere sordes

Fallere qui didicit fallere semper amat

¶ Hic docet actor ne simus fallaces ꝛ ne sim⁹ exactores dicēs·lupus accusabat vulpē pro latrocinio corā iudice·ꝛ elegerūt sibi iudicē simiū q̄ nouit eoꝝ maliciā ꝛ discordiā·vidēs ita q̄ lupi seuiciā ꝛ cognoscens ꝛ vulpis illatā calumniā:iudiciū inquit inter vos constituā: ꝛ lites vr̄as figā. Tu lupe queris qđ nō perdidisti:ꝛ tu vulpes non debes qđ non subtraxisti · habete pacem et estote cōcordes:ꝛ hoc est qđ dicit. Allego. Nemo est tā sanctus quin dyabolus tēptet eū:q2 sua ausus fuit calliditate tēptare dn̄m nr̄m iesum xp̄m. ꝛ qđ tūc erit de nobis? Per lupū intelligim⁹ dyabolū. per vulpē deuotos homies quos demon semꝑ temptat·per simium deum qui scit oīa secreta hominis

¶ Cōstrue·vulpes tenetur rn̄dere lupo de fraude furti· causa vocat eos sup· hic·s·lupus petit·illa·s·vulpes negat·simi⁹ est iudex:ꝛ acumē·i· altitudo docti iudicis nō errat:ꝛ iudex legit·i·profert archanū·i· secretū mētis in ore iudicis sup·figit·i·affirmat iudiciū dicēs sup· o lupe poscis·i· requiris illud sup· quod petere est fraus·i·deceptio·ꝙ pro ꝛ vis fidē de re quā·s· rem ipsa fides negat o vulpes tu negas bene·i·iuste furta vsus purior·i· perfectior vite tue supple. liberat te·pax domet·i·pacificet hanc litē:ira cadat·i·recedat simplicitas veri id est veritatis est fraus i·deceptio ꝛ puerpera falsi·i·falsitatis·o lupe tua verba solent esse dissona·i·discōueniētia tue vite·homines supple imbuti sordibus nequeunt dimittere sordes· ille supple q̄ didicit fallere amat· id est cupit semper fallere.

De homine ꝛ mustella.

Preda viri predo virū mustella precatur
Da veniā debes parcere/parce mihi
Quod caret hoste domus: qđ abest a sorde fatet̄
Esse meum/pro me te rogat ergo faue.
Seruitio me redde tuo:mihi redde laboris
Premia/pro dono sit mea vita mihi.
Ille refert/operum debetur gratia menti
Non operi/gratum mens bona reddit opus
Nemo licet prosit nisi vult prodesse meretur
Nam prodesse potest hostis obesse volens
Cum nihil prodesses mihi prodesse putabas
Hostibus ipsa meis ꝛ meus hostis eras
Non mihi mōstra necās:sed eras tibi ꝓuida soli
Sic panem poteras rodere sola meum
Pane meo pinguis:mihi da pinguedinis vsum
Damno penso necem digna perire peri.

Nihil honorat factum nisi facti sola volūtas
Non operis fructum. sed noto mentis opus

¶ Hic docet actor ne seruiamus indignis. officiū eīm qd̄ malis exhibet sepi⁹ in penā ɔuertit̄ qd̄ ꝓbat di. Quedā mustella cū in domo cuiusdā rustici fuissz ꝛ multos mures occidisset: ab eodē capta est. vnde rogauit eū dicēs. Bone ru stice parce mihi qꝛ purgaui domū tuā. ꝛ ab hostibus liberaui. ille rn̄dit. Non ꝓpter me fecisti. sed ideo capis mures vt inde possis vitā ꝛ famē recreare. ꝛ si ꝓpter me fecisses: veniā ꝓmeruisses qꝛ impinguata es bonis plurib⁹. vn̄ vtili tatē mihi p̄sta ex inde ꝛ sic eā interfecit. Allego. qꝛ de⁹ nō respicit magna ob= sequia: sed affectū cuiuslibet. vn̄ salo. Quicq̄d agāt hoies intentio iudicat oēs Per mustella ypocritā q̄ ꝓpter hoim laudē se facit deuotū: tandē morit̄ ꝛ du citur ad penā q̄ incipit se excusare ꝙ bn̄fecerit in seculo. Per rusticū deum vel dyabolū. ¶ Cōstrue. mustella p̄do. i. latro existēs sup. preda viri precat̄ virū tu sup. da veniā. mihi debes parcere. parce mihi meū esse fatet̄. i. testificatur illud sup. quod. i. ꝓpter qd̄ domus caret hoste. i. mure ꝛ fatetur illud sup. qd̄. i. ꝓpter qd̄ domus abest. i. deficit a sorde domus sup. rogat te ꝓ me. ergo faue. i. obedi redde me tuo seruitio. redde mihi p̄mia laboris. mea vita sit mihi pro dono. ille scʒ homo refert. i. dicit gr̄a opeꝝ debet̄ menti ꝛ nō operi. mens bo= na reddit opus gratū. nemo ꝓ nō ꝛ homo: homo nō meretur licet prosit si nō vult ꝓdesse. nā pro qꝛ: qꝛ hostis volens obesse. i. nocere pōt ꝓdesse cū ꝓdesses mihi nō putabas ꝓdesse sup. mihi eras hostis meis hostib⁹. s. murib⁹. ꝛ eras me⁹ hostis nō eras necās mōstra. i. mures mihi tm̄ sup. iʒ eras ꝓuida tibi soli tu exn̄s sup. sola poteras rodere sic. i. talit̄ meū panē. tu sup. es piguis meo pa ne. da mihi vsū pinguedinis. p̄cso. i. recōpenso tibi necē ꝓ dāno. ꝛ tu exn̄s dig na pire pi. nil ꝓ nō ꝛ aliqd: aliqd nō honorat fructū. i. opus nisi sola voluntas facti. i. operis nō noto fructū opis sed noto opus. i. intētionē mētis.

De rana ꝛ boue.

Equari vult rana boui: tumet ergo tumēti
Natus ait. cessa pro boue tota nihil.
Rana dolet: meliusqꝫ tumet/ p̄mit ille tumētem
Vincere nō poteris victa crepare potes
Fortius iratā vexat tumor: illa tumoris
Copia scindit eam/ viscera rupta patent
Cum maiori minor conferri desinat/ ꝛ se
Consulat ꝛ vires temperet ipse suas

¶ Hic docet actor ne nos nostris maioribus cōparemus. qd̄ ꝓbat di. Que= dam rana videns in prato bouē pascentē et replentē suas gulas volens sibi equari tumebat: quā natus ei⁹. s. rane vidēs ait. Cessa pro bone qꝛ tota nihil es respectu bouis. Audiēs vero rana verba nati tumebat. cui natus iteꝝ ait nō poteris equari boui: sed potius scindet te nisi cesses. tūc magis irata rana se totis viribus tumebat: ꝛ statim viscera eius rupta sunt. Ergo dicit̄ quibus dam hoibus fatuis. Nolite inflari ne rumpamini sicut rana. Allego. per ranā superbiā. per filium eius conscientiā. qꝛ semper dicit tibi conscientia: desiste a malo ꝛ fac bonū. nā frangit deus om̄e supbū. ¶ Cōstrue. rana vult equari. i. equalis esse boui. ꝛ rana tumet. ergo natus. i. filius ait. i. dicit tumēti. i. matri

o mater sup. cessa.i. tace. tu sup. tota. nihil pro nō ⁊ aliquid / nō es aliquid pro boue.i. contra bouē rana dolet scȝ propter verba filij. qꝫ pro ⁊ tumet melius filius dicit sup. ille scȝ bos premet.i. opprimet te sup. tumentē / tu nō poteris vincere bouē. ⁊ tu sup. existens victa potes crepare. Fortius tumor vexat ranam sup. iratam. illa copia tumoris scindit eam scilȝ ranam. viscera rupta.i. fracta. patent.i. videntur. minor desinat.i. dimittat vel fugiat conferri.i. equari maiori: ⁊ consulat sic. ⁊ ipse scȝ maior temperet.i. moderet suas vires.i. fortitudinem vel potestatem.

Secundus liber fabulaꝝ finit

Incipit terciꝰ. De leone ⁊ pastore.

SOllicitus prede currit leo: spina leonem
Uulnerat: offendit in pede mersa pedem
Fit morsa decursu / leuitas improuida lapsum
Nempe facit / leso stat pede turba pedum
Uix egrum sinit ille dolor: saniemqꝫ fatetur
Maior idē loquitur vulneris ipse dolor
Sic ledit miseros fortuna medetur eisdē
Hoc est cur medicum plaga leonis habet.
Nam leo pastorem reperit. pastorqꝫ leoni
Pro dape tendit ouem: respuit ille dapem
Supplicat ⁊ plagam tenso pede mōstrat: ac ille
Orat opem / pastor vulnera soluit acu.
Exit cum sanie dolor / ⁊ res causa doloris
Hic blando medicam circuit ore manum
Sospes abit / meritūqꝫ notans in corde sigillat
Tempore deleri gratia firma nequit
Hic leo vincla subit / romane gloria prede
Hunc habet ⁊ multas mulcet arena feras
Ecce necis penam pastori culpa propinat
Clauditur in mediis: ⁊ datur esca feris.
Hunc leo presentit / petit hūc. timet ille / timenti
Hec fera blanditur / sperat abitqꝫ timor

Nil feritatis habens ludit fera/cauda resultat
Dum fera mansuescit se negat esse feram
Hunc tenet/hunc lingit/pensatqꝫ salute salutem
Nulla sinit fieri vulnera/nulla facit
Roma stupet/parcitqꝫ viro/parcitqꝫ leoni
Hic redit ad siluas/⁊ redit ille domum.
Non debet meritum turpis delere vetustas
Accepti memores nos decet esse boni

¶ Hic incipit tercius liber ⁊ vltimus. In ꝑ̄ncipio dicit actor ꝙ benefaciamꝰ benefactoribus nostris:licet post longū tp̄s· ⁊ habeamus caritatē circa eos qui subueniūt nobis in aliqua caritate siue necessitate· quod probat di· Quidam leo errans per siluā̄ calcauit super spinam que inhesit eius pedi·postea collecta sanie in eius pede claudicauit·nūc ꝟo dolore cōpulsus medicū q̄siuit q̄ posset mederi huiꝰ spinā̄.⁊ ecce inuenit quēdā̄ pastorē.cui appropinquans pedē porrexit·pastor turbatus de aduētu leonis obtulit ei ouē ꝓ dape·putās eū escā̄ q̄rere·leo vero nō escā̄ sed potius medicinā̄ querēs extēso pede stetit ante eū· vidēs pastor tumorē vulneris accepit acū vel subulā̄ aperiēs vulnꝰ quo facto exiuit spina cū sanguine·tūc leo sentiēs se sanatū: in preciū laboris custodis manū lingebat:⁊ astans lateri resumpsit virtutē ⁊ al·,t incolumis. Post aliquā̄tulū leo iste captus est a romanis ⁊ missus in custodiā̄ : ⁊ hoc est vsqꝫ hic·Ecce necis·Ista ps sic exponiẗ ꝑ sniam huius fabule·Et similiẗ captus est pastor ⁊ adductꝰ crimine mortis:daẗ bestijs ad deuorā̄dū siue ad mā̄ducandū. vbi leo suadēs seruaẗ :q̄ cū videret eū cognouit ꝙ ille eū medicatꝰ esset.⁊ accedēs mitis seruabat eū.⁊ nihil nocuit ei/immo ab alijs bestijs ꝓtexit.tūc pastor intellexit eū esse quē olim sanauerat· tūc romani vidētes leonē hoiem seruare miratꝰ est vehemēter:et quesiuit cām ab hostiario· q̄ respōdit hoc esse causa.beneficij mutui· tradiẗ statim vita ⁊ volūtas ⁊ libertas vnicuiqꝫ tā̄ leoni q̄ꝫ pastori ad domū suā̄ redire.Allego·ꝙ nos debemus benefacere eis q̄ nobis aliq̄ñ benefecerūt:⁊ maxime notis·Per leonē peccatorē:q̄ cuꝫ satis peccauit in mundo currit ad pastorē·i·ad sacerdotē vt sibi eripiat spinā̄ ·i·vt sibi det penitentiā̄ pro p̄ctis·ille ꝟo timēs dat modicū penitētie ⁊ tandē moriẗ ⁊ mitiẗ ad purgatoriū:⁊ ille sacerdos similiter moriẗ·ille pc̄tōr incipit pro eo orare vt eripiaẗ a p̄ctis·videns populus romanꝰ·i· deus tantā̄ pietatē eripit ambos. ¶ Cōstrue·leo sollicitꝰ p̄de currit.spina vulnerat leonē ⁊ spina sup.mersa.i.inclusa in pede offendit.i. vexat pedem.s.leonis mora fit de cursu.nempe pro q̄:q̄ leuitas improuisa facit lapsum turba·i.societas pedū stat pede leso·ille dolor sinit·i·relinq̄t vix leonē sup·egrū q̄ꝫ pro ⁊ fatetur saniē ·i·rabiē ip̄e dolor maior vulneris loq̄tur·i·testatur idē:fortuna ledit sic·i·taliẗ miseros ⁊ fortuna medeẗ eisdē·s·miseris hoc est cur plaga leonis habet medicum·nā̄ pro q̄:q̄ leo repit pastorē·q̄ꝫ pro ⁊ pastor tendit·i·offert ouē leoni ꝓ dape:ille·s·leo respuit dapē scꝫ ouē ille scꝫ leo supplicat pastori sup.⁊ mōstrat plagā̄ pede tenso·i·ostenso ac pro ⁊ orat·i·requirit opē· pastor soluit·i·aperit vulnera acu·i·cū illo instrumēto dolor exit cū sanie,i·rabie ⁊ res exn̄s sup· causa doloris exit.hic·s·leo circuit manū medicā̄ ore blando·i·suaui· leo sup· sospes·i·sanus abit·i·recedit:q̄ꝫ pro ⁊ notans meritū sigillat·i·firmat illud meritū inq̄ꝫ in corde suo sup·gratia firma nequit deleri tp̄e·i· lōgitudine tp̄is· hic leo subit·i·intrat vincula·i·rhetia·gloria prede romane habet hūc·s· leonē et arena·i· carcer mulcet·i·detinet multas feras·ecce culpa propinat pastori pe

nam necis.i.mortis.pastor sup.clauditur in medijs.i.in carceribus et datur esca .i.pro esca feris.leo presentit huc.s.pastorē et petit.i.querit hunc pastorē sup.ille scz pastor timet hec fera scz leo blanditur timēti scz pastori.pastor sup.sperat.i. recipit spem qz pro et timor abit.i.recedit fera.s.leo nil pro nō et aliqd: nō habet aliqd feritatis.i.crudelitatis ludit.i.iocatur et resultat.i.gaudet cauda.i. cū cauda dū fera scz leo mansuescit.negat se esse ferā leo sup.tenet hunc.s.pastorē qz pro et pensat reddere sup.salutē pro salute.leo sup.nulla pro nō et vlla nō sinit i.patitur fieri vlla vulnera pastori sup.nulla pro nō et vlla non facit vlla vulnera pastori.roma stupet:qz pro et parcit viro: qz pro et/et parcit leoni.hic scz leo redit ad siluas:et ille.s.pastor redit domū.vetustas turpis nō debet delere meritū.quasi dicat: bona facta longo tempore obliuioni dari nō debent decet.i.decēs est nos esse memores boni accepti.

De leone et equo.

Tondet equus pratū:petit hūc leo cura leōis
Hunc mouet vt fiat esca leonis equus
Inquit equo.mi frater aue/fruor arte medendi
Et comes et medicus sum tibi/paret equus
Sentit equus fraudes.et fraudi fraude resistit.
Mente prius texens rhetia fraudis ait
Quesitus placidusqz venis:te temporis offert
Gratia.te rogitat pes mihi sente grauis
Hic fauet.instat equo subiecto vertice calcem
Imprimit/et sopit membra leonis equus
Uix fugit ille sopor/vix audet vita reuerti
Uix leo colla mouens respicit:hostis abest
Sic leo se damnat patior pro crimine penam
Nam gessi speciem pacis et hostis eram.
Quod non es non esse velis/quod es esse fateris
Et male quod non est qui negat esse quod est

¶ Hic docet actor ne fingamus nos esse tales quales non sumus:quod pbat di. Cum quidā leo videret equum vnū pascentē in vno prato accessit ad eum se fingens esse medicū.equus sentiens fraudem eius nō repudiauit eū: et finxit se habere spinā in calce.Cui ait.Uenisti succurrere mihi. et dū leo accessisset ad eū vt sibi spinā euelleret impssit calcē in frōte leonis:et sic leo grauiter vulneratus est:et semiuiuus iacuit in terra.post modicum tpis resumēs vires suas erexit se et dixit.Nō immerito passus sum:qz erā inimicus et ostendebā me esse amicum. Allego. Per equū quemlibet hominē.Per leonē delectationem.¶ Cōstrue.Equus tondet pratum.leo petit id est querit hunc scz equū.cura.i.diligentia leonis mouet hunc scz equum vt equus fiat esca leonis leo sup.inquit

id est dicit equo·mi frater aue·ego supple fruor id est vtor arte medendi et ego supple sum comes et medic⁹ tibi·equus sentit.i.cognoscit fraudes.i.dolos et resistit fraudi fraude.equus sup.texens.i.recolēs pu⁹ rethia.id est p̄parationes fraudis mente.i.in mēte ait.i.dicit.o leo sup.venis q̄situs et placidus gr̄a tp̄is affert.i.adducit siue portat te pes me⁹ sup.grauis.i.pōderosus mihi sente.id ē ꝓpter spinā rogitat te.hic s.leo fauet.instat.i.approquinquatur equo et imp̄mit calcem in capite leonis supple.et equus sopit.i.cōdormit mēbra leonis.ille sopor.i.condormitio mēbroꝝ fugit.i.recedit vix.vita audet reuerti vix.leo mouens colla vix respicit.hostis abest.leo se dānat.i.cōdēnat sic.i. taliter.ego supple.patior penam pro crimine.nam pro q̄r.gessi id est portaui speciē id est similitudinē pacis id est amicitie.eram hostis.i.inimicus.nō velis esse illud supple quod nō es et fateris id est fatearis esse illud supple qd̄ es.et ille facit supple male id est false et peruerse qui negat esse illud supple quod ipse supple non est.et qui negat esse illud supple quod ipse est.

De equo et asello.

Gaudet equus faleris:freno sellaq̄ʒ sup̄bit
Ista quidem vestit aureus arma nitor.
Obstat asellus equo/vicus premit artus asellū.
Vexat onus/tardat natus eundo labor.
Quod sibi claudit iter sonipes inclamat asello.
Occurris domino vilis aselle tuo.
Vix tibi do veniam de tanti crimine fastus
Cui via danda fuit libera dignus eram.
Supplicat ille minis:transitq̄ʒ silendo timorem
Fit timor et surda preterit aure minas
Sūmus equi declinat honor dum vincere tentat
Vincitur/et cursum viscera rupta negant
Priuatur faleris:freno priuatur honesto
Hunc premit assiduo reda cruenta iugo.
Hunc acuit tergū macies:labor vlcerat armos
Hunc videt hincq̄ʒ iocos audet asellus iners.
Dic sonipes vbi sella nitens vbi nobile frenum
Hec tibi cur macies:cur fugit ille nitor.
Cur madet hic gemitus:cur illa superbia cessat:
Vindicat elatos iusta ruina gradus.

Stare diu nec vis/nec honor/nec forma/nec etas
Sufficit: in mundo plus tamen ista placent
Viue diu sed viue miser: sociosq3 minores
Disce pati: risum det tua vita mihi.
Pennatis ne crede bonis/te nulla potestas
In miseros armet/nam miser esse potes.

¶ Dicit actor q nō spernamꝰ paupes dicēs. Quidā equus ornatus nobili freno ꝛ sella obuiauit cuidā asino onerato pōdere in via arta. ꝛ qꝛ viā sibi citꝰ nō parauerat dixit asino. Qualiter ausus es trāsire corā me? Nōne bene erā dignus ꝙ tu retrocederes ꝛ parares viā mihi? Ille vero terrore illiꝰ tacuit et ptereyt surda aure. Nō longo tpe post ruptus in currendo: ꝛ ecce milicia despectꝰ fumē magnū duxit rustice, ꝛ inhoneste suscipiens. Ibat ergo quodā die in via certa asinus pdictus: ꝛ ecce ille equus pascebat: quē videns asinus risit dicēs Quid tibi ꝓfuerūt illa ornamenta pciosa quous me despiciebas ꝛ modo vile ornamentū geris: ꝛ dñi tui officiū agis: ergo tua vita sit mihi risus in ppetuū. Allegoria. per equū supbos ꝛ necꝫ qui bonos simplices cōculcāt: qui cito trāseūt per asinū bonos ꝛ humiles q̄ a supbis opprimūtur vel spernūtur. nō debes despicere simplices: qꝛ oīa transibūt pter amare deū. ¶ Cōstrue. Equus gaudet. faleris. i. ornamētis. ꝙ pro ꝛ supbit freno ꝛ sella. quippe. i. certe nitor. i. splēdor aureus vestit ista arma. asellus obstat. i. obuiat equo. vicus ꝛ parua via pmit artus. i. latera aselli sup. onus vexat asellū. labor natus. i. euētus ꝓpter laboris pondus tardat. i. retardat asinū sup. eūdo. sonipes. i. equus faciēs cū pede sonū inclamat asello ꝙ claudit. i. impedit sibi iter. o aselle vilis occurris tuo dño do veniā tibi vix pro crimine tanti fastus. i. supbie. ego sup. erā dignus cui via libera esset danda ille sup. supplicat minis equi sup. ꝙ pro ꝛ transit timore silēdo id est tacendo timor fit. s. asello per equū ꝛ asinus sup. pterit. i. trāsit minas sc3 equi aure surda. honor sūmus id est altus siue supbus equi declinat. i. depmitur. equus sup. dū pro qñ: qñ tentat. i. nititur vincere et viscera rupta. i. fracta negāt. i. ꝓhibent cursum sc3 equo. equus sup. priuatur faleris. i. ornamentꝭ ꝛ priuat freno honesto reda. i. currus vel quadriga cruenta. i. molestans equū vsqꝫ ad cruorē premit hūc sc3 equū assiduo iugo. i. cōtinuo pōdere macies id ē maceratio acuit tergū huic. s. equo labor vlcerat id est lacerat vel vulnerat armos id est latera. s. equi asellus iners id est piger videt hūc. s. equū. ꝙ pro ꝛ audet id est presumit facere supple iocos hūc. i. in hūc equū dicēs sup. o sonipes dic michi supple vbi est supple sella nitēs. i. resplendēs. ꝛ vbi est supple frenū nobile? Cur hec macies id est maceratio (qꝛ macer erat) est tibi? Cur ille nitor fugit id est recessit cur hic gemitus manet in te sup. cur illa supbia cessat? Ruina iusta id est merita vindicat gradus elatos. i. honores: nec pro nō vis id ē robur nō pōt sup. stare diu. i. longo tpe nec honor potest stare diu nec forma pōt stare diu nec etas sufficit in mundo: tñ ista. s. mala q̄ tibi acciderūt placēt mihi plus. o sonipes sup. viue diu. i. longo tpe sed viue miser. i. miserabilis ꝛ maledictus: ꝙ pro ꝛ disce. i. addisce pati. i. sufferre socios minores te sup. tua vita dat risum mihi: ne pro nō: nō crede bonis pēnatis. i. altis nulla potestes armet te in miseros. i. in paupes. nā pro qꝛ: qꝛ tu potes esse miser id est pauper.

De equis et auibus.

Quadrupedes pugnāt auibꝰ victoria micat
Spes onerata metu vexat vtrūqꝫ gregē.

Linquit aues q̄ ſumit auis de veſpere nomen
Nec timet oppoſiti caſtra ſubire gregis.
Armat aues aquile virtus et viribus implet
Et monitu: toꝛpet altera turba metu.
Amplexatur aues vlnis victoꝛia letis
Pꝛo titulo penam tranſfuga ſumit auis.
Vellere nuda ſuo pꝛo plumis vulnera ſumit
Edictumqꝫ ſubit: ne niſi nocte volet.
Non bonus eſt ciuis qui pꝛefert ciuibus hoſtem
Utiliter ſeruit, nemo duobus heris.

¶ Hic docet actoꝛ vt diligamus magis notos ꝙ̄ iguotos: qđ ꝓbatˀ dicēs. Cūcta aīalia quadꝛupedū ⁊ oēs aues inter ſe ꝯgregate in ſuū gregē bellū ducebāt ſiue gerebāt: qđ videns veſpertilio dubitauit q̄ pars victoꝛiā obtineret: tn̄ ad quadꝛupedes ſe trāſtulit: eſtimans ſe cū eis triumphū obtinuere: tūc aq̄la ſupuenit. ⁊ virtute ſua par data eſt. dixerūt aues veſꝑtilio ꝓpꝛijs pēnis pꝛiueꝛ ⁊ ne volet niſi de nocte eo ꝙ aues reliquit quadꝛupedibꝰ inherendo. Allego. tu nō debes eſſe inimicus xp̄ianoꝝ: ſed ꝓpter deū pugnabis vſqꝫ ad moꝛtē. ꝑ quadꝛupedē gētiles. per aues xp̄ianos. per aquilā deū q̄ xp̄ianos cōfoꝛtat vt cōtra dyabolū pugnēt ⁊ nō timeant. ¶ Cōſtrue. quadꝛupedes pugnāt auibꝰ id eſt cōtra aues victoꝛia micat. i. viget ſpes onerata metu vexat vtrūqꝫ gregē auis q̄ ſumit nomē de veſpere. ſ. veſpertilio linquit. i. relinquit aues: nec timet ſubire. i. intrare caſtra gregis oppoſiti. ſ. quadꝛupedū virtus. i. ptās aquile armat aues: ⁊ implet virībꝰ ⁊ monitu. i. cōſilijs altera turba. ſ. quadꝛupedū toꝛpet. i. pigritaꝛ metū id eſt timoꝛē victoꝛia amplexaꝛ aues vlnis. i. bꝛachijs letꝭ auis tranſfuga. ſ. veſpertilio ſumit penā ꝓ titulo. i. gloꝛia vel laude. veſꝑtilio ſup. nuda. i. ſpoliata ſuo vellere. i. ſuo veſtimento ſumit vulnera. i. plagas pꝛo plumis. qꝫ pꝛo ⁊ ſubit id eſt ſubintrat edictū id eſt preceptū: ne pꝛo vt ⁊ non: vt non volet niſi nocte. i. de nocte. ille ſupple ciuis qui pꝛefert id eſt pꝛemittit hoſtem id eſt inimicū ciuibus nō eſt bonus: nemo pꝛo nō ⁊ homo: hō non ſeruit vtiliter duobus heris. id eſt dominis ſiue pꝛincipibus.

De philomena et accipitre.

Dum philomena ſedet ſtudiū mouet oꝛis
Sic tibi ſic nido viſa placere ſuo (ameni
Dum petit accipiter nidū pꝛo pignoꝛe mater
Supplicat: alter ait. plus pꝛece carmen amo.
Nec pꝛece nec pꝛecio: ſed ameno flectere cantu
Me potes: ille ſilet/dulcius illa canit.
Mente gemit licet oꝛe canat/mens eius aceſcit

Cuius mellifluum manat ab ore melos.
Impia fatur auis: ſordet modus iſte canoris
Et laniat natum matre vidente ſuum.
Mater obit/nec obire poteſt/ſed viuit vt ipſa
Vincat vita necem/plus nece cladis habens.
Cor patitur matris plus nati corpore/corpus
Rodit auis roſtro/cor fodit enſe dolor.
Veſtigat ſua penna ſcelus/nam fraudibus vſo
Aucupe fraudoſam viſcus ineſcat auem.
Fiue malo claudi mala vita meretur iniquus
Qua capit inſontes ſe dolet arte capi.

¶ hic docet actor vt nõ inferam⁹ alicui malũ: vt ꝑmaneam⁹ cõſtanter in pacto ⁊ ꝓmiſſione. Qui eñ inſidiat᷑ timeat ne ipſe capiat᷑: ⁊ ꝓbat dicẽs. Quedã philomena ſedẽs iuxta nidũ pulloꝝ ſuoꝝ cãtabat nobilẽ cantũ atqꝫ melodiã ꝓpter familiã: ad quã veniens accipiter ſuos pullos voluit deuorare. cui illa ſupplicauit ne faceret qḋ intendit. Ad quã accipiter nec ꝓpter preces nec ꝓpt̄ preciũ ſed ſi dulciter cãtaueris parcã tibi. illa mortẽ pulloꝝ ſuoꝝ timens cecinit dulcius q̄ꝫ prius. Cui accipiter. Nil valet ille cantus. ⁊ ꝓmiſſũ rũpens vnũ de pullis lacerauit: quẽ mater multũ doluit ſed hãc nõ multũ poſt quidã auceps occulte calamo viſcata cepit ⁊ cõprehendit. Allegoria. per accipitrẽ prauos hoies impios ⁊ crudeles. per philomenã bonos homies patiendo letos quos praui ſemꝑ nitũtur opprimere: per aucupẽ dyabolũ qui in fine ſua malicia capit ⁊ decipit prauos hoies. Cõſtrue. dũ pro qñ: qñ philomena ſedet id eſt ſtat ſiue morat᷑ mouet ſtudiũ oris ameni. i. delectabilis cãtando. ⁊ ipa philomena iniqꝫ viſa eſt ſup. placere ſic. i. taliter ſibi. ſ. cantando. qꝫ pro ⁊ viſa ẽ placere ſic nido ſuo dũ accipiter illa auis petit nidum. ſ. philomene pro pignore mat᷑. ſ. philomena ſupplicat accipitri ſup. alter ſcꝫ accipiter ait. i. dicit. ego ſup. amo plus carmen id eſt cantũ prece. nec pro nõ potes me flectere. i. humiliare prece nec precio: ſed cãtu ameno ille. ſ. accipiter ſilet. i. tacet illa ſcꝫ philomena canit philomena ſup. gemit id eſt plorat mẽte: licet canat. i. cãtet ore. mens ei⁹ aceſcit. i. amara fit ab ore cui⁹. ſ. philomene melos. i. melodia cãtus mellifluuꝫ id eſt dulce manat id eſt ꝓcedit. auis ſcꝫ accipiter impia. i. ſine pietate fatur i. dicit iſte modus canoris. i. cãtus ſordet. i. attediat me ⁊ mr̃e vidẽte laniat. i. diſrũpit natũ ſuũ. ſ. matris. mat᷑ obit: nec põt obire ſed viuit: vt ipa vita hñs plus cladis. i. peſtilẽcie ſiue doloꝝ nece. i. morte exñs magis triſtis q̄ꝫ ſi mors accidiſſet vincat. i. ſuperat necẽ. i. mortẽ. ſ. in dolore cordis cor matris patitur plus corde ſupple nati. i. filij. ⁊ corpus matris pat᷑ plus corpore nati. i. filij. auis. ſ. accipiter rodit corpus nati roſtro fodit cor ſcꝫ matris enſe. ſ. doloris ſua penna. ſ. accipitris veſtigat. i. inquirit ſcelus. i. fraudẽ. nã pro qꝛ: qꝛ viſcus ineſcat id eſt apprehendit auẽ. ſ. accipitrẽ aucupe vſo fraudibus. i. deceptionib⁹ mala vita meretur claudi id eſt finiri malo fine home ſup. iniquus dolet capi arte qua capit inſontes id eſt innocentes.

De lupo ⁊ vulpe.

DItat preda lupũ ducit lupus ocia longa
Fusca cibo vulpes inuidet ista mouet
Frater aue miror cur tanto tempore mecum
Non fueris/nequeo nõ memor esse tui
Ille refert/pro me vigilat tua cura/precari
Numina non cessas/ne mea vita ruat.
Fraude tamen munita venia/ falsoq̧ venenum
Melle tegis/dolor est copia nostra tibi.
Extorquere paras aliquid/furtumq̧ minaris
Sed mea furtiuam respuit esca gulam
Spreta redit. sp̄retã stimulat dolor apta dolori.
Fraus subit ad pecudũ transuolat ipsa ducem
Hũc mouet his verbis tua gratia muneris instar
Sit mihi nãq̧ lupum dat mea cura tibi
Hostẽ perde tuũ/tutus iacet hostis in antrũ
Vir fauet: antra petit/hic necat ense lupum
Ista lupi consumit opes: sed floret ad horam
Vita nocens vulpes casse retenta gemit.
Cui nocui nocet ecce mihi: nocuisse nociuo
Iure cado cuius cecidit arte lupus
Viuere de rapto vitam rapit: inuidus instans
Alterius damnis in sua damna redit

¶ Hic docet actor vt nõ laboremus ad ꝯfusionẽ alterius: ⁊ ne de alieno infortunio gaudeamus di. Quidã lupus predã infinitã cõgregauit in suũ cubile vt posset viuere delicate. qđ factũ ꝓspiciens vulpes sub fraude ad eũ accelerans finxit se esse cognatũ eius: ⁊ ait. sollicita sum: qꝛ tot mensibus te nõ vidi nec tu me similiť vidisti. inuidiã eius vt lupus cognouit ait. pro me oras deos vt dent mihi longã vitã: tñ vt mihi videť venisti sollicita nõ ꝓpter me: sed vt aliq̇d capias. imponis mihi furta: licet nihil praui fecerim. Irata vulpes ꝓpẽ hec verba fugit ad quẽdã pastorẽ di. Ages mihi grates si inimicũ tuũ tradidero in manus tuas? Rñdit. faciã q̇d volueris. Tũc illa dixit illi. lupus raptor fallax ac interfector latet in antro suo. Fauẽte viro vulpes oia bona lupi cõsumpsit tñ nõ diu post vixit: qꝛ a venatoribus capta est. vñ in agone mortꝭ ait Timere debẽt quicũq̧ alicui malum intulerint vel machinanť. versutus em̃

ex sua versutia decipit: qd̄ pbat di. Jure cado. ⁊c̄. Allego. per lupū bonos ho mines ⁊ simplices. p vulpē malos ⁊ iniquos vel eos q̄ semp accusant bonos ⁊ inuident eis eo q̄ bñ valent: quos dyabolus vltro sua capiēs astutia ducit ad infernū. illi v̄o memorātes se praue egisse dolere incipiūt sed nimis tarde ¶ Cōstrue. preda ditat. i. diuitē facit lupū. lup⁹ ducit ocia lōga. vulpes fusca .i. supba inuidet cibo: ⁊ mouet. i. dicit ista. s. que sequunt̄ O frater aue ego sup. miror cur nō fueris mecū tāto tp̄e. nequeo. i. nō possum esse: nō esse memor. i. imemor tui. ille sc3 lup⁹ refert. i. dicit tua cura. i. tua diligētia vigilat p me. nō cessas precari numina. i. deos: ne pro vt ⁊ nō: vt mea vita non ruat. i. non defi ciat tñ venis munita fraude. q3 pro ⁊ tegis. i. cooperis venenum. i. deceptionē falso melle. i. verbis dulcibus ⁊ falsis nostra copia. i. abūdātia epulaꝝ est do lor tibi. tu sup. paras extorquere. i. furari aliquid: q3 pro ⁊ minarꝫ furtum. sed mea esca respuit gulam furtiuā. vulpes sup. spreta. i. neglecta redit. dolor sti mulat. i. pungit vulpem sup. spretam. i. neglectam fraus apta. i. conueniens subit. i. subuenit. ipsa sc3 vulpes transuolat. i. vadit ad ducem pecudū. i. ad pa storem. vulpes sup. mouet hunc. s. pastorē his verbis. O pastor tua gratia sit mihi loco muneris. i. doni. i. da mihi aliquod donū. nam pro q2: q2 mea cura dat tibi lupū. tu existens sup. tutus. id est securus perde. i. destrue vel occide tuū hostē sc3 lupum hostis sc3 lupus iacet. i. dormit in antro. i. in fossa siue ca uerna. vir fauet vulpi sup. ⁊ petit antra. i. cauernā. hic scil3 vir necat. i. occidit lupum ense. ista scil3 vulpes consumit. i. deuorat opes. i. epulas lupi: sed vita nocens sc3 vulpis floret ad horam. vulpes retenta casse. i. cum illo ingenio cū quo capitur: vulpes gemit. ecce ille sup. cui nocui nocet mihi ⁊ iustum est sup. nocuisse mihi sup. nociuo. cado. i. punior iure. i. ratione cuius sc3 mei lupus ce cidit. viuere de rapto. i. de furto rapit. i. tollit vitā. inuidus instans damnis al terius redit in sua damna.

De ceruo ⁊ canibus

Fons nitet argēto simul sitis arida ceruū
Hūc rapit: haurit aquas/se speculat̄ aq̄s.
Hūc beat/hūc mulcet ramose gloria frontis
Hūc premit: hunc ledit tibia macra pedem
Ecce canes: tonat ira canum/timet ille timenti
Fit fuga culpati cruris adorat opem
Silue claustra subit cornu retinente moratur
Crura necem fugiunt. cornua longa necant
Spernere quod profit vel amare qd̄ obsit ineptū
Prodest quod fugimus. ⁊ quod amamus obest.

¶ Hic docet actor vt nō laudem⁹ vituperāda: ⁊ ecōuerso ne vituperem⁹ lau danda: qd̄ pbat di. Quidā ceru⁹ bibēs de fonte auide vidit cornua sua ⁊ lau dauit. vidensq3 postea tibias macras multū vituperauit. ideo venatores tu multū faciente3 irruerūt. quibus auditis ceruus fugit. ⁊ cum ingressus esset siluā ⁊ defensiōe virgaꝝ ⁊ magnitudine cornuū raptus est. Allego. intelligi mus q̄ supbia detinet̄ a cornib⁹. i. demonibus: q2 ipse lucifer p supbiā suā eie ctus est de celo. p ceruū supbos q̄ videtes delectationē ⁊ dāna hui⁹ mūdi ve niunt ad fontē. i. extremitatē vite sue. tūc laudāt praua sequentes ea: ⁊ vitu=

perant bona opa ⁊ vadūt ad infernū. ¶ Cōstrue. fons nitet. i. resplendet simi=
lis argento. i. ad modū argēti sitis arida. i. sicca rapit hūc ceruū. ceruꝰ supple
haurit aquas. i. bibit ⁊ speculat̄. i. respicit se in aquis. tibia macra pedē premit
. i. opprimit hunc. tibia macra pedis ledit hūc. s. ceruū. ecce canes. ira canū to=
nat. i. clamat ille scꝫ ceruus timet. fuga fit timēti scꝫ ceruo. ceruus sup. adorat
. i. requirit opem cruris culpati. i. tibie macre increpate. ceruus sup. subit clau=
stra silue ⁊ moratur. i. retinetur cornu retinēte. crura. i. tibie fugiūt necē. i. mor
tem. cornua longa necant. i. interficiūt scꝫ ceruū spernere illud sup. qđ prosit.
vel amare. illud sup. qđ obsit. i. nocet est sup. ineptū. i. incōgruū. illud supple qđ
fugimus prodest ⁊ illud sup. quod amamꝰ obest. i. nocet.

De viro et vxore.

Dum vir ⁊ vxor amāt: vxorē priuat amato
Parca viro/nec eam priuat amore viri
Coniugis amplectens tumulū ꝓ cōiuge vexat
Vngue genas/oculos fletibus/ora sono.
Hanc iuuat ipse dolor/nequit hac de sede repelli
Grandine seu tenebris/seu prece siue minis.
Ecce reum dānat iudex: crux horrida punit
In cruce custodit tempore noctis eques.
Hic sitit/ad tumulū vocat hunc ⁊ clamor ⁊ ignis
Orat aque munus: hec dat ⁊ ille bibit.
Egrum nectareis audet cor tangere verbis
Hunc vocat ad primum cura salutis opus.
Sed redit/⁊ dulces monitus intexit amato
Cordi: victa subit claustra doloris amor.
Vir metuens furem capi suspendia furi
Visit/sed viduam captus amore petit.
Hanc ligat amplexu: fructumqꝫ ligurrit amoris
Hic redit ad furem/sed loca fure carent.
Hic dolet/hic queritur dolor inuestigat amicam
Non bene seruato fure timore premor
Rex mihi seruandum dederat: me regius ensis
Terret/et tortorem me iubet esse timor.

Hec ait: inueni spem que tibi suscitet artem
Uir meus implebit in cruce furis onus.
Ipsa viri bustum reserat pro fure cathenat
Ipsa virum/restem subligat ipsa viro.
Huic merito succumbit eques succumbit amori
Illa nouo: ligat os firmus amore thorus.
Sola premit viuosq3 metu penaq3 sepultos
Femina femineum non bene finit opus.

¶ Hic docet actor vt nõ credamus mulierib⁹ nec in verbis earũ: qḋ pbat in littera dicẽs. Cũ quedã mulier per mortẽ virũ suũ dilectũ amisisset ad sepulcrũ ei⁹ se transtulit: vt ibi dies lugubres perageret. q̃ nec amicorũ seu parentũ prece seu minis cõsolari minime potuit: aut grãdine vel tenebris a dilectione viri sepulti separari vnq̃ potuit. Contigit aũt quendã militẽ ex vicio grauiter deliquisse: ⁊ ex lege accepta sentẽtia suspendi in cruce: s3 ne a suis in nocte furaret̃ datus est quidã miles q̃ dũ hũc seruaret fatigatus nimia siti ad locũ sepulcri accessit rogãs potũ: quẽ cũ accepisset ⁊ bibisset ꝯsolatus est feminã ibi morantẽ: ⁊ dixit se eã diligere. Post modicũ tpis reuersus est ad patibulũ timẽs ne q̃s furatus esset suspensũ: ⁊ ipm nõ inueniẽs q2 furatus erat. reuersus ad amicam suã tristis ait. Quid miser faciã: furẽ suspensũ amisi qui mihi mandato regis dat⁹ erat ad custodiendũ cui illa ait. veni vir meus liberationẽ dabit tibi iacẽs in sepulcro implebit vicẽ furis. quo facto aperiens sepulcrũ ⁊ extrahens virum propriũ loco furis suspẽdit: ꝓpter quod factũ miles eam indissolubiliter dilexit ⁊ illa primũ intãtũ odio habuit q2 illa alterũ adamatũ suscepit. Uersus. Quos colit miles noscunt coluisse sepultos. Femina vel federi mens mulieris habet. Allegoria. per militẽ spẽ hui⁹ mundi: q2 nõ debemus habere spẽ in vanitatibus hui⁹ mundi: q2 annichilantur. per mulierẽ aiam. per virũ ei⁹ bona opa vel corpus castitatis. tandẽ mors. i. delectatio hui⁹ mundi seducit illud corp⁹ ad superbiã ⁊ auariciã tanq̃ ad tumulũ: ⁊ sepelit eum in delicijs hui⁹ mundi id ẽ in sepulcro. femina. i. aia iuxta sepulcrũ sedens in voce falsum in occulto loco cantat. custos furis. i. angelus custos cuiuslibet hominis mitigando contritionem paret ⁊ accipit ⁊ in agone in sociã sibi in celestẽ patriã deportat. ¶ Construe. dũ pro qñ: quãdo vir ⁊ vxor amant seinuicẽ supple parca id est mors priuat vxorẽ viro amato: nec pro ⁊ et nõ priuat eã amore viri. ⁊ vxor supple amplectens tumulũ coniugis. i. mariti vexat genas vngue pro cõiuge. i. amore viri: ⁊ vexat oculos fletibus ⁊ vexat ora. i. labia siue os clamore ipse dolor iuuat hanc sc3 vxorẽ: ⁊ ipsa vxor supple nequit id est nõ potest repelli. i. ãmoueri de hac sede. i. ab hoc tumulo sup quod sedebat grandine. seu pro vel: vel tenebris id est nocte. seu pro vel: vel prece: siue pro vel vel minis. ecce iudex damnat id est condẽnat reũ. i. malefactorẽ sc3 ad mortẽ crux horrida id est patibulũ punit reũ supple. eques. i. miles custodit malefactorẽ supple. supple in cruce. i. in patibulo tẽpore noctis. hic. s. miles eques sitit. clamor. s. vxoris plorantis vocat hunc sc3 militẽ ad tumulũ. ⁊ ignis vocat hunc ad tumulũ. eques supple orat. i. requirit mun⁹ aque. hec sc3 vxor dat. ipse sc3 eques bibit eques supple audet id est presumit tangere cor egrũ sc3 mulieris verbis nectareis id est dulcibus cura id est sollicitudo vocat hunc militẽ supple ad primũ opus salutis id ẽ ad custodiã latronis. sed eques supple redit ⁊ intexit. i. immittit dulces monitus cordi amato sc3 mulieris amor subit claustra innota doloris. vir sc3 eques metuens furẽ capi visit id est visitat suspendia id est furem: sed ipse eques supple

captus amore petit viduã eques sup. ligat hanc mulierẽ sup. amplexu qꝫ p ꝛ ligurrit fructũ amoris. hic scꝫ eques redit ad furem: sed loca carent fure hic eques sup. dolet. hic queritur. i. conqueritur dolor inuestigat amicã s. mulierez dicens. ego sup. premor. i. opprimor timore fure nõ seruato bene. rex dederat mihi seruandũ. s. furẽ ensis regius terret me: ꝛ timor iubet me esse tortorẽ. i. exulem vel punitũ hec. s. mulier ait. i. dicit. ego sup. inueni artez q̃ suscitet tibi spem. vir meꝰ implebit. i. tenebit onus furis in cruce. i. patibulo ipsa. s. mulier referat. i. aperit bustũ. i. tumulum viri ꝛ ipsa cathenat virum. i. ligat pro fure. i. loco furis ipsa subligat restem. i. funẽ viro. eques succumbit. i. se submittit vel supponit huic merito. illa. s. mulier succumbit amori nouo: thorus firmus ligat hos. s. equitẽ ꝛ mulierẽ amore. sola femina ꝑmit viuos metu: qꝫ pro ꝛ premit sepultos pena femina sup. non bene finit opus femineũ.

De iuuene ꝛ thaide.

ARte sua thais iuuenes irrectit: amorem
Fingit/ ꝛ ex ficto fructus amore venit
A multis fert multa porcis: ex omnibus vnum
Eligit: huic veri spondet amoris opes.
Sum tua/ sisqꝫ meus/ cupio plus omnibus vnũ
Te volo/ sed nolo munus habere tuum
Percipit ille dolos ꝛ reddit qualia sumpsit
Sis mea/ sumqꝫ tuus/ nos decet equus amor
Uiuere non vellem nisi mecũ viuere velles
Tu mihi sola salus tu mihi sola quies
Sed falli timeo quia me tua lingua fefellit
Preteriti ratio scire futura facit.
Uitat apis taxum quam gustu sepe probauit
Fallere vult hodie si qua fefellit heri
Thaidem si quis amat sua nõ se credat amari
Thais amore caret/ munus amantis amat.

¶ Hic docet actor vt nõ diligamꝰ aliq̃d sub incerta spe ꝛ euẽtu: q2 talis amor maxime est in mulierib9 ꝛ specialit in meretricib9. qd ꝓbat ꝑ quãdã meretricem ꝛ quẽdã mecchũ siue nebulonẽ di. Quedaz meretrix noie thais infinitos habuit amatores. tandẽ vnũ ꝑelegit meliorẽ: eiqꝫ quotidie dicebat. Te magis cupio oibus: sed nolo munus tuũ. ꝛ dicit murmurãdo: qd vile est hoc parũ est sed alter maiora mihi obtulit. iste dolos sentiens fingebat se diligere eã toto corde dicẽs. heu cara nõ possum tui carere: ꝛ absqꝫ te viuere nõ valeo sed munera tua dubiũ me faciũt: ꝛ incõstantia amoris me fallit sed si qua me fefellit semel nunqꝫ fides erit. sicut em̃ apes si gustauerint taxos fructũ decetero vitabunt: q2 praua est. nam ape semel tacta taxus pedes linquunt sicut dicit.

Allego per meretricē delectationē huius mūdi q̄ seducit bonos hoīes opantes sancta opera: sed thais .i. delectatio deducet te de via in penam malam. ¶ Cōstrue. thais illa meretrix sic appellata irretit .i. innehit iuuenes amore arte sua thais sup. fingit se amare sup. ⁊ fruct⁹ .i. vtilitas venit ex amore ficto thais sup. fert .i. apportat multa bona sup. a multis porcis .i. amatorib⁹: ⁊ eligit vnū ex oibus ⁊ spōdet .i. promittit huic. s. predicto opes veri amoris dicēs ego sup. sum tua: q̄ꝫ pro ⁊ tu sup. sis meus: ego sup. cupio .i. desidero amare vnum hoīem sup. s. te plus oībus alijs sup. ego sup. volo te sed nolo habere tuum munus .i. donum. ille scꝫ iuuenis percipit .i. cognoscit dolos. ⁊ reddit talia verba sup. qualia sumpsit .i. audiuit dicens. O thais sis mea: q̄ꝫ pro ⁊: ego sum tuus. equus amor decet .i. delectat nos ego sup. nō vellem viuere nisi tu velles viuere mecū tu es sola salus mihi. tu es sola quies mihi sed ego sup. timeo falli .i. decipi: q: tua lingua fefellit .i. decipit me. ratio .i. cognitio mali sup. pteriti facit scire .i. cognoscere: mala sup. futura. apis vitat taxū .i. illā arborē quā pbauit sepe gustu. si qua .i. si aliqua mulier sup. fefellit .i. decepit heri ipa supple vult fallere id est decipere hodie. si quis amat thaidem credat sua bona sup. amari. thais id est meretrix caret amore: et ipsa thais sup. amat munus id ē donum amantis.

De patre ⁊ eius filio

Est pat: huic genit⁹/hic pr̄i credere nescit
Nam facienda fugit/⁊ fugienda facit.
Mens vaga discurrit: ⁊ mentis cōsonat etas
Mentis/⁊ etatis turbine frena fugit.
Ira seuis premit pro nati crimine seruos
Instruit ista senem fabula nata sequi.
Cauta bouē/vitulūq̄ꝫ manus supponit aratro
Hic subit/ille iugum pellit: arator ait.
Gaude letus ara tu quem domat vsus arandi
A boue maiori discat arare minor
Non placet vt sudes/sed des exempla minori
Qui pede qui cornu pugnat abire iugum
Sic domat indomitū domito boue caut⁹ arator
Sic veterem sequitur iunior ille bouem
Proficit exempli merito cautela docendi
Maiori q̄ꝫ sua credat in arte minor.

¶ Hic docet actor vt habeam⁹ cautelā qualiter docere debeam⁹ ⁊ vt doctrinis malorū nō credam⁹ di. q̄ꝫ q̄dā paterfamilias vere turpē ⁊ indomitū filiūꝫ habuit: pro cuius excessibus suis pcussit eū volēs castigare. Tūc q̄dā sapiens docuit eum quō filiū suū corrigeret narrando talem fabulam. cauta bouē di.

Rusticus quidā vitulū habuit quē nunq̄ poterat domare siue dominare: iūxit ergo eū aratro ad maiorē bouē seniciā eius volens cōpescere ꝛ nō potuit fatigatiōe nimia maiorē bouē impediuit q̄ nō posset ꝑagere onus ꝯtrariabatur maiori. rusticus ait. Nolo vt sudes ꝛ labores: sed vt minorem doceas. per exemplū eñ maiores debent domare minores. Allego. q̄ tu q̄cunq̄ es ꝑ exempla maloꝝ nō debes te informare: immo bonoꝝ. per vitulū quēlibet peccatorē iniquū hoiem. ꝑ patrēfamilias hoies spūales q̄ ꝑdicatione sua nitunt̄ malos trahere ad bona opa. ¶ Cōstrue. pater est: genit⁹ est huic. i. p̄ri hic sc3 filius nescit credere p̄ri. nam pro q: q: fugit facienda ꝛ facit fugiēda. mens vaga. s. filij discurrit: ꝛ etas iuuenis sup. cōsonat. i. cōcordat menti sc3 filij. filius supple fugit frena. i. documenta patris turbine. i. turbatione mentis ꝛ etatis. ira senis. s. patris premit. i. opprimit seruos pro crimine nati. i. filij. ista fabula nata sequi. i. que sequitur instruit senē. manus cauta. s. patris supponit bouē: q̄ pro ꝛ vitulum aratro. hic scil3 bos sup. subit iugū. ille. s. vitulus pellit idest repellit iugum. arator ait. i. dicit o vitule gaude: letus ara tu que3 vsus arandi domat. i. castigat minor bos discat arare a maiori boue. o bos nō placet mihi sup. vt tu sudes. sed vt tu sup. des exempla minori boui supple/ qui sc3 bos minor pugnat abire. i. contraire iugum suum pede ꝛ qui pugnat abire iugum cornu. arator cautus. i. sapiens domat sic bouem. sup. indomitū boue domito. i. per bouem domitū. ille bos sup. iunior sequitur sic bouē vetere3. cautela docendi proficit merito exempli q̄ pro ꝛ homo sup. minor credat homini maiori in sua arte.

De vipera ꝛ lima.

Vipera fabrilē dapis anxia tendit in edē
Incipit hec limā rodere: lima loqui.
Nescis posse meū/ que sit mea gloria nescis
Dente meo pateris/ non ego dente tuo
In tenuem ferrū molo dente forti farinam
Et cadit attritu dura farina meo.
Ferrea mordaci castigo tubera morsu
Aspera plano/ seco longa/ forānda foro.
Deliras igitur cum dente minaris inermi
Rideo si ferior vulnera ferre gemis
Fortem fortis amet: nam fortem fortior angit
Maiori timeat obuius ire minor.

¶ Hic docet actor ne nos nr̄is senioꝛib⁹ opponamus: ꝛ cū ipsis fortioribus ne certemus dī. Quedā vipera domū cuiusdā fabri ingressa querens sibi cibos: cepit rodere limam. Cui lima ait. O improba cur vis dentes tuos ledere per ferrum meū: nōne ego contero ferꝝ durissimū. plano aspera. ꝛ orno inornata an nescis ptātē meā: vide ne q̄d cōmittas. si ego tetigero te in momento morieris. sed q̄cquid me corroseris nō minuar. Allego. ꝑ limā potētiā dei. ꝑ viperam stultos hoies q̄ se deo suis prauis opib⁹ opponūt cū q̄bus ꝯfundunt̄. noli te opponere deo: ne in ipā oppōne teipm̄ ꝑ prauū opus ꝑdas. ¶ Construe.

vipera.i.serpẽs ãxia dapis.i.famẽs tẽdit.i.vadit in edẽ.i.l domũ fabrilẽ.i.fabri.hec.s.vipa incipit rodere.i.mordere limã ⁊ lima incipit loq̃ dicẽs sup.o vipera sup.tu nescis meũ posse ⁊ tu nescis q̃ mea gloria sit. tu sup.pateris dente meo: ⁊ ego nõ patior sup.tuo dente: ego sup.molo ferꝝ in farinã tenuẽ dente meo sup.forti: ⁊ farina dura.s.ferri cadit attritu meo.i.mea limatiõe.ego sup.castigo tubera ferrea.i.incudes morsu meo sup.ego plano aspera ego seco.i.scido lõga ego foro.i.pforo forãda.i.pforãda igit tu sup.deliras.i.deuias vel erras.dũ ꝓ qñ: qñ minaris mihi sup. dẽte inermi.i.sine armis siue debili. ego sup.rideo: si ꝓ qr: qr ferior tu sup.gemis ferre.i.pati vulnera. fortis amet fortẽ nã ꝓ qr: qr fortior ãgit.i.ꝯstrigit fortẽ.mĩor timeat ire obui⁹.i.ꝯtrari⁹ maiori.

De lupis ⁊ ouibus.

Pugna lupis oppõit oues: ouiũq; satelles
Est canis.est veruex/hac ope fidit ouis
Palma diu dormit vespera turba lupoꝝ
Et simulans lupus fallere tentat ouem.
Fedus vtrũq; fidens iurato numine fulsit
Id lupus.id simplex obside firmat ouis
Datq; lupis male sana canes recipitq; luporum
Pignora.non metuit nec sua damna videt.
Cum natura iubet natos vlulare lupinos
Turba lupina furit.federa rupta querens
Ergo pecus tutoris egens in viscera mergit
Preside nuda suo sic tumulatur ouis.
Tutorem retinere suum tutissima res est
Nam si tutor abest hostis obesse potest.

¶ Hic docet actor ne nostris defensorib⁹ careamus: vt maloꝝ amicitiã fugiamus qḋ ꝓbat di. Oues ⁊ lupi bellũ quotidie inter se gerebãt.oues vero canes fortissimos secũ habebãt ⁊ arietes cornutos defensores. Tũc lupi desperantes miserũt legatos ad oues inter se bonam pacẽ petentes.⁊ vt esset iuramentũ inter eos.⁊ vt obsides ex vtraq; parte ponerent: quoꝝ petitioni rñderunt oues ⁊ consenserunt.⁊ qr stulti canes eis obsides dederunt catulos eoꝝ sicut carissimos deceperũt: quo facto nõ longe post catuli lupoꝝ vlulare ceperũt: vlulationẽ quoꝝ audiẽtes cõqueste sunt de iureiurãdo: ⁊ de mala obseruatione filioꝝ: ꝯquerẽtes nullo ꝓtegẽte deuorauerũt. Allego p lupũ dyabolũ p oues ꝟo xp̃ianos.p pueros lupoꝝ pctm̃.p canes bona opa: tũc dyabol⁹ hñs in te ptãtẽ venit ⁊ ducit te ad inferos. ¶ Construe.pugna.i.guerra opponit oues lupis: q; ꝓ et canis est satelles.i.custos ouiũ.q; pro ⁊ veruex.i.aries est satelles ouium.ouis fidit.i.confidit hac ope.i.hoc adiutorio palma.i.victoria dormit.i.cessat diu. turba idest societas lupoꝝ desperat. ⁊ lupus simulãs.i.dissimulans.s.verbis duplicibus temptat.i.mittitur fallere.i.decipere ouẽ fides fulsit.i.assecurauit vtrũq; fedus scilz oues ⁊ lupos numine.i.deo iurato

lup⁹ firmat id ⁊ ouis simplex firmat.i.ꝯfirmat obside.i.pro fiducia.q3 ꝓ ⁊ ouis
sup.male sana.i.male ꝯsulta dat.i.tradit canes lupis.q3 ꝓ ⁊ recipit pignora lu
poꝝ ouis sup.nō metuit.i.nō timet sua dāna.nec ꝓ ⁊:⁊ nō videt sua dāna.cū ꝓ
qñ:qñ natura iubet natos.i.filios lupinos.i.lupoꝝ.s.ꝓpter famē turba.i.socie
tas lupina.i.lupoꝝ furit.i.insanit querēs federa rupta.i.querens frangere ꝓ
missionē factā cū ouibus ergo pecus.i.ouis egens.i.carens tutore id est defē
sore scꝫ canis mergit.i.intrat in viscera.s.lupoꝝ.ouis exñs supple nuda.i.pri=
uata suo preside.i.defensore tumulatur sic.i.taliter retinere suū tutorē est res
tutissima.nam si tutor abest hostis potest obesse id est nocere.

De secure et nemore.

Quo teneat̃ eget nihil ausa secare securis
Armet eam lucus vir rogat ille fauet
Uix nem⁹ impugnat lassans in pede securim
Arboris omne genus vna ruina trahit.
Lucus ait.pereo mihimet sum causa pericli
Me necat ex dono rustica dextera meo.
Unde perire queas hostem munire caueto
Qui dat quo pereat quem iuuat hoste perit.

¶ Hic docet actor ne cōpatiamur eis qui possunt esse causa nostre ꝯfusionis:⁊
ne demus auxiliū nostris hostibus:qđ ꝓbat dicēs.Dña securis cū careret ma
nubrio accedens ad siluam petijt ab arboribus manubriū.arbores inter se
malo consilio tradiderūt ei manubriū.Quo facto rusticus siluā cadē securi re
secauit.sed cū morerētur arbores locuta est ad seipa3 silua.Merito hec patior
quia rogatu rustici pro manubrio incidere faui ⁊ dedi in ꝓpriū detrimētū.Al=
legoria.ꝙ tu nō extendas virtutē tuā in hui⁹ mundi vanitatib⁹.per siluā quē
libet hoiē3 per arbores q̇nqꝫ sensus naturales.ꝑ rusticū dyabolū.ꝑ manubriū
mortale pctm̄:⁊ dū iciderit aufert ꝩtutes.ꝑ securim delectationē hui⁹ mundi
¶ Cōstrue.securꝫ nihil.ꝓ.nō ⁊ aliqđ:nō ausa secare.i.scindere aliqđ eget.i.indi
get aliquo adiutorio sup.quo teneat̃ vir rogat vt luc⁹.i.nem⁹ armet.i.muniat
hāc.s.securim.ille.s.lucus fauet.i.obedit vir lassans securim in pede.s.nemorꝫ
vel in cede.i.in cessione vel morte nemoris impugnat.grauis ruina.i.cessio tra
hit om̄e genus arboris lucus.i.nemus ait.i.dicit.ego sup.pereo ego sup.sum
causa pericli.i.ꝑiculi mihimet dextera rustica.i.manus dextera rustici necat.i.
occidit me meo dono.tu sup.caueto munire hostē tuū sup.vnde queas ꝑire il
le sup.qui dat illud sup.quo pereat perit hoste.i.suo inimico quē ip̄e iuuat.

De cane et lupo.

Cū cane silua lupū sociat lup⁹ inq̇t amena
Pelle nites.in te copia sancta nitet.
Pro verbis dat verba canis.me ditat herilis
Gratia.cum domino me cibat ipsa domus
Nocte vigil fures latratu nuncio:tutam

Seruo domū: mihi dat culmus in ede thorum
Nec mouet ore lupus/cupio me viuere tecum
Cōmunem capient ocia noſtra cibum.
Ille fauet: ſequitur canem/gutturqꝫ caninum
Reddit verba canis/cupio me viuere tecum
Una dabit nobis menſa manuſqꝫ cibum.
Reſpicit: ⁊ querit cur cecidere pili.
Inquit/ne valeam morſu peccare diurno
Uincla diurna fero/nocte iubente vagor.
Reddit verba lupus: non eſt mihi copia tanti
Ut fieri ſeruus ventris amore velim
Ditior eſt liber mendicus diuite ſeruo
Seruus habet nec ſe nec ſua: liber habet.
Libertas predulce bonū/bona cetera condit
Qua niſi conditur nil ſapit eſca mihi.
Libertas animi cibus eſt/⁊ vera voluptas
Qua qui diues erit ditior eſſe nequit.
Nolo velle meum pro turpi vendere lucro
Has qui vendit opes/hoc agit vt ſit inops.
Non bene pro toto libertas venditur auro
Hoc celeſte bonum preterit orbis opes.

¶ Hic docet actor vt diligamꝰ libertatē ⁊ ne amittamꝰ eā dicēs. Quidā canis cuidā lupo ꝯſociatus ꝑambulauit ſiluā vnā: quē lupus vidēs nitidū et pulcrū ait. bene mi frater copiā habes cū ita in pelle nites. cui canis rn̄dit. cuſtos ſum domꝰ dn̄i mei. ⁊ ipe ⁊ tota familia me nutrit diligentes me impinguāt. Tunc lupus ait. nūqd poſſem viuere tecū? cui canis idē tibi fiet ſicut mihi. nihil timeas. ſis ſecurus. ſeqtur ergo lupus eū. Cū ſic irēt: lupus intuens vellus canis et videns pellē attritā circa collū queſiuit cur pili ceciderāt. Reſpondit canis: qa acer ſum ⁊ ſeuus. ⁊ hoc eſt vt nullū ledā: ideo ligor de die ⁊ ſoluor de nocte. Ad quē tunc lupus ait. nō eſt opus mihi vti iſtis. ea que laudaſti nūc mihi vituperaſti: ideo nolo eſſe ſerüꝰ vētris mei. Allegoria. Tu debes plus diligere libertatē q̄ ſeruitutē: qꝛ nobis deꝰ dedit illā eripiendo nos de ptāte dyaboli. caue igitur ne cadas iterū in ptātem eiꝰ. per lupū bonos hoīes. per canē malos. ꝑ bona canis dyabolū. ꝑ bonaq̄ ſūpſit delectatiōes huiꝰ mundi. ¶ Cōſtrue. dū pro qn̄: qn̄ ſilua ſociat. i. aſſociat lupū cane. i. cū cane lupꝰ inquit. i. dicit. o canis

tu sup·nites·i·splendes siue luces pelle amena·i· pulcra ⁊ suaui copia facta. s. abundātia plena nitet in te·canis dat verba pro verbis·s. lupo gra herilis·i· dñi ditat me·i·diuitē facit me·ipsa domus·s· dñi cibat·i·nutrit me cū dño ego sup·vigil·i·vigilans nocte nūcio·i·manifesto fures latratu ego sup.seruo·i·custodio domū tutā·i·securā·culmus·i·accumulatio paleaꝝ sup. dat mihi thorum in edē·i·in domū.lupus mouet·i·dicit hec verba sup·ego cupio·i· deside ro me viuere tecū·nostra ocia·i·guttura capient cibū cōem·canis reddit verba·s.lupo·ego sup cupio viuere tecū·vna mēsa dabit nobis cibū·ꝙ pro ⁊ vna manus dabit nobis cibū ille scꝫ lupus fauet·i·obedit ꝙ pro ⁊ sequitur canem ꝙ pro ⁊ respicit guttur caninū·⁊ querit cur pili ceciderūt·s·de gutture vel col lo canis·canis sup·inqt·i·dicit ego sup·fero·i·porto vincula diurna·i·quotidiana ne ꝑ vt ⁊ nō:vt nō valeā·i·nō possim peccare·i·nocere morsu diurno·i·quo tidiano.⁊ vagor ad libertatē nocte iubente·i·adueniente·lupus reddit verba copia tanti precij sup·non est mihi vt velim fieri seruꝰ amore vētris· mēdicꝰ ·i·pauper liber est ditior diuite seruo·nec ꝑ nō seruꝰ nō habet se nec habꝫ sua ⁊ liber habet se ⁊ sua·libertas est bonū ꝑdulce·i·valde dulce·libertas sup·condit cetera bona·qua scꝫ libertate nisi esca cōdit :nil pro nō ⁊ aliquid non sapit mihi aliqd·libertas est cibus animi qua·s.libertate ille q̄ erit diues nō pōt esse ditior·ego sup·nolo vēdere meū velle·i·meā libertatē pro lucro turpi ille sup· qui vendit has opes·s.libertatē agit·i·facit vt sit inops· libertas non vendit bene pro toto auro mundi·hoc bonū celeste·i·libertas preterit·i superat opes id est diuitias orbis·i·mundi·

De ventre pedibus ⁊ manibus.

Incusant auidi pes ⁊ manus ocia vētris.
Omnia solus habes lucra labore carens/
Nos labor edomuit:te fouet inertia/sorbes
Omnia que nostri cura laboris emit
Disce pati famis acre iugū/vel disce labori
Credere/teqꝫ tui cura laboris alat.
Sic ventri seruire negant/se venter inanem
Comperit/orat opem/nil dat auara manus
Ille preces iterat/iterum fugit illa precantem
In stomachi fundo torpet obitqꝫ calor.
Victa fame natura fugit. vis arida fauces
Obserat vt solitum non sinat ire cibum
Vult epulas dare sera manus. sed corporis egri
Perdita nō reparens tota machina perit.
Nemo sibi satis est:eget omis amicus amico
Si non vis aliis parcere parce tibi

¶Docet actor vt p̄ces amicoꝝ nostroꝝ exaudiamus in necessitate: qꝛ om̄is homo eget amicis: qd̄ ꝓbat di. Pedes ꝛ manus indignati seruire vētri noluerunt: ꝛ arguebāt eū dicētes. Nos laboramus ꝛ tu nos ↄsumis iacēs ociosus aut labora aut famē patieris. Uenter esuriens rogauit cibū nec q̄s ei dabat. manibꝰ ꝛ pedibꝰ ↄspirantibꝰ iteꝝ petijt. At illi nō dabāt. sic vēter incepit deficere ꝛ debilitari nimia fame. Uidētes aūt manus ꝛ pedes ventrē deficere: cibū dare ꝛ sibi succurrere voluerūt: sed ille tā annihilatꝰ ꝛ obtusus nō poterat sumere quicq̄ ciboꝝ que sibi dabanť. Allego. tu debes aīam bonis virtutibus ꝛ op̄ationibꝰ reficere. vn̄ in euāgelio. Nō in solo pane viuit homo ꝛc̄. per manꝰ ꝛ pedes auaros. per corpus aīam q̄ suadet hoī vt vanitates huius seculi deponat. Iste ħo sic intentꝰ vanitatibꝰ nō vult se deponere: sed dū morſ venit ille vult se corrigere q̄ꝫuis tarde. ꝛ morte oppressus duciť ad infernum vbi nullus ordo. ꝛc̄. ¶Cōstrue. pes ꝛ manꝰ auidi. i. inuidi incusant ocia. i. ociositates vētris tu sup. solus habes/om̄ia lucra carēs labore. labor edomuit. i. correxit nos: inertia. i. pigritia fouet. i. nutrit te tu sup. sorbes. i. deuoras om̄ia illa sup. q̄ nouisti. i. cognouisti. s. p gustū. cura. i. diligētia laboris. s. nostri emit. i. meruit siue cōparauit tu sup. disce. i. addisce pati. i. sustinere iugū acre. i. penam famis. vel disce credere. i. attēdere labori. qꝫ pro ꝛ cura. i. diligētia tui laboris alat. i. nutriat te. manꝰ ꝛ pedes negāt. i. denegāt sic. i. taliť seruire ventri venter cōperit. i. repit vel sentit se manē. i. vanū ꝛ debilē ꝓpter famē. vēter sup. orat. i. supplicat siue req̄rit opē. s. manibꝰ ꝛ pedibꝰ. manus auara: nil pro nō ꝛ aliq̄d. nō dat aliq̄d vētri sup. iste scꝫ vēter. iterat. i. iteꝝ facit p̄ces. illa. s. manus auari fugit p̄cantē. s. vētrē calor torpet in fundo stomachi. qꝫ pro ꝛ calor obit. i. deficit natura victa. i. supata fame fugit. i. recedit vis arida. i. fortitudo debilis obserat. i. claudit fauces. i. maxillas vt non sinat. i. dimittat cibū solitū. i. consuetū ire. i. trāsire siue intrare manꝰ sera. i. tarda vult dare epulas. s. vētri sed tota machina. i. tota cōpositio corporis nō reparans ꝑdita corporis egri perit. i. deficit nemo ꝓ nō et homo nō est satis sibi. om̄is amicus eget. i. indiget amico. si tu sup. nō vis parcere alijs: parce tibi.

De simia et vulpe

Simia de turpi q̄ritur nate/porrigit aurē
Uulpes nec recipit mēte sed aure preces
Simia sic fatur: natis vt mihi dedecus ornet
Sufficeret caude pars mihi parua tue
Quid prodest nimia campos insculpere cauda
Quod mihi prodesset est tibi pondus iners
Illa refert. nimio damnas de pondere caudam
Est breuis estq̄ꝫ leuis. hec duo dāna queror
Malo verrat humū q̄ꝫ sit tibi causa decoris
Quod tegat immūdas res bene mūda nates.
Id minimum minimo nimiū ditaret egenū
Quod minimū minimo credis auare minus

¶Docet actor vt pauperibus indigentibꝰ subueniamus: ꝛ de bonis nostris

diuidam⁹ eis. qδ ꝓbat di. Dña simia petijt vulpē vt de magnitudine caude sue daret sibi particulā dicēs ei. Quid prodest tantā magnitudinē ferre sup terras: modica pellis tegeret nates turpes. Tūc rñdit vulpes. Si nūc lōgior ꝛ maior esset nō curarē si per lutū ꝛ terrā trahere. q̄ror de illa qꝛ breuis ꝛ leuis est. Malo em̄ ꝙ traham ꝙ̄ tu ex m..o ornatu lauderis ꝛ pulcra videaris Allego. ꝙ sp in articulo mortis studeas egenis succurrere ꝛ hoc ꝓpter deū. Un̄. date ꝛ dabit vobis. p vulpē diuites. p simiā inopes q̄ sepe ad diuites recurrūt vt sibi subueniāt. illi vero deridēt eos dicētes nihil se habere. ¶ Construe. simia querit. i. ꝯquerit de nate. i. de crure turpi vulpes porrigit. i. auertit aurē sinue sup. nec recipit p̄ces simie sup. mēte s. aure simia fatur. i. loquitur sic parua ps tue caude sufficeret mihi vt ornet mihi dedecus natis. i. qδ est in fecibus meis. qd prodest insculpere id est tergere vel scobare campos cauda nimia. i. nimis magna. illud sup. qδ prodesset mihi est pond⁹ iners. i. inane tibi illa. s. vulpes refert. i. dicit tu sup. dānas. i. cōdēnas caudā pōdere nimio. cauda sup. mea est breuis atq; pro ꝛ leuis. q̄ror. i. ꝯqueror hec duo dāna. s. que tu mihi preponis. ego sup. malo. i. magis volo ꝙ cauda mea sup. verrat. i. ferpat humū. i. trā ꝙ̄ sit causa decoris. i. honoris vel pulcritudinis tibi ꝛ malo ꝙ res bene mūda. i. cauda mea verrat humū sup. ꝙ̄ si tegat. i. abscōdat tuas nates inmūdas. i. genas tui culi. o auare id. i. illud qδ est sup. minimū ditaret nimiū egenū quod tu credis esse sup. minus minimo.

De mercatore ⁊ asino

Dum fora festin⁹ lucro petit/instat asello
Institor: ⁊ pressum pōdere fuste premit.
Ille necem sperat/nece promittente quietem
Sed nece completa viuere pena potest
Nam cribella facit ⁊ tympana pellis aselli
Hinc lassatur/⁊ hinc pulsa tonante manu
Cui sua vita nocet caueat sibi rumpere vitam
Non nece sed meriti iure quiescit homo.

¶ Hic docet actor ne nobis aliquid mali inferamus sub spe serenitatis vel securitatis dicens. Quidam institor siue negociator festinans ad foꝝ causa lucri asinū suū oneratū nimis agitabat percutiendo vt citius curreret. Ille asinus mortē optabat putās se esse securꝰ si moreretur. lassatus vero ꝛ mactatus mortu⁹ est: ex cui⁹ pelle mox facta sūt tympana ꝛ cymbala que semp tenduntur: qꝛ credidit post mortē esse securus: tñ manibus mimoꝝ ꝛ iaculatoꝝ percutiebat ꝛ vulnerabatur: ꝛ ita licet mortuus esset: tamen quietem non habebat: Allego. ꝙ tu debes melius affectare viuere in patientia ꝛ virtutibus adherere ꝙ̄ appetere mortem iniuste. per asinū corpus cuiuslibet hominis. p institorē animā que hominē stimulat vt bene faciat. ¶ Construe. dū pro qñ: quando institor. i. rusticus festinus petit fora. i. mercata siue nundines ꝓ lucro et premit. i. percutit vel vexat fuste. i. baculo asinum sup. pressum. id ē oppressum pondere. ille sc; asinus sperat necem. i. mortē nece. i. morte promittēte. i. donante quietē sc; sibi/sed pena potest viuere nece cōpleta. i. finita. nam pro qꝛ: qꝛ pellis aselli facit cribella. i. tympana. ꝛ ipsa pellis sup. pulsa idest de pulsa hinc ꝛ hinc lassatur manu tonante idest resonante: ille sup. cui sua vita nocet caueat rumpere idest destruere vitam sibi. homo non quiescit nece id ē morte sed iure meriti.

De ceruo & bobus.

Motus voce canū ceruus fugit: auia silue.
Deserit arua tenet: claustra bouina subit
Bos ait aut luci tenebras adit equora campi
Tutius intrares hic piger inde leuis.
Nunc veniet custos boum stabuliqȝ magister
Si duo vel tantum te videt alter: obis
Ceruus ait/ mihi vestra necem clementia demat
Condite me latebris: vt iuuet vmbra fugam.
Hi cumulant fenū presepe reuisit arator
Frondibus & feno munit alitqȝ boues
Hic redit ac ceruus vitasse pericula gaudet
Bobus ait grates: ex quibus vnus ait
Est leue vitare cecū/ si venerit argus
Argum si poteris fallere tutus eris
Centum fert oculos cui debere se fatētur
Et domus & serui totaqȝ iura loci.
Res tua te reperit argum/ res altera cecum
Qui tibi dormitat scit vigilare sibi.
Hinc latet argus adest pabulū bobusqȝ ministrat
Plus equo tenues viderat esse boues.
Dum munit presepe cibo dum fulgurat ira
Ausa videre diem cornua longa patent
Quid latet hic: quid ait video/ sentitqȝ lacutem
Et bona fortune munera letus habet.
Exulis est non esse suum: vigilare potentis
Stertere seruorum: velle iuuare pii.

¶ Hic docet actor vt simus circa bona nostra pſpicaces et curiosi: ꝙ probat dicēs. Quidā ceruus ꝯturbatus strepitu venatorū in proximā villā venit se in

quozdam boum stabulo conferendo. ex quibus vnus ait. vt quid huc ꝯfugisti: si te aliquis viderit cito moriens. Ceruus ait. Pietas vestra ⁊ defensio custodiat me. Et dū hoc loq̄retur se in obscuro loco posuit. Cū autē bubulcus fenum ferret bobus: ceruū nō vidit. Ceruꝰ aūt gratias egit bobus ꝙ eū celasset fugientē. de q̄bus vnus ait. saluū te seruarenꝰ: sed si argus venerit centū habet oculos sine dubio videberis. dum sic loqueret argus venit volens videre qualiter se haberent boues: ⁊ ꝓspiciens vbiq̄ vidit cornua se mouētia ⁊ ait. q̄d est q̄d video? Et apprehenso ceruo letus de bona fortuna interficit eū. Allegoria. ꝙ nos debemus in bonis opibus vigilare. ne argus. i. dies vltima veniat Unde dicit. Uigilate: q: nescitis qua hora ⁊c. Per ceruū prauos hoīes qui videntes sibi mortē imminere currunt ad claustra fingētes se esse deuotos ⁊ nō sunt. vltimo venit argus. i. dies iudicij ⁊ interficiet siue interficit eos proijciendo in ignē eternū siue in infernū: vbi est fletus ⁊ stridor dentiū. ¶ Cōstrue. ceruus motus voce canū fugit. hic deserit. i. relinquit auia silue. tenet arua ⁊ subit claustra id est tecta bouina id est boum. bos ait. i. dicit aut pro certe intrares tutius id est securius tenebras. i. vmbras luci id est nemoris aut equora. i. planicies campi. i. terre piger. i. quiescens hic. s. in luco. ⁊ leuis inde. s. in planicie terre custos boum veniet nūc: ꝙ pro ⁊ magister stabuli veniet nunc si duo sc3 custos boum ⁊ magister stabuli videat id est videant te vel si alter eoꝝ supple videat te obis. ceruus ait id est dicit. vestra clemētia id est bonitas demat id est tollat michi necē id est mortez condite. i. abscondite me latebris. i. tenebris vt vmbra iuuet fugam. hi. s. boues cumulant. i. aggregant fenū. sc3 supra ceruū. arator reuisit id est visitauit iteꝝ presepe: ⁊ munit id est ornat presepe sup. frondibus ⁊ feno. ꝙ pro ⁊ alit boues. hic. s. arator redit. i. recedit. ac pro et ceruus gaudet sic supple vitasse pericula: ⁊ agit. i. reddit grates bobus: ex q̄bus sc3 bobus vnus ait id est dicit vitare cecū est leue id est facile sed si argus id est ille homo habens centū oculos venerit ⁊ si poteris fallere. i. decipere argum eris victor argus sup. fert. i. portat centū oculos: cui sc3 argo domus ꝯfert: ꝙ pro ⁊ tota iura id est pertinētie loca fatētur se debere. i. pertinere res sua reperit te argū id est vigilantē. res altera reperit te cecū ille qui dormitat tibi sit vigilare sibi. hic sc3 ceruus latet. argus adest. i. presens est siue venit. ꝙ pro ⁊ ministrat pabulū sc3 fenū bobus ⁊ viderat boues esse tenues plus equo. id est modo soluto. dū pro q̄n: q̄n argus supple munit presepe cibo. i. feno. ⁊ dum iste argus sup. fulgurat ira: cornua longa sc3 cerui ausa videre diē patent: id ē vidētur argus supple ait. i. dicit q̄d latet hic sup. quid ē sup. id. i. illud q̄d video. ꝙ pro ⁊ sentit latentē sc3 ceruū. ⁊ argus supple letus habet bona munera fortune exulis est id est interest nō esse suū potentis est vigilare seruoꝝ est stertere id est torpere: ⁊ exulis sup. pū est. i. interest velle iuuare.

De iudeo ⁊ pincerna regis.

Mert iudeus opes: s3 onꝰ fert pectore malꝰ
Intus adurit eum cura laborq̄ foris.
Ergo metu dāni sibi munere regis amorem
Firmat: vt accepto pro duce tutus eat.
Hunc regit pincerna regis: cor eius adurit
Auri dira sitis/ ⁊ parat ense scelus.
Silua patet subeunt: iudeus in ore sequentis
Cor notat: J sequar/ J prior/ ille negat.

Et gladium nudans nemo sciet inquit: obsto
Ille refert. scelus hoc ista loquetur auis.
Prosilit ex dumo perdix/hac indice signat
Alter ait. scelus hoc ista loquetur auis.
Hic rapit ense caput/opes metit & scrobe funus
Celat/agit sceleres annus in orbe rotas.
Perdices domini cene pincerna ministrat
Ridet/& a risu vix vacat ille suo.
Rex audire sitit/hic differt dicere causam
Fit locus. ambo sedent. hic petit: ille refert.
Rex dolet/& leto metitur gaudia vultu
Vocat consilium/consiliumq; sedet.
Pincernam crucis esse reum sententia damnat
Crux perimit meritum iure fauente cruci.
Ut perimas quemq; nullum tibi suadet aurum
Nam decus & vitam mesta ruina rapit.

¶ Hic docet actor q non inferamus aliquod malũ alicui propter lucrum: qr nullum malum remanet impunitũ &c. qd probat di. Quidã iudeus dũ volebat trãsire locũ caluarie .iis lõgiores partes procedẽs timore vehementi & pericula latronũ pertimescẽs accedens ad regẽ petijt ducẽ. cui rex dedit pincernã pro ductore. cũ ergo duceret qualiter pecuniã posset habere traxit eũ in secretũ locũ vbi voluit eũ occidere. perdices aũt volauerũt a dumis siue rupibus vtpote ꝓpulse. tũc iudeus ait pincerne. pctm̃ qd facere intendis ad vltimum ille aues reuelabũt: & hoc dicto pincerna ense sibi caput amputauit & opes suas habuit & corpus eius sepeliuit. & reuersus est ad domũ regis: & longo tempore post perdices cene regis pposuit et maxime risit: ita q nullo modo potuit vacare risu suo. rex videns eũ sic ridentẽ voluit scire causam sui risus. quã pincerna differt dicere. tandẽ fctm̃ regi narrauit. qd audiẽs rex finxit se esse letũ ne terreret. postea fecit rex cõsiliũ vt traderet sentẽtia cõtra pincernã/qui cõtemnens iudiciũ suũ iudeũ occidit. data est sententia & suspẽsus est pincerna: & sic impleta sunt verba iudei dicẽtis hoc. istud scelus loquetur aues. Allego. q tu nõ debes esse occisor alicuius ꝓpter vtilitatẽ hui⁹ seculi. per iudeũ aiam que petit ductorẽ. per regẽ deũ qui datale pincernã. i. corpus ad custodiendũ eam: & corpus propter delicias eam occidit. ¶ Cõstruc. iudeus fert. i. portat opes. i. diuitias: sed fert. i. portat onus. i. pond⁹ mai⁹ pectore. i. in corde cura. i. sollicitudo adurit eũ intus qr pro & labor adurit eũ foris. ergo iudeus sup. firmat idest cõfirmat sibi munere. i. dono amorẽ regis metu damni: vt accepto aliquo sup. pro duce eat. i. recedat tutus. i. securus pincerna regis regit. i. ducit hunc scz iudeum/sitis. i. cupiditas dira. i. crudelis auri iudei sup. adurit cor eius scz pincerne. silua patet. i. videtur. iudeus & pincerna sup. subeũt. i. intrant

siluam.iudeus notat in ore cor sequẽtis ⁊ inquit.i.dicit.J prior.i.ãte:⁊ ego sup ple sequar.ac pro ⁊ ille scz seruus negat.i.denegat:⁊ pincerna supple nudãs.i. euaginans gladiū inquit.i.dicit:tu obito.i.moueris nemo pro non ⁊ homo:hõ nõ sciet:ille scz iudeus refert.i.dicit ista auis loquet.i.manifestabit perdix pro silit .i. exit ex dumo.iudeus signat.i.demonstrat hanc.s.perdicẽ indice.i.cū di= gito scđo alter.s.pincerna ait.i.dicit ista auis loq̃tur hoc scelus.i.pctm̃ q̃si dicat q nõ.hic.s.pincerna rapit.i.tollit caput iudei ense.i.cū ense ⁊ metit.i.capit opes id est diuitias celat.i.cooperit fumus id est mortẽ siue corpus iudei.scrobe.i. fossa annus agit.i.facit celeres rotas.i.plures dies in orbe.i.in mundo pincer na ministrat perdices cene dñi.i.in cena dñi scz regis.pincerna supple ridet:⁊ ille scz pincerna vacat id est cessat vix scz a suo risu rex sitit id est cupit audire scz causam risus.hic.s.pincerna differt.i.prolongat dicere causã.locus fit salz loquendi ambo sedent.s.rex ⁊ pincerna.ille refert id est recitat scz causã risus: ⁊ rex supple dolet ⁊ metitur id est suscipit gaudia vultu leto id est iocundo q̃a celauit dolorẽ suū.⁊ rex supple vocat consilium.q pro ⁊ consilium sedet ⁊ con silium damnat id est condemnat pincernam esse reum crucis id est patibuli siue mortis crux perimit meritū.scz pincernã cruci iure fauente id est ratione iubente.nullū pro nõ ⁊ vllū:vllum aurū non suadet tibi vt perimas id est occi= das quẽq̃ id est aliquẽ.nam pro q:quia ruina mesta id est tristis rapit id est tollit vitam ⁊ decus id est honorem.

De ciue ⁊ equite.

Ciuis eques sub rege vigẽt hic predia regit
Hic dispensat opes/hic vir/⁊ ille senex
Inuidie perflata genus innata doloris
Flammis fax iuuenem torret honore senis
Regis in aure truces figit de ciue susurros
Est tibi non pastor:sed lupus ille senex.
Ditant furta senem/furti sua copia creuit
Et sua de censu gaza recisa tuo
Firmabo mea verba manu/sua furta fateri
Hunc faciam:bello vindice verus ero
Cum moueant obiecta senem plus debilis etas
Hunc mouet/⁊ senii crimine visus ebes.
Parcunt iura senii/si pro se pugnet amicus
Cui sibi nullus honor fenoris arma prebet
Mendicat pugilem:sed abest qui pugnet amic⁹
Namq; fugit viso turbine falsus amor.
Dum fortuna tonat fugitiuos terret amicos

Et quis amet quis non sola procella docet.
Cena trahit ciuem/defert nox vna duellum
Sollicitat mentem iusta querela senis.
Quos meritis emi multos mihi fecit amicos
Longa dies: cunctos abstulit hora breuis.
De tot amicorum populo non restitit vnus
Quã<s>qz</s> dedi multis nemo repensat opem.
Rebar pace frui/mea pati congruit etas
Sed mea turbauit gaudia liuor edax.
Hosti multa meo palmam pepigere tepesco
Ille calet/careo viribus/ille viget
Arma parum noui/se totum prebuit armis
Est mihi visus ebes/visus acutus ei.
Nil michi prebet opem nisi iuste gratia cause
De fragili queritur preside causa potens.
Corporis eclypsim timet alti copia cordis
Nam fragili peccat mens animosa manu
Si turpes nitide mendax infamia vite
Infigit maculas: quid nituisse iuuat.
Desperat lugetqz senex hunc lenit arator
Qui senis arua nouat annua lucra ferens
Me stimulat pietas: pro te perferre duellum
Est mihi pro domino dextra parata meo.
Ecce dies oritur: locus est tempusqz duelli
Stant pugiles: ineunt prelia mente manu.
Est equiti fedum qp stet qp pugnet arator
Seqz putat victum/ni cito vincat eques.
Pro se nil retinet virtus oblita futuri

Dextraqꝫ corporeas prodiga fundit opes.
Ictus ipse suos steriles expendit in vsus
Et feriens hostem: se magis hoste ferit
Sed proprie virtutis opes abscondit arator
Dum locus expense detur & hora sue.
Aut metu fallit/aut armis temperat ictus
Producitqꝫ minas frontis vtrunqꝫ iubar.
Dormitans vigilat/& cessans cogitat ictus
Et metuens audet dextra notatqꝫ locum.
Hec mora non artis ratio: sed culpa timoris
Creditur: arte fruens esse videtur iners
Gaudet eques vicisse putans/spernitqꝫ bubulcū
Sudoremqꝫ suum tergit ab ore suo.
Ecce moram nescit equitem speculata morantē
Et cubiti nodum rustica claua terit.
Huius plaga loci totius ac corporis aufert
Robur: sedit eques seqꝫ cadente sedet.
O noua simplicitas/sedet ipse vocatqꝫ sedentem
Et nisi surgat eques: surgere velle negat.
Surge bubulcus ait: cui miles/surgere nolo
Alter ait: sedeas/meqꝫ sedere licet.
Turba stupet/prefectus adest/equitiqꝫ moranti
Imperat vt surgat/aut superatus eat.
Heret eques: prefectus ait/te vicit arator
Pugna cadit/regi panditur ordo rei
Rex ait: incisum nolo prefecte duellum
Dedecus explanet iste vel ille suum.
Pugna redit milesqꝫ sedet velut ante sedebat

Surge bubulcus ait:non volo dixit eques
Cultor ait.dum stare negas:ego stare negabo
Surgere si tentes/surgere promptus ero.
Ambo sedent/ridet populus/presesqꝫ bubulco
Intonat/aut pugna vel fuge:tempus abit
Cultor ait.surgat/cadet si surgere vellet
Percute preses ait/percute surget eques
Te decet aut illum victi sibi ponere nomen
Hoc michi non ponam nomen arator ait.
Surgo surge miser.nam turpe ferire sedentem
Est mihi.sicqꝫ tibi turpe sedendo mori.
Sic ait ꝛ timido vultu rogat ille furentem
Parce precor.vincor/supplico victor abi.
Leta nouat fortuna senem.senis vnicus heres
Scribitur.ꝛ dignas intrat arator opes.
Jus superat vires/sors aspera monstrat amicū
Plus confert odio gratia fraude fides.
Fine fruor versu gemino quid cogitet omnis
Fabula declarat/datqꝫ quod intus habet.

¶ Hic docet actor ne inuideamus ꝓsperitati aliene:ꝛ ne aliquē iniuste calūniemur dicens.Quidā rex habuit duos hoīes speciales sub se vnū militē iuuenē defensorē bonoꝝ suoꝝ.ꝛ alium ciuē senē dispensatorē super totā domū.Miles em̄ incusauit senem ciuē zelo inuidie dicēs.Dn̄e rex senex ille nō est custos sed bonoꝝ vestroꝝ destructor ꝛ copia diuitiaꝝ suaꝝ augmētata est.ꝛ nō mētior probando affirmans ero qḋ dixi:qr compellā eū fateri gesta furis Et ad iudicandū est duellū inter eos vt ꝓbaretur veritas vtriusqꝫ partis.Et licꝫ senex accusaretur prauis accusatione ꝛ tribulatiōe:tm̄ magis turbabat senectutis turbatione.Amici vidētes aduersantes fugebant opē denegātes.Cū aūt senex sederet in cena sua nō habens nisi solā noctē deliberationis ait coniugi lachrymabiliter.Cū ego valui ꝛ in prosperitate fui:tunc multos amicos habui ꝛ acquisiui:qui oēs viso fortune turbine fugerūt.Ego aūt speraui ꝛ sperabam manere in ꝓsperitate ꝛ transquillitate:qr vtebantur bonis meis sedētes a latere meo.nunc me spreuerūt etiam gladiū sumere negauerunt.ꝛ multa alia.vt patet in littera.Quē agricola ipsius audiens gemitum ꝛ tristiciam domini sui.leuauit vocem suā mouens ꝛ promittens se velle pati pro domino suo Hec est sententia vsqꝫ ad illā partē. Ecce dies oritur.ꝛc.sic intellige tamen q̄ debes fidem seruare vsqꝫ ad finem vite.ꝛ non debes esse iniustus:et sic eterne

vite particeps erīs. Allegoria. per ciuē quēlibet hoīem. per militē dyabolū q̄a
ipse semp̄ accusat hoīes corā deo dicēs. Quicquid ille facit nō facit ꝓpter deū
sed ꝓpter vanā gloriā. ⁊ q̄ hoc sit verū scriptis meis affirmabo. Tandē forte
ille est in extremitate vite sue ⁊ nullū habens amicū .i. nullā habēs virtutē nec
iusticiā. nec talia q̄ possunt eū defendere a morte eterna oēs defecerūt. tandē
arator .i. fides sola in deo liberat eū de manu plutonis ¶ Ecce dies. hic incipit
secunda pars fabule dicēs. Cū aūt dies pugne orta esset ⁊ dū tēpus esset assi-
gnatū parati stabant pugiles isti innocētes sibi adinuicē. tn̄ videbatur nimiū
turpe illū q̄ arator pugnaret. qui si nō vinceret rusticū putabat se esse confusū
⁊ mortuū. vnde oblitus futuroꝝ bonoꝝ vires suas totaliter expendit ꝑcutien-
do inutiliter. Sed rustic⁹ qui cū eo dimicabat ad virtutē suā expectabat donec
haberet tp̄s ꝑcutiēdi. Vn̄ nihil fecit nisi defendere se. ⁊ nō ꝑcutiebat s; defēde-
bat siue retinebat ict⁹ militꝭ. Itaq̄ astātes credebāt eū esse artificiosū: sed fuit
rudis in actu. ipse nō morabatur ꝓpter artem: sed ꝓpter terrorē. Videns igit
miles rusticū inertē spernabat eū gaudēs: sed nesciuit morē rustici vsq̄ q̄ per-
cussit eū rusticus: ⁊ fregit ei nodū cubiti. Sedit ergo miles lesus. videns rusti-
cus militē sedentē similiter sedit. rusticus tn̄ dixit. surge miles. cui dixit. Nolo.
Dixit rusticus. Si tu sedes etiā ego sedebo. ⁊ sederūt ambo. sed turba astantiū
mirabatur quare sederūt. Tūc prefect⁹ ait. pugna aut recede tēpus abit. Au-
diens verba prefecti miles dubitauit. cui prefectus ait. Surge rusticus iste te
vicit. cessa terminata ē pugna. tūc manifestat⁹ est ordo regi. rex ait. Nolo pre-
termittere pugnā ⁊ deserere indeterminatā nisi quis coꝝ suā confessionē mani-
festet. Tunc reuersus p̄fectus dixit. Surge bubulce. Arator dixit. Donec mi-
les surgat ego nō surgā. sed si tentet surgere cito ero promptus. Ambo ita se-
debant velut ante: ⁊ populus ridebat. Tunc iteꝝ dixit preses bubulco. pugna
aut recede tēpus abit. Bubulcus ait. Si vellet surgere cadet cito. Percute di-
xit preses: ⁊ ille surget. oportet te vel illū habere nomē victi. Arator ait. Nō po-
nam mihi nomē. Surgens ergo bubulcus ait militi. surge: q̄r turpe est ferire
sedentē siue sedendo vel mori sedendo. Tunc ait miles ex vultu timido bubul-
co ferienti. Precor parce. vincor. supplico victor recede. Tūc ita victus est mi-
les. Et senex gaudens letus ac gauisus fecit bubulcū pugilatorē siue pugilem
suū heredem oīm bonoꝝ suoꝝ. Tunc nota in suppremis versibus q̄ ius supe-
rat vires. aspera sors ⁊ infortunata mōstrat bonos amicos. Allegoria. dicta ē
superi⁹. oīa patent in textu. ¶ Cōstruc. ciuis ⁊ eques vigent sub rege .i. regnāt
sub rege hic .s. eques regit prelia. hic .s. ciuis dispergit opes sc; pauperibus. hic .s.
eques est vir .i. virtuosus. ⁊ ille sc; ciuis est senex. fax id est ardor inuidie inna-
ta .i. intus nata perflata .i. inflata genis .i. in ore flāmis doloris terret .i. commo-
uet iuuenē sc; equitem honore senis sc; ciuis. miles supple figit .i. imponit su-
surros .i. mala verba truces .i. crudeles in aure regis dicē ꝯ supple. o rex ille se-
nex .s. ciuis nō est pastor tibi sed lupus. furta ditant senē. sua copia id ē sua a-
bundantia creuit furti .i. ratione furti ⁊ sua gaza .i. pecunia est recisa de tuo sē-
su id est de tua pecunia. ego supple firmabo .i. cōfirmabo verba mea manu .i.
manuale ⁊ faciā hūc .s. senē fateri .i. confiteri sua furta ⁊ ero verus bello vindi-
ce id est vindicāte cū obiecta .i. crimina sibi imposita moueāt .i. cōmoueant se-
nem. etas debilis .i. antiqua mouet plus hunc senē supple. ⁊ visus est sup. ebes
.i. ebetatus siue debilitatus crimine seniȷ́ .i. senectutis iura parcunt seni: si ami-
cus pugnet pro se: cui nullus honor fenoris .i. corporis prebet arma sibi ꝓpter
debilitatē corporis. senex supple mendicat .i. inquirit pugilē: sed amic⁹ qui pu-
gnet pro eo abest .i. deficit nāq̄ pro q̄r: q̄r amor falsus fugit viso turbine. fortu-
na terret amicos fugitiuos: dū pro qn̄: qn̄ tonat .i. nascitur: ⁊ sola ꝓcella .i. sola
turbatio docet .i. demōstrat quis amet ⁊ quis nō amet cena trahit ciuem. vna
nox differt .i. ꝓlongat duelliū .i. bellū duoꝝ: q̄r in crastinū bellare debebant ui-
sta querela sollicitat mentē senis. ⁊ dicit supple longa dies .i. longū tmepus fe-
cit mihi multos amicos quos emi .i. acquisiui meritis .i. seruicijs. hora breuis
abstulit mihi supple cūctos amicos sup. vnus amicus sup. nō restitit de popu-
lo tot amicoꝝ: q̄ pro ⁊ nemo pro nō ⁊ homo: hō nō repensat .i. recōpensat opē

quā dedi multis ego sup. rebar .i. estimabā frui .i. vti pace. etas .s. senectus con
gruit .i. ꝯstringit me pati: sed liuor .i. inuidia edax .i. mordax turbauit mea gau
dia. multa gens supple siue multi hoīes pepigere .i. ꝓmiserūt vel dederūt pal
mā .i. victoriā meo hosti .s. militi. ego supple tepesco .i. verecūdor. ille scꝫ miles
calet .i. calidus ⁊ fortis. ego sup. careo viribus. ille .s. iuuenis viget. ego sup. no=
ui parū .i. modicū arma. ille sup. dedit se totū armis. visus ē ebes .i. debilis mi=
chi. visus acutus est ei. nil pro nō ⁊ aliquid: aliquid nō prebet mihi opē nisi gra
tis iuste cause. causa potens .i. iusta queritꝰ .i. cōqueritur de fragili preside. id ē
defensiōe copia .i. abundātia cordis alti .i. nobilis timet eclipsim .i. defectū cor
poris: nā pro qꝛ: qꝛ mens annosa peccat manu fragili si infamia mendax infi=
git .i. imponit maculas turpes .i. crimina vite nitide id ē iuste quid iuuat .i. pro
dest intuisse .i. iuste vixisse. senex desperat. qꝫ pro ⁊ luget. arator qui nouat .i. re
nouat arua .i. campos senis ferens .i. capiens lucra ennua .s. a sene lenit .i. ap=
plaudit hūc .s. senem. ⁊ dicit supple pietas stimulat .i. ꝯstringit me perferre .i. su
stinere duellū .i. bellū duoꝝ pro te id est loco tui. manus supple dextera est pa
rata mihi pro dño meo. Ecce dies oritur. locus duelli est. qꝫ pro ⁊ tēpus duelli
est. pugiles scꝫ miles ⁊ arator stant ⁊ ineunt .i. incipiūt prelia mēte ⁊ manu. est
fedū .i. verecundū siue turpe equiti qꝙ arator stet ⁊ qꝙ pugnet scꝫ cū eo: qꝫ pro ⁊
miles putat se esse supple. victū .i. deuictū ni pro nisi vincat eū aduersus obli=
ta futuri mali sup. nil pro nō ⁊ aliquid: nō retinet aliquid pro se dextra prodi=
ga fundit .i. effundit opes corporeas qꝛ miles pugnabat solus per campū cuꝫ
maximo labore. ipe scꝫ eques expendit suos ictus in vsus steriles .i. vanos ⁊ fe
riens hostem .s. aratorē mediante illo torneamēto ferit se magis hoste. sꝫ ara
tor abscondit opes ꝓprie virtutis .i. fortitudinis dū .i. vsqꝫ locus ⁊ hore sue ex=
pense detur .i. vsqꝫ ad tēpus bellandi bubulcus supple aut fallit .i. decipit mili=
tē sup. metu. aut tēperat ictus armis qꝛ qñ miles appropinquabat sibi vt euꝫ
percuteret lanceā militis cū claua repellabat. qꝫ pro ⁊ vtrūqꝫ iubar .i. oculꝰ frō
tis .i. bubulci producit .i. notificat minas qꝛ militē ꝯspiciebat oculo toruo. bu
bulcus supple dormitans vigilat. ⁊ cessans .i. quiescens cogitat ictus. ⁊ dextera
manus sup. metuens audet. qꝫ pro ⁊ notat locū. hec mora scꝫ bubulci nō credi
tur esse ratio artis: sed creditur esse sup. culpa timoris. et bubulcus sup vtens
arte .i. ratione videtur esse iners .i. sine arte siue surdus eques putans seuicisse
gaudet. qꝫ pro ⁊ spernit bubulcū. qꝫ pro ⁊ miles supple tergit suū sudorē ab ore
suo. claua rustica .i. rustici scꝫ bubulci speculata .i. inspecta equitem morantē .i.
stantē nescit morā: ⁊ ferit nodū cubiti scꝫ militis sup. ac pro ⁊ plaga huiꝰ loci .s.
cubiti aufert robur .i. vires totius corporis. eques cedit id est cecidit vel cadit:
qꝫ pro ⁊ sedet se cadēte. o simplicitas noua tpe scꝫ bubulcus sedet. qꝫ pro ⁊ vo=
cat militē supple sedentē ⁊ negat surgere nisi eques surgat. bubulcus ait id ē
dicit. o miles supple surge. cui miles ait. ego supple nolo surgere. alter sup. scꝫ
bubulcus ait .i. dicit. tu supple sedeas licet me sedere. turba stupet. prefectus .i.
prepositus adest. qꝫ pro ⁊ imperat .i. precipit equiti moranti vt surgat aut eat
id est recedat superatus .i. victus eques heret .i. inclinatur ad terrā supple pre
fectus ait .i. dixit militi supple arator vicit te pugna cadit .i. cessat ordo rei id ē
belli modꝰ panditur .i. refertur regi. rex ait. ego supple nolo prefecte linquere
duellū id est bellū duoꝝ incisum id est diuisū iste scꝫ miles explanet suū dede=
cus: vel ille scꝫ bubulcus explanet suū dedecus sup. pugna redit .i. reuertitꝰ: qꝫ
pro ⁊ miles sedet: velut pro sicut: sicut sedebat ante id est prius bubulcus ait .i.
dicit. tu supple surge. eques dicit. nō volo surgere supple. cultor ait id est dicit.
dū negas negabo stare sicut tu supple si tu sup. temptes id est nitaris surgere.
ego supple ero promptus surgere. ambo sedent populus ridet. qꝫ pro ⁊ preses
id est prepositus intonat .i. clamat bubulco. aut tu supple pugna vel recede tē
pus abit id est recedit. cultor id est bubulcus ait miles sup. surgat. iste sup. ca=
det si vellet id est si velit surgere ⁊ hoc dicebat bubulcus ironice loquendo pre
ses ait .i. dicit percute: ꝑcute scꝫ equitē ad maiorē expressionē: ⁊ eques surget:

te decet aut illū ponere.i.accipere nomē victi:arator ait.i.dixit.ego supple nō ponā hoc nomen mihi ego sup.surgo tu supple miser surge. nam pro quia.qr ferire sedentē est turpe mihi.ꝙ pro et te mori sedendo est turpe tibi. ille scilꝫ eques ait.i.dicat sic ex timido vultu:ꝛ rogat furentē scꝫ bubulcū:ego sup.precor tu sup.parce mihi ego sup.vincor/ego sup.supplico tibi vt tu sup.abi.i.recede victor.fortuna leta nouat.i.letificat senem.bubulcus sup.scribitur heres vnicus.i.solus senis.ꝛ arator intrat opes.i.diuitias dignas.i.digne per se meritas scꝫ diuitis.ius.i.ratio siue bona causa superat vires.fors.i.fortuna aspera.i.aduersa monstrat amicū gratia confert.i.prestat plus odio.ꝛ fides confert.i.prestat plus fraude.ego scilꝫ actor presentis libri fabularꝫ fruor.i.vtor versu gemino.i.duplicato in fine.i.in fine cuiuslibet fabule sup.qui versus geminus.sup.declarat quid cogitet.i.demonstret omnis fabula.i.tota fabula precedens ipsum versum geminū.ꝙ pro ꝛ dat.i.demonstrat illud sup.qđ ipa fabula supple habet.i.continet intus:

Deo gratias.

Explicit liber fabularꝫ Esopi vna cum comento Impressus Londoñ.per winandum de worde in vico nuncupato the Fletestrete cōmorantem in signo solis. Anno M.ccccciii.

F 6

W · C

wynkyn · de · worde

Last 5 leaves in facsimile
otherwise complete.
H. B. Quaritch Ltd.
EMG

18674